

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 04 липня 2024 року

№ 104-в

Про затвердження інструкцій з
охорони праці у виконавчому
комітеті Миргородської
міської ради

Відповідно до п.20 ч.4 ст. 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», ст.13, 18 Закону України «Про охорону праці», Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 року № 15, Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29.01.1998 № 9, з метою належного функціонування системи управління охороною праці, профілактики нещасних випадків та професійних захворювань, посилення контролю за дотриманням нормативних актів з питань охорони праці працівниками виконавчого комітету Миргородської міської ради:

1. Затвердити інструкції з охорони праці у виконавчому комітеті Миргородської міської ради:
 - інструкція з охорони праці (№ 1) начальника відділу (управління, сектору) (додаток 1);
 - інструкція з охорони праці (№ 2) для працівників на робочому місці (додаток 2);
 - інструкція з охорони праці (№ 3) про заходи пожежної безпеки (додаток 3);
 - інструкція (№ 4) з надання першої медичної допомоги при нещасних випадках (додаток 4);
 - інструкція з охорони праці (№ 5) при роботі на копіювальних апаратах, принтерах, іншій оргтехніці (додаток 5);
 - інструкція з охорони праці (№ 6) при роботі на комп'ютерах (відеодисплейних терміналах) (додаток 6);
 - інструкція з охорони праці (№ 7) для водія автомобіля (додаток 7);
 - інструкція з охорони праці (№ 8) для двірника та прибиральника виробничих територій (додаток 8);
 - інструкція з охорони праці (№ 9) для неелектротехнічного персоналу (електробезпека) (додаток 9);
 - інструкція з охорони праці (№ 10) під час робіт з ручним електрифікованим інструментом (додаток 10);
 - інструкція з охорони праці (№ 11) при вантажно-розвантажувальних роботах (додаток 11);
 - інструкція з охорони праці (№ 12) при користуванні побутовими електроприладами (додаток 12);
 - інструкція з охорони праці (№ 13) при прибиранні приміщень з використанням дезінфікуючих засобів (додаток 13);
 - інструкція з охорони праці (№ 14) для працівника, який перебуває у службовому відрядженні (додаток 14);
 - інструкція з охорони праці (№ 15) при використанні вогнегасника (додаток 15);
 - інструкція з охорони праці (№ 16) при експлуатації генераторів електроенергії (додаток 16).

2. Начальникам відділів та управлінь особисто дотримуватись вимог законодавства та інструкцій з охорони праці, забезпечити неухильне виконання підлеглими працівниками вимог інструкцій з охорони праці на всіх робочих місцях, на території виконавчого комітету Миргородської міської ради, під час перебування у службових відрядженнях (службових поїздках) та при виконанні робіт, завдань за дорученням керівництва поза межами виконавчого органу.
3. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на керуючу справами виконавчого комітету Миргородської міської ради Нікітченко А.Б.

Міський голова

Сергій СОЛОМАХА

Інструкція з охорони праці (№ 1) начальника відділу (управління, сектору)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Свою роботу з охорони праці направляє на створення умов праці без травм і аварій у відповідних відділах (управліннях, секторах). При цьому суворо дотримується вимог діючого законодавства, стандартів, норм, правил і інструкцій з охорони праці, наказів, розпоряджень керівників і спеціалістів служби охорони праці; в межах посадових обов'язків виконує приписи органів Державної служби України з питань праці (Держпраці).

1.2. Проходить перевірку знань з охорони праці перед початком роботи на посаді, а потім у строки, встановлені чинним законодавством.

2. ЗАВДАННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ

2.1. Забезпечує безпечний і справний стан будівель (робочих кабінетів), споруд (допоміжних приміщень), обладнання, пристроїв.

2.2. Організовує оснащення приміщення засобами пожежогасіння .

2.3. Забезпечує проведення 1 раз на 6 місяців інструктажу з охорони праці з працівниками відділу.

2.4. Приймає участь у розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань і отруєнь та забезпечує здійснення заходів щодо їх попередження.

2.5. Розробляє і подає пропозиції щодо поліпшення умов, безпеки праці щодо усунення причин нещасних випадків і профзахворювань, удосконалення системи управління охороною праці.

2.6. Дає дозвіл на допуск до самостійної роботи працівників після проходження стажування та інструктажу на робочому місці.

2.7. Забезпечує контроль відповідності стандартам, технічним умовам та іншим нормативним актам про охорону праці обладнання.

3. ПРАВА

3.1. Вносить на розгляд міського голови заходи дисциплінарного та матеріального впливу на підлеглих працівників за порушення правил охорони праці та пожежної безпеки, ухилення від проходження медичного огляду, невиконання приписів органів Державної служби України з питань праці (Держпраці) та інших органів нагляду.

3.2. Надає обов'язкові для виконання вказівки підпорядкованим працівникам в межах своїх повноважень та здійснювати контроль за їх виконанням.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

4.1. Несе відповідальність за невиконання покладених обов'язків, за порушення законодавчих та нормативних актів по охороні праці, пожежної безпеки, перешкоджання діяльності посадових осіб Державної служби України з питань праці (Держпраці).

5. ПОВИНЕН ЗНАТИ

5.1. Закон України „Про охорону праці”, Закон України „Про пожежну безпеку”, Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, Порядок розслідування та обліку нещасних випадків невикробничого характеру, Правила виробничої санітарії та пожежної безпеки.

6. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ

6.1. По питаннях охорони праці підпорядкований міському голові, взаємодіє з усіма відділами міської ради, органами Держпраці та службою охорони праці виконавчого комітету Миргородської міської ради.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція з охорони праці (№ 2) для працівників на робочому місці

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці (далі - Інструкція) для працівників виконавчого комітету Миргородської міської ради (далі по тексту - працівники) є нормативним актом про охорону праці.

1.2. Інструкція спрямована на забезпечення безпечних та нешкідливих умов праці на робочих місцях, встановлює правила поведінки працівників у приміщеннях і на робочих місцях. Робота працівників пов'язана із забезпеченням доступу всім категоріям користувачів до ресурсів інформації, налагодження ефективної дорадчо-консультаційної діяльності, в тому числі з використанням науково-інформаційних, суспільно-значущих ресурсів Інтернет. Під час роботи працівники зобов'язані дотримуватись вимог Інструкції з охорони праці при роботі на комп'ютерах, затверджених розпорядженням міського голови, Правил охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 26.03.2010 р. за № 65, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 19.04.2010 р. за № 293/17588 та цієї Інструкції.

1.3. До самостійної роботи допускаються особи, які пройшли вступний інструктаж з питань охорони праці та пожежної безпеки, первинний інструктаж з охорони праці на робочому місці.

1.4. У подальшому працівники проходять повторні інструктажі на робочому місці раз на 6 місяців.

1.5. Про ведення інструктажів на робочому місці реєструється у журналі реєстрації інструктажів з обов'язковими підписами тих, хто проводив інструктаж і тих, кого інструктували.

1.6. Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці: при введенні в дію нових або переглянутих нормативно правових актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них; при порушенні працівниками вимог нормативно-правових актів, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо.

1.7. Кожен працівник повинен знати розташування приміщень закладу, основних і запасних виходів (згідно з планом евакуації на випадок пожежі та надзвичайних ситуацій) звертати увагу на попереджувальні знаки та знаки заборони, знати розташування побутових приміщень основних і запасних виходів (згідно з планом евакуації на випадок пожежі та надзвичайних ситуацій), місце розташування вимикачів електромережі, засобів пожежогасіння, дотримуватись виробничої санітарії та особистої гігієни.

1.8 Кожен працівник повинен володіти методикою і практичними навичками надання першої долікарської допомоги колегам по роботі, знати місце розташування медичної аптечки.

1.9 Основними небезпечними виробничими факторами в роботі працівника є:

значна кількість освітлювальних приладів, комп'ютерів та іншого електрообладнання напругою 220 В;

неіонізуючі електромагнітні поля і випромінювання: електростатичні поля, постійні магнітні поля, електричні і магнітні поля промислової частоти (50 Гц), електромагнітні випромінювання радіочастотного діапазону;

фізичні та нервово-психічні перевантаження (розумове й емоційне перенапруження, монотонність праці);

прямі та відбиті блиски від екранів і несприятливий розподіл яскравості в полі зору;

падіння людей в приміщеннях через нерівності підлоги та при використанні приступок;

травмування гострими предметами;

ураження електричним струмом;

підвищений рівень шуму (від кондиціонерів; аудіо плат тощо);

підвищений рівень запиленості у повітрі робочої зони.

1.10. Працівник має право відмовитись від дорученої роботи, якщо створилась небезпечна для його життя ситуація, або для людей, які його оточують, і навколишнього середовища. На робочому місці необхідно підтримувати чистоту і порядок. Під час виконання роботи працівники зобов'язані:

виконувати вимоги правил внутрішнього трудового розпорядку для працівників;

виконувати вимоги режиму праці і відпочинку;

виконувати вимоги правил безпечної експлуатації приладів;

виконувати вимоги правил охорони праці під час експлуатації ПЕОМ;

дотримуватись правил пожежної безпеки;

дотримуватись правил дорожнього руху, перебуваючи у місцевих відрядженнях та по дорозі на роботу і з роботи.

1.11. Службові документи потрібно зберігати в шафах або на полицях стелажів. Різальні інструменти слід тримати у безпечному місці.

1.12. Відлучатися зі свого робочого місця на тривалий час дозволяється лише з дозволу керівника.

1.13. У разі нещасного випадку, свідок, працівник, який його виявив, або сам потерпілий повинні негайно повідомити керівника відділу і вжити заходів до надання необхідної допомоги.

1.14. Керівник зобов'язаний терміново організувати надання медичної допомоги потерпілому і, в разі необхідності, доставити потерпілого до лікувального закладу.

1.15. Невиконання вимог Інструкції є порушенням виробничої дисципліни та правил внутрішнього трудового розпорядку для працівників. Працівник(и), який(і) порушив(ли) вимоги Інструкції з охорони праці, несе(уть) відповідальність згідно з чинним законодавством України.

1.16. Контроль за дотриманням працівником Інструкції з охорони праці покладається на керівника відділу.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перед початком роботи працівник повинен оглянути і підготувати робоче місце відповідно до вимог безпеки:

прибрати сторонні предмети та перевірити розташування на столі апаратури (якщо така є). ПЕОМ (відео-термінал і процесорний блок) повинні стояти не на краю стола, положення клавіатури та відео-терміналу й кути їх нахилу мають відповідати побажанням користувача; візуально перевірити стан апаратури, справність електропроводки, з'єднувальних шнурів, штепсельних вилок, розеток; усі кабелі, що з'єднують процесорний блок з іншими пристроями, слід вставляти та виймати тільки при вимкненому комп'ютері та інших його пристроях. Засоби праці на робочому місці розташовують згідно з послідовністю робіт, що виконуються;

перевірити освітленість робочих місць і підходів до них;

провітрити приміщення, дотримуючись при цьому безпеки при відкриванні вікон, фіксуєючи віконні рами. При необхідності потрібно встановити часи провітрювання приміщень.

2.2. Працівники повинні дотримуватись вимог інструкції з охорони праці при роботі на комп'ютерах.

2.3. Про всі пошкодження та несправності обладнання працівник зобов'язаний негайно повідомити керівника і не розпочинати роботи до усунення несправності.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Для запобігання нещасним випадкам на робочих місцях забороняється:

працювати без належного освітлення робочого місця;

допускати на робоче місце осіб, які не мають відношення до роботи;

користуватись електрообладнанням і електроприладами, які мають пошкоджений дрід або кабель, пошкодженими розетками, вимикачами та електрообладнанням, яке не передбачене технологічним процесом;

працювати біля незагороджених струмопровідних частин, торкатися до незаізольованого електрообладнання та електропроводів, арматури, освітлення;

залишати рами відкритих вікон, що не зафіксовані;

залишати без нагляду ввімкнене обладнання, електричні прилади; захаращувати проходи, проїзди та робочі місця матеріалами, стосами паперів, книжок;
використовувати саморобні електроприлади для обігріву приміщень і приготування їжі;
зберігати та використовувати легкозаймисті речовини;
палити і розпивати спиртні напої на робочому місці та перебувати у нетверезому стані;
перебувати без дозволу керівництва у приміщеннях після закінчення робочого часу.

3.2. Працівники зобов'язані припинити роботу, вимкнути обладнання від електромережі, та попередити керівника:

відчувши дію електричного струму при дотику до металевих частин обладнання;
при відсутності напруги в електромережі;
при відчутті запаху газу, диму, іскрінні;
при нагріванні електропроводів та електроапаратури понад норму;
при появі вібрації або нехарактерних шумів.

3.3. При виявленні несправностей офісної техніки, забороняється ремонтувати її самостійно.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Після закінчення роботи кожний працівник зобов'язаний:
вимкнути з електромережі обладнання та ПЕОМ;
прибрати робочий інвентар та обладнання і навести порядок на своєму робочому місці;
оглянути робоче приміщення, зачинити вікна, вимкнути освітлення;
зачинити приміщення.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Ознаками можливих аварійних ситуацій є:
запах гарі, диму, газу, візуальна поява диму;
загоряння технологічного (комп'ютерного) устаткування;
непередбачене вимкнення електропостачання, коротке замикання
електрокомунікацій, електрообладнання та ін.

5.2. У випадку виникнення аварійної ситуації необхідно:
негайно повідомити про аварійну ситуацію безпосереднього керівника;
вимкнути електропостачання;
вивести із приміщення людей;
приступити, у випадку пожежі, до її ліквідації, використовуючи
первинні засоби пожежогасіння та діючи у відповідності з вимогами
інструкції з пожежної безпеки відділу.

5.3. При наявності потерпілих вжити заходів (до прибуття швидкої медичної допомоги) щодо наданім їм першої долікарської допомоги. Конкретні дії щодо надання першої допомоги потерпілому при різноманітних ураженнях викладені в інструкції з надання першої (долікарської) допомоги, що діє, та вивчається при проходженні навчання та інструктажів з питань охорони праці.

5.4. У разі несправності електромережі необхідно вимкнути всі електроприлади та повідомити керівника.

5.5. У випадку виникнення пожежі діяти за інструкцією про заходи протипожежної безпеки і планом евакуації.

5.6. У випадку аварії в системі водопостачання та/або опалення необхідно повідомити спеціаліста господарчої групи.

5.7. У випадку травмування вміти надати першу долікарську допомогу, викликати, при необхідності, швидку медичну допомогу і повідомити керівника.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

**Інструкція з охорони праці (№ 3)
про заходи пожежної безпеки
(ЗАГАЛЬНА)**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Дана інструкція розроблена у відповідності із Законом України" Про пожежну безпеку" та "Правилами пожежної безпеки в Україні" і встановлює загальні правила пожежної безпеки на території міської ради.
- 1.2. Забезпечення пожежної безпеки є невід'ємною частиною діяльності виконавчого комітету міської ради щодо охорони життя та здоров'я людей, а також складовою частиною діяльності посадових осіб і працівників.
- 1.3. Кожний працівник міської ради зобов'язаний виконувати правила пожежної безпеки та вимоги цієї інструкції.
- 1.4. Відповідальність за протипожежний стан приміщень відділів та територій несуть керівники, за якими ці приміщення закріплені.
- 1.5. Працівники винні у порушенні вимог правил пожежної безпеки та положень цієї інструкції несуть відповідальність згідно чинного законодавства України.

2. ОБОВ'ЯЗКИ ПОСАДОВИХ ОСІБ ТА ПРАЦІВНИКІВ

Посадові особи, відповідальні за протипожежний стан підпорядкованих відділів зобов'язані:

- 2.1. Забезпечувати виконання підлеглими працівниками протипожежного режиму.
- 2.2. Слідкувати за наявністю, комплектністю та постійною готовністю до використання засобів пожежогасіння та оповіщення про пожежу.
- 2.3. Знати самому та інформувати підлеглих про пожежну безпеку матеріалів, які використовуються.
- 2.4. Щоквартально забезпечувати своєчасний та якісний інструктаж підлеглих з правил пожежної безпеки.
- 2.5. Щоденно слідкувати за протипожежним станом свого відділу та прилеглої до неї території.
- 2.6. Не допускати проведення на території відділу вогневих робіт без затвердженого (у встановленому порядку) наряду-допуску на проведення тимчасових вогневих робіт.
- 2.7. Своєчасно виявляти порушення та недоліки стосовно пожежної безпеки в роботі електроприладів, які можуть привести до пожеж, розробляти та забезпечувати виконання заходів по усуненню цих порушень та недоліків.
- 2.8. Визначати та обладнувати згідно норм місця для паління, слідкувати за їх утриманням згідно протипожежних норм.
- 2.9. Розробляти інструкції про заходи пожежної безпеки для свого відділу, своєчасно вносити в них зміни (при необхідності).

3. ВІДДІЛИ МАЮТЬ БУТИ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ:

- 3.1. Інструкцією про заходи пожежної безпеки у відділі (приміщенні тощо), що повинна містити наступну інформацію:
 - категорію приміщення з вибухопожежної та пожежної небезпеки;
 - вимоги щодо утримання евакуаційних шляхів та виходів;
 - місця для паління та вимоги до них;

- правила утримання приміщень, робочих місць, зберігання та застосування легкозаймистих речовин, горючих речовин, вибухонебезпечних речовин і матеріалів;
- порядок прибирання робочих місць, збирання, зберігання та видалення горючих відходів;
- порядок огляду, вимкнення електроустановок, приведення в пожежобезпечний стан приміщень та робочих місць, закриття приміщень після закінчення роботи;
- обов'язки та дії працівників у разі виникнення пожежі: порядок і способи оповіщення людей, виклику пожежної охорони, вимкнення електроспоживачів, застосування засобів пожежогасіння;
- послідовність евакуації людей та матеріальних цінностей з урахуванням дотримання техніки безпеки.

3.2. Затвердженим у встановленому порядку **планом евакуації** людей, обладнання та інших матеріальних цінностей на випадок пожежі із зображенням місць зберігання первинних засобів пожежогасіння та ручних сповіщувачів про пожежу (графічне зображення **плану евакуації** повинно бути розміщено в приміщенні на видному місці - найкраще біля входу і виходу з приміщення).

3.3. Написами на всіх приміщеннях відділу із зазначенням категорій щодо вибухопожежної та пожежної небезпеки (за ОНТП 24-86) і інформацією (посада, прізвище, ім'я та по-батькові) відповідальних осіб за протипожежний стан та відповідними знаками та вказівниками з пожежної безпеки.

3.4. Куточком по пожежній безпеці, оформленими плакатами на протипожежні теми та інструкціями по використанню первинних засобів гасіння пожеж.

3.5. Первинними засобами пожежогасіння згідно чинних норм.

3.6. Металевими ящиками для збору промащених ганчірок (для гаражів).

3.7. Шафою для зберігання паливно-мастильних матеріалів та легкоспалахуючих речовин (для гаражів).

4. ПОРЯДОК УТРИМАННЯ ТЕРИТОРІЇ

4.1 Територія виконавчого комітету Миргородської міської ради в межах протипожежних розривів між будівлями повинна бути завжди вільною від горючих відходів, сміття, тари, опалого сухого листа тощо.

4.2. Горючі відходи і сміття необхідно збирати в призначені для цього контейнери і вивозити і відповідності із встановленою процедурою.

4.3. Не допускається використовувати протипожежні розриви між будівлями для складування матеріалів, тари, обладнання, для стоянки транспортних засобів.

4.4. Дороги, проїзди і проходи до будівель, пожежних водоймищ, а також підступи до стаціонарних пожежних драбин і пожежного інвентарю повинні завжди бути вільними, утримуватись у справному стані, а у холодну пору року першочергово очищуватись від снігу та льоду.

4.5. Гідранти і пожежні крани, зовнішні протипожежні драбини, входи в будівлі і приміщення повинні достатньо освітлюватись в темну пору доби.

4.6. Забороняється завезення або використання вибухових, легкоспалахуючих та горючих речовин на територію виконавчого комітету Миргородської міської ради без офіційного дозволу адміністрації.

4.7. Забороняється ремонт транспортних засобів на території виконавчого комітету Миргородської міської ради в місцях, не призначених для проведення таких робіт.

4.8. На території виконавчого комітету Миргородської міської ради куріння дозволяється лише у місцях обладнаних урною та позначених відповідним інформаційним знаком „Місце для куріння”.

5. УТРИМАННЯ БУДІВЕЛЬ, ПРИМІЩЕНЬ ТА СПОРУД

5.1. Усі будівлі, приміщення і споруди виконавчого комітету Миргородської міської ради повинні своєчасно очищатися від горючого сміття, відходів і постійно утримуватися в чистоті.

5.2. Протипожежні системи, установки, устаткування приміщень, будівель та споруд (протидимовий захист, пожежна автоматика, протипожежне водопостачання, протипожежні двері, клапани, інші захисні пристрої у протипожежних стінах і перекриттях тощо) повинні постійно утримуватися у справному робочому стані.

5.3. У підвальних та цокольних поверххах не допускається: зберігання та застосування легкозаймистих, горючих, вибухових речовин, балонів з газами, карбиду кальцію та інших речовин і матеріалів, що мають підвищену вибухопожежну небезпеку (за винятком випадків, обумовлених чинними нормативними документами).

5.4. Не дозволяється використовувати горища, технічні поверхи й приміщення (у т. ч. вентиляційні камери, електрощитові) для зберігання меблів та інших предметів тощо.

5.5. Двері горищ, технічних поверхів, вентиляційних камер, електрощитових, підвалів повинні утримуватися зачиненими. На дверях слід вказувати місце зберігання ключів. Вікна горищ, технічних поверхів, підвалів повинні бути заклені.

5.6. У будівлях, приміщеннях, спорудах:

- забороняється прибирати приміщення і прати одяг із застосуванням бензину, гасу та інших легкоспалахуючих та горючих речовин, а також відігрівати замерзлі труби паяльними лампами та іншими засобами із застосуванням відкритого вогню;

- в гаражах забороняється розкидати й залишати неприбраними промаслені обтиральні матеріали; їх необхідно прибирати в металеві ящики, щільно закривати кришками і після закінчення роботи видаляти з приміщення у спеціально відведені за межами будівель місця, забезпечені негорючими збірниками з кришками, які щільно закриваються;

- проведення будь-яких вогневих робіт або робіт з можливим іскроутворенням повинно проводитись у відповідності до інструкції «Про проведення тимчасових вогневих робіт» з обов'язковим оформленням наряду допуску.

5.7. Під час організації і проведення заходів з масовим перебуванням людей (понад 50 осіб) слід дотримуватись таких вимог:

- використовувати приміщення, забезпечені не менш як двома евакуаційними виходами, що відповідають вимогам будівельних норм, не мають на вікнах глухих ґрат і розташовані не вище другого поверху в будівлях;

- особи, яким доручено проведення таких заходів, перед їх початком зобов'язані ретельно оглянути приміщення і переконатись у повній готовності останніх у протипожежному відношенні, у т. ч. в забезпеченості потрібною кількістю первинних засобів пожежогасіння, справності засобів зв'язку, пожежної автоматики і сигналізації;

- повинно бути організоване чергування на сцені та в приміщеннях залів членів ДПД або працівників місцевої пожежної охорони об'єкта чи відповідальних чергових;

- **не дозволяється** заповнення приміщень людьми понад установлену норму, зменшення ширини проходів між рядами, установка в проходах додаткових крісел, стільців тощо, повне відключення під час проведення заходів світла, використання віконниць для затемнення, проведення вогневих, фарбувальних та інших пожежо- і вибухонебезпечних робіт, застосування дугових прожекторів, свічок, бенгальських вогнів, відкритого вогню, феєрверків, а також включення в програму номерів з використанням вогневих ефектів і палінням.

6. УТРИМАННЯ ЕВАКУАЦІЙНИХ ШЛЯХІВ І ВИХОДІВ

6.1. Евакуаційні шляхи і виходи повинні утримуватися вільними, нічим не захащуватися і в разі виникнення пожежі забезпечувати безпеку під час евакуації всіх людей, які перебувають у приміщеннях будівель та споруд.

6.2. У разі розміщення експозиційного та іншого обладнання в приміщеннях повинні бути забезпечені евакуаційні проходи до сходових кліток та інших шляхів евакуації відповідно до будівельних норм.

Розміщення крісел в актових і конференц-залах, залах зборів і нарад та в інших подібних приміщеннях повинно відповідати протипожежним вимогам будівельних норм.

6.3. Двері на шляхах евакуації повинні відчинятися в напрямку виходу з будівель (приміщень).

Допускається влаштування дверей з відчиненням усередину приміщення в разі одночасного перебування в ньому не більше 15 чоловік, а також у санвузлах, з балконів, лоджій, площадок зовнішніх евакуаційних сходів (за винятком дверей, що ведуть у повітряну зону незадимлюваної сходової клітки).

При наявності людей у приміщенні двері евакуаційних виходів можуть замикатися лише на внутрішні запори, які легко відмикаються.

6.4. Килими, килимові доріжки й інше покриття підлоги у приміщеннях з масовим перебуванням людей (понад 50 осіб) повинні надійно кріпитися до підлоги і бути помірно небезпечними щодо токсичності продуктів горіння, мати помірну димоутворювальну здатність та відповідати групам поширення полум'я.

6.5. Сходові клітки, внутрішні відкриті та зовнішні сходи, коридори, проходи та інші шляхи евакуації мають бути забезпечені евакуаційним освітленням відповідно до вимог будівельних норм та правил улаштування електроустановок. Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в будівлі людей.

Шляхи евакуації, що не мають природного освітлення, повинні постійно освітлюватися електричним світлом (у разі наявності людей).

6.6. Не допускається:

- влаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, розсувні, підйомні двері, такі двері, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільній евакуації людей;
- захищувати шляхи евакуації (коридори, проходи, сходові марші і площадки, вестибюлі, холи, тамбури тощо) меблями, обладнанням, різними матеріалами, навіть якщо вони не зменшують нормативну ширину;
- забивати, заварювати, замикати на навісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері будівель;
- застосовувати на шляхах евакуації (крім будівель V ступеня вогнестійкості) горючі матеріали для облицювання стін і стель, а також сходів та сходових площадок;
- розташовувати у тамбурах виходів, гардероби, вішалки для одягу, пристосовувати для зберігання, у тому числі тимчасового, будь-якого інвентаря та матеріалу;
- захищувати меблями, устаткуванням та іншими предметами двері, люки на балконах і лоджіях, переходи в суміжні секції та виходи на зовнішні евакуаційні драбини;
- знімати встановлені на балконах (лоджіях) драбини;
- влаштовувати в загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали, а також інші сторонні предмети;
- знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів тощо, а також фіксувати самозакривні двері у відчиненому положенні;
- зменшувати нормативну площу фрамуг у зовнішніх стінах сходових кліток або закладати їх;
- розвішувати у сходових клітках на стінах стенди, панно тощо;
- улаштовувати слизьку підлогу на шляхах евакуації.

7. ЗАСТОСУВАННЯ ОПАЛЮВАЛЬНИХ ТА НАГРІВАЛЬНИХ ПРИЛАДІВ

7.1. Електронагрівальні прилади, телевізори, радіоприймачі та інші побутові електроприлади та апаратура, дозволяються до використання у приміщеннях міської ради лише з дозволу керівництва і повинні вмикатися в електромережу тільки за допомогою справних штепсельних з'єднань та електророзеток заводського виготовлення.

7.2. Застосування електричних опалювальних приладів у приміщеннях категорій за вибухопожежонебезпекою А та Б **не дозволяється**.

У разі застосування, згідно з умовами виробництва, в пожежонебезпечних зонах будь-якого класу електронагрівальних приладів нагрівальні робочі частини останніх мають бути захищені від зіткнення з горючими матеріалами, а самі прилади встановлені на поверхні з негорючого матеріалу.

Забороняється застосування електронагрівальних приладів у приміщеннях архівів, бібліотек (крім спеціально призначених і обладнаних для цього приміщень), а також у будівлях (приміщеннях) іншого призначення.

7.3. Температура зовнішньої поверхні електроопалювальних приладів у найбільш нагрітому місці в нормальному режимі роботи не повинна перевищувати 85° С.

Відстань від приладів електроопалення до горючих матеріалів і будівельних конструкцій, має становити не менше 1 м.

7.4. Для опалення невеликих приміщень, можуть застосовуватися масляні радіатори та нагрівальні електропанелі типу РБЕ-1, ЕК-2, ЕК-4, ПТ-8-2 та ін. із закритими нагрівальними елементами. Такі радіатори та електропанелі повинні мати справний індивідуальний електрозахист і терморегулятор.

7.5. Нові підключення різних струмоприймачів (електродвигунів, нагрівальних приладів і т. ін.) необхідно проводити тільки уповноваженим електротехнічним персоналом з урахуванням допустимого струмового навантаження електромережі.

7.6. Не дозволяється:

- застосування саморобних електроподовжувачів;
- застосування для опалення приміщення нестандартного (саморобного) електронагрівального обладнання або ламп розжарювання;
- користування пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами, а також лампами, скло яких має сліди затемнення або випинання;
- підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими ковпаками (розсіювачами);
- використання електроапаратури та приладів в умовах, що не відповідають вказівкам (рекомендаціям) підприємств-виготовлювачів;
- застосування в пожежонебезпечних зонах складських приміщень люмінесцентних світильників з відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів;
- використання в пожежонебезпечних зонах світильників з лампами розжарювання без захисного суцільного скла (ковпаків), а також з відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів;
- залишення без догляду при виході з приміщення, увімкнених в електромережу нагрівальних приладів, телевізорів, радіоприймачів тощо;
- складування горючих матеріалів на відстані 1 м від електроустаткування та під електрощитами;
- використання роликів, вимикачів, штепсельних розеток для підвішування одягу й інших предметів; заклеювання ділянок електропроводки папером, горючими тканинами;
- використання побутових електронагрівальних приладів (прасок, чайників, кип'ятильників тощо) без негорючих теплоізоляційних підставок та в місцях (приміщеннях), де їх застосування не передбачено технологічним процесом або заборонено;
- заклеювати шпалерами відкрито прокладені електропроводи і кабелі.

8. ОСНОВНІ ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ:

8.1. Кожен працівник повинен знати:

- місце знаходження засобів пожежогасіння, пожежних сповіщувачів, правила їх застосування, порядок дій при пожежі, правила надання першої долікарської допомоги.
- план-схему евакуації на випадок пожежі з приміщень, де він знаходиться.

8.2. Робочі місця працівників повинні утримуватись у чистоті та своєчасно прибиратись від накопичення пилу, залишків матеріалів та запасних частин.

8.3. Електрообладнання під напругою безпечно гасити тільки вуглекислотними або порошковими вогнегасниками.

8.4. Необхідно дотримуватись наступних правил безпеки під час використання вогнегасників:

- не проходити повз пожежу у пошуках вогнегасника, тому що тупикове приміщення може стати пасткою;
- під час гасіння електроустаткування, що знаходиться під напругою, необхідно, щоб відстань від електроустаткування до насадка (розтруба) вогнегасника була не менше ніж 1 м;

- гасіння здійснювати з навітряного боку. Слід оберігатись доторкання відкритих частин тіла до металевих та пластикових частин насадка (розтруба) з метою попередження обмороження від дії низької температури;
- залишати вільним шлях евакуації (забезпечити собі можливість евакуації);
- у разі невдалого гасіння залишити приміщення і очікувати на допомогу. Ваше знання обстановки допоможе тим, хто прийде на допомогу;
- під час використання для гасіння кількох вогнегасників не здійснювати гасіння струменями вогнегасної речовини, спрямованої назустріч один одному;
- після закінчення гасіння відходити необхідно, залишаючись лицем до вогнища;
- у разі наявності запасного вогнегасника з вогнегасною речовиною охолоджувальної дії зробити обробку нагрітих поверхонь з метою попередження повторного займання.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- використання пожежного інвентаря та засобів пожежогасіння не за прямим їх призначенням;
- захащувати, чим би то не було, шляхи евакуації, евакуаційні та робочі виходи, захисні зони електрообладнання, підходи до засобів пожежогасіння;
- після закінчення роботи залишати ввімкненим в електромережу технологічне та допоміжне обладнання;
- використання побутових електронагрівальних приладів (праски, електроплити, електрочайники та інш.) крім місць спеціально обладнаних для цього;
- зберігати легкоспалахуючі, паливно-мастильні, лакофарбувальні матеріали в місцях, не обладнаних спеціальними шафами, біля яких обов'язково повинні знаходитись засоби пожежогасіння;
- зберігання горючих матеріалів біля електрощитів та пускової електроапаратури ближче чим за 1м;
- гасіння електрообладнання під напругою пінними вогнегасниками або водою.

9. ДІЇ ПРАЦІВНИКІВ У ВИПАДКУ ПОЖЕЖІ

9.1. У разі спрацювання звукової пожежної сигналізації або отримання голосового повідомлення про пожежу:

- працівники зобов'язані спокійно, без паніки та метушні виключити електрообладнання (по можливості), залишити своє робоче місце та покинути приміщення через найближчий безпечний евакуаційний вихід у відповідності з планом-схемою евакуації.

9.2. У разі самотійного виявлення пожежі (ознак горіння) необхідно:

- оцінити ситуацію (якщо це можливо), що горить, в якому місці, чи є люди в приміщенні та поблизу нього;
- для оповіщення про пожежу негайно повідомити про неї керівника чи відповідну компетентну посадову особу міської ради та чергового;
- негайно повідомити про це телефоном 101 пожежну охорону. При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;
- вжити заходів до евакуації людей, гасіння (по можливості) пожежі та збереження матеріальних цінностей;
- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо).

9.3. Посадова особа міської ради, що прибула на місце пожежі, зобов'язана:

- перевірити, чи викликана пожежна охорона (продублювати повідомлення), довести подію до відома керівництва міської ради;
- у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили й засоби;
- видалити за межі небезпечної зони всіх працюючих, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;

- припинити роботу в приміщеннях будівлі, крім робіт, пов'язаних із заходами по ліквідації пожежі;
- здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту) у відповідності із встановленим порядком, перекриття газових, парових та водяних комунікацій, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимового захисту) та виконати інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленості будівлі;
- перевірити організацію оповіщення людей про пожежу, спрацювання установок пожежогасіння, протидимового захисту;
- організувати зустріч підрозділів пожежної охорони, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці на водні джерела;
- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;
- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

9.4. По прибутті на пожежу пожежних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний доступ їх на територію та в приміщення .

9.5. Після прибуття пожежного підрозділу представники адміністрації зобов'язані брати участь у консультуванні керівника гасіння пожежі про конструктивні і технологічні особливості об'єкта, де виникла пожежа, організувати залучення до вжиття необхідних заходів, пов'язаних із ліквідацією пожежі та попередженням її розвитку, сил та засобів об'єкта.

9.6. У випадку отруєння окисом вуглецю (чадний газ) потерпілого необхідно негайно винести на свіже повітря, покласти на спину, припідняти ноги, а голову опустити. При позивах до блювоти потерпілого кладуть на бік, з таким розрахунком, щоб голова була повернута на сторону. При судорожному, різкому диханні необхідно виконати штучне дихання. Отруєного необхідно якнайскоріше доставити в медичний заклад або викликати до нього міську швидку допомогу.

9.7. Для виклику спеціальних підрозділів використовуйте найближчий телефон та дзвоніть по наступним номерам:

- 101 - пожежна охорона (ДСНС);**
- 102 - поліція;**
- 103 – швидка медична допомога;**
- 104 - аварійна газорятувальна служба.**

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція (№ 4) з надання першої медичної допомоги при нещасних випадках

Перша допомога при нещасних випадках.

При нещасних випадках виникають не тільки місцеві пошкодження, але і загальні порушення діяльності всього організму (знепритомлення, колапс і травматичний шок). Між важкістю загальних порушень і місцевих пошкоджень нерідко є прямий зв'язок.

Знепритомлення.

Раптова короткочасна втрата свідомості, пов'язана з недостатнім кровозабезпеченням головного мозку, називається знепритомненням. Причинами знепритомлення можуть бути різкий біль, швидка крововтрата, сильне психічне перенапруження та ін. Знепритомлення нерідко бувають у людей молодого віку з підвищеною утомлюваністю та збудливістю нервової системи.

Знепритомлення може також статися у задусливому приміщенні, при швидкому вставанні.

Ознаки. Передвісниками знепритомлення являються блідість хворого, скарження на нестачу повітря, запаморочення, потемніння в очах, дзвін і шум у вухах, нудоту. Хворий втрачає свідомість і падає. У знепритомленному стані хворий блідий, на лобі виступає холодний піт, дихання поверхневе, сповільнене, пульс частий, слабкий, руки і ноги холодні.

Частіше за все знепритомлення буває нетривалим. Через декілька хвилин хворий приходить до тями і всі явища зникають, залишається лише слабкість.

Перша допомога. Перш за все необхідно негайно збільшити прилив крові до головного мозку: розстібнути комір одягу, пояс і ослабити все, що утруднює дихання, покласти хворого в нахиленому положенні із низько схиленою головою, забезпечити надходження свіжого повітря (відчинити вікно, квартиру, винести на повітря). Потрібно оббризкати обличчя хворого холодною водою, дати йому вдихнути нашатирний спирт на ватній кульці. Не потрібно дозволяти потерпілому після знепритомлення швидко вставати, бо він знову може втратити свідомість. Корисно дати хворому у цей час міцного чаю або кофе, валеріанових крапель.

Якщо знепритомлення не проходить або хворий знову втрачає свідомість, то це означає, що у нього наявне якесь важке захворювання. У цих випадках треба запідозрити можливість внутрішньої кровотечі, інсульту чи коматозного стану.

Колапс.

Колапс – це виникла раптово судинна недостатність, що супроводжується різким падінням артеріального тиску, яка приводить до пригнічення всіх процесів життєдіяльності. Гостра серцево – судинна недостатність може розвинути у результаті великої втрати крові, при опіках і відмороженнях, важких інфекційних захворювань, отруєннях, інфарктах міокарду.

Ознаки. Хворий скаржиться на погіршення самопочуття, слабкість, спад сил. Потерпілий блідий, шкіра вкрита потом, дихання поверхневе, кінцівки холодні, пульс частий, малий, ледь визначається. Свідомість зберігається, при подальшому розвитку колапсу затуманюється.

Перша допомога. Основними діями першої допомоги при колапсі являється зупинка кровотечі, якщо вона є. Транспортувати хворого у стані колапсу неможна. Його потрібно покласти на спину без подушки, зігріти, підняти на 30-40 см нижній кінець ліжка. Якщо хворий при свідомості, йому можна дати гарячий чай або кофе і терміново викликати швидку медичну допомогу. При наростанні картини колапсу і розвитку термінального стану необхідно робити штучне дихання і непрямий масаж серця.

Травматичний шок.

Травматичний шок – це важкий стан хворого із порушенням усіх функцій організму, особливо центральної нервової системи, який виникає після будь - якого пошкодження. Шок

розвивається у результаті надмірних больових подразнень, при численних забитті, ранах, особливо при переломах кісток, пораненнях органів та черевної порожнини, при опіках. Розвиток шоку залежить перш за все від важкості пошкоджень (рвані, розмозжені рани) і чутливості пошкоджених областей (пошкодження нервових стовбурів і спинного мозку). Розвитку шоку сприяє загальне ослаблення, перевтома та виснаження організму, особливо втрата крові, переохолодження, погано накладена шина пов'язки, тряска під час транспортування, підвищена нервова збудливість і психічні переживання хворого.

Під час виникає перенапруження та виснаження центральної нервової системи, особливо судинорухоючого центру, із пониженням життєдіяльності організму.

Ознаки. Хворий спочатку на протязі деякого часу збуджений, занепокоєний, стогне від болю, але його загальний стан ще мало змінений. Потім збудження змінюється повним спадом сил. Потерпілий перестає скаржитися на біль, нерухомий, хоча свідомість у нього ще зберігається, на запитання відповідає із зусиллям і пошепки. Шкіряні покриви бліді, сірого кольору, іноді із синюшнім відтінком. Загальний стан важкий, пульс частий, ослаблений, дихання різко частішає, поверхневе, температура понижена, кінцівки холодні, тіло вкрите липким потом. Можлива поява спраги, нудоти, блювоти. Пульс стає все частіше і слабше. Ступінь важкості шоку визначається по відношенню падіння артеріального тиску до підвищення частоти пульсу. Важкий ступінь шоку переходить у термінальний стан, хворий втрачає свідомість, пульс на кінцівках не визначається, дихання переривисте. Можливий швидкий розвиток клінічної смерті.

Попередження шоку. Найбільше значення мають наступні міри для попередження шоку: забезпечення потерпілому спокою, зупинка кровотечі до настання великої крововтрати, попередження охолодження організму, зменшення болю в області пошкодження, що досягається обережним накладанням пов'язки на рану чи обпечену поверхню, шини при переломах, зручним спокійним положенням потерпілого під час транспортування. Особливо обережним потрібно бути при перев'язках, перекладанні і транспортуванні потерпілого.

Перша допомога. Якщо у потерпілого у стані шоку не пошкоджені органи черевної порожнини, йому дають гарячий солодкий чай, кофе або вино. Доцільно приготувати також солоно – лужне пиття (чайна ложка харчової соди і половина чайної ложки харчової солі на 1 л води). Потрібно негайно викликати швидку допомогу, бо нерідко тільки прийняті міри боротьби із шоком (зупинка кровотечі, переливання крові та її замінників, протишоккових розчинів, знеболювання) можуть спасти життя потерпілому. Персоналом машини швидкої допомоги ці міри можуть бути надані на місці пригоди і під час доставки у лікарню.

Термінальні стани.

Сучасні міри надання допомоги бувають ефективними навіть при дуже важких станах, що об'єднуються під назвою "термінальні". До них відносяться предагональний стан, агонія клінічна смерть.

При предагональному стані свідомість хворого збережена чи затемнена, дихання різко порушене, пульс на кінцівках часто не визначається. При агонії свідомість зникає, дихання рідке, пульс відсутній.

Клінічна смерть – це відсутність зовнішніх ознак життя: зупинення дихання і серцебиття. При такому стані хворого ще можна спасти, якщо негайно надати йому допомогу, тому що тільки через 4-6 хвилин після настання клінічної смерті остання переходить у біологічну в наслідок кисневого голодування головного мозку і загибелі нервових клітин, що управляють життєвоважливими функціями організму.

Термінальні стани можуть виникнути при важкому шоку, інсульті (крововиливі у мозок), інфаркті міокарду, важких отруєннях, ураженнях електричним струмом, утопленні та ін. станах, що потребують негайної допомоги.

Перша допомога. При термінальних станах основне завдання першої допомоги – підтримання життя хворого до прибуття швидкої допомоги. Заходи повинні проводитися одразу ж після розвитку важкого стану.

Допомога при термінальних станах (реанімація) – це перш за все заходи, направлені на усунення розладів серцевої діяльності та дихання (непрямий масаж серця, штучне дихання методом із рота у рот або із рота у ніс).

Реанімацію проводять на протязі не менше 40 хвилин або до прибуття швидкої допомоги, або до появи у хворого самостійного серцебиття, або до появи ознак біологічної

смерті (появи трупних плям).

Непрямий масаж серця.

Хворого кладуть на жорстку поверхню на спину, розстібають чи знімають одяг, який стискає тіло. Той, хто надає допомогу, стає з лівої сторони від потерпілого і кладе на нижню третину грудини (приблизно на 1,5-2,5 см вище мечовидного відростку) долонь однієї руки, а на її тильну поверхню – другу руку. Надходження крові із шлуночків серця до артерій відбувається шляхом ритмічного стискання серця (60-80 разів на хвилину) між грудиною та хребтом. Проксимальною частиною долоні (кисть максимально розігнута у променевоzap'ястковому суглобі, а пальці підійняті над поверхнею грудної клітини) швидким поштовхом, використовуючи всю вагу свого тіла, створюють тиск на нижню третину грудини із силою, достатньою для її зміщення на 3-4 см. Після кожного стискування дозволяють грудній клітині розправитись (для наповнення порожнини серця із вен), не відриваючи від неї рук. Непрямий масаж серця необхідно поєднувати із штучною вентиляцією легень, при цьому повітря повинно видуватися через кожні п'ять натискувань (у момент вдиху масаж серця переривають) якщо допомогу надають двоє людей. Якщо допомогу надає одна людина, то два видихання чергують з 15 натискуваннями.

Ускладнення: при грубому проведенні масажу можливі переломи ребер і грудини з пошкодженням легень, плевр, перикарду, крововиливи у підшкірну і перикардіальну клітковину, розрив внутрішніх органів.

Штучне дихання.

Перед початком штучної вентиляції легень необхідно переконатися у прохідності верхніх дихальних шляхів, вивести язик назовні, очистити ротову порожнину від слизу, крові. Хворого укладають горизонтально на спину, розстебнувши чи знявши заважаючий одяг. Потрібно стати справа від хворого, підвести праву руку під його шию, ліву кладуть на лоб і максимально розгинають голову хворого у шийному відділі. Після цього швидко виводять вперед нижню щелепу так, щоб нижні різці опинилися попереду верхніх. Цього може виявитися достатнім для відновлення спонтанного дихання у хворих у коматозному стані (коли западаючий язик закриває вхід у гортань).

Для проведення респіраторного штучного дихання методом із рота у рот чи із рота у ніс, той, хто надає допомогу, робить глибокий вдих, а потім видихає повітря через марлю чи хусточку із свого рота у рот (або ніс) хворого. Герметичність досягається шляхом закривання носа (при способі із рота у рот) чи рота хворого (при способі із рота у ніс) пальцями того, хто надає допомогу. Вдування повітря у дихальні шляхи потерпілого проводять з частотою 12-16 разів на хвилину. Видих хворого відбувається пасивно за рахунок еластичності грудної клітини. Ефективність штучного дихання визначають по амплітуді коливань грудної клітини хворого.

Ускладнення: гіповентиляція (кисневе голодування) через вдихання хворому недостатнього об'єму повітря, баротравма легень внаслідок перевищення індивідуального дихального і хвилинного об'ємів, переповнення шлунка повітрям.

Допомога потонулим.

Причиною нещасних випадків на воді є невміння плавати, нетверезий стан. Рятувати потоплюючого потрібно швидко, тому що смерть може наступити протягом 4-5 хвилин. Підпливши позаду, його беруть під мишки і, повернувши обличчям нагору, плывуть із ним до берега.

Шкіра в потонулих бліда або синя. У людей із блідою шкірою в дихальних шляхах і легенях рідини немає, а із синьою - із рота і носа виділяється велика кількість води, іноді у вигляді пінистої рідини.

Перша допомога. У витягнутого з води, що наковтався її, але свідомості ще не втратив, можлива одразу ж блювота і непритомний стан. Звільнивши постраждалого від одягу, варто витерти його насухо, укутати і зігріти. Якщо блювоти не було, бажано викликати її шляхом подразнення кореня язика і задньої стінки глотки.

При втраті свідомості потрібно якомога швидше очистити хусткою або марлею ротову порожнину і глотку від слизу, мулу і піску. У «синього» потонулого необхідно видалити

рідину з дихальних шляхів і шлунка, для цього потрібно покласти його грудьми на коліно тому, хто надає допомогу, щоб голова потерпілого звисала униз, і ритмічно декілька разів надавлюють йому на спину. Таким чином, зазвичай, вдається частково видалити воду з легень потонулих. Після цього, повернувши постраждалого обличчям нагору, роблять штучне дихання методом із рота в рот і роблять непрямий масаж серця. Крім того, необхідно, знявши його одяг, зробити енергійне розтирання шкіри яким-небудь сухим матеріалом (або одягом), краще вовняним. Одночасно треба вжити заходів до зігрівання потерпілого (грілки, укутування).

Реанімація «синіх» потонулих вдається після перебування їх під водою протягом 5 хвилин, іноді трохи більше. Оживити «блідих» потонулих вдається навіть після тривалого перебування їх під водою (протягом 10 хвилин, іноді і більше).

ТРАВМАТИЧНІ УШКОДЖЕННЯ

Травмою називається насильницьке ушкодження тканин і органів організму (забиті місця, поранення, переломи кісток, опіки).

Забиті місця.

Під забитими місцями припускаються ушкодження м'яких тканин і судин без порушення цілості покривів тіла, що виникають після удару тупим предметом або при падінні. У результаті їх утворюються крововиливи в тканині, що виявляються синцями.

Ознаки. Біль в момент травмування й у перші часи після нього може бути різноманітною інтенсивності в залежності від локалізації і поширеності травми, утруднення рухів забитою частиною тіла, поява «синця» (крововилив).

Ушкодження великих судин при забитому місці може призвести до значного скупчення крові в тканинах, порожнинах і порожнистих органах, до розладу кровообігу і порушенню функції постраждалого органа. При важких, поширених забитих місцях можливий шок.

Дуже важкі ушкодження від тривалого стискування, наприклад при обвалах, коли розможжуються і роздавлюються м'язи, судини і нерви (частіше кінцівок). У таких випадках, крім розвитку шоку, можливо і важке отруєння організму продуктами розпаду тканин із наступним порушенням роботи нирок.

Перша допомога. При важких ураженнях, особливо при стискуванні, необхідно обережно витягти постраждалого з завалу, з-під уламків. Для попередження розвитку шоку постраждалого зігрівають: дають йому гарячий чай або каву, а кінцівці, яка була стиснута, надають повний спокій, обкладають льодом. Постраждалого швидко й обережно доставляють у лікарню або викликають швидку медичну допомогу. У більш легких випадках для зменшення крововиливу і більш швидкого затихання болю до забитого місця прикладають холод (пухир із снігом або льодом, мокру серветку) і створюють спокій - підвішують руку на перев'яз, при забитті ноги постраждалий повинний лежати. Накладати тепло на ділянку забитого місця і застосовувати масаж місця ушкодження безпосередньо після травми не можна. Забиті місця голови, груди і живота можуть супроводжуватися важкими ушкодженнями внутрішніх органів.

Рани.

Механічні порушення цілості покриву тіла живого організму (шкіри, слизових оболонок, а нерідко і більш глибоких тканин) називаються ранами. Рани бувають поверхневими, коли ушкоджена лише шкіра або слизова, і глибокими. Виділяють також порожнинні поранення, що проникають у черевну, грудну порожнини й у череп. По виду знаряддя, що поранило, і по характеру ушкодження тканин розрізняють різані, рубані, колоті, рвані, забиті, покусані і вогнепальні рани. Кожний вид рани має свої властивості. Краї різаних ран, нанесених ріжучим знаряддям (ніж, бритва, скло), розходяться, рана зяє, сильно кровить, виникає біль. Рубані рани близькі до різаних, але можуть супроводжуватися ушкодженням кісток. Колота рана, нанесена ножом, цвяхом, шилом, кинджалом, невелика на шкірній поверхні, може бути дуже глибока і супроводжуватися значним ушкодженням внутрішніх органів при проникненні в грудну або черевну порожнину. Завдяки зсуву м'язів і інших тканин канал такої рани має складну форму, що сприяє розвитку інфекції. Рвані, забиті й покусані рани супроводжуються значним порушенням життєздатності тканин країв рани. Вони мало кровлять, але біль при них більш тривала і сильна, загосення їх повільне.

Вогнепальні поранення кулею, осколками мін, снарядів, авіабомб, можуть бути

наскрізними, коли є вхідне і більш велике вихідне отвори. Сліпі поранення - ушкодження, при яких куля, осколок, дріб застрягли в тканинах. При дотичному пораненні є більш-менш глибоке лінійне ушкодження шкіри і тканин. Осколкові вогнепальні поранення часто бувають множинні з великим ушкодженням тканин.

Ушкодження декількох порожнин (наприклад, грудний і черевний) із порушенням цілості декількох органів називаються сполученими. Особливу групу складають комбіновані ушкодження: рани, заражені отруйними, радіоактивними речовинами.

При всіх пораненнях у рану можуть потрапити земля і шматки одягу, що викликають важке зараження (інфікування) рани, що може призвести до таких важких ускладнень, як загальне гнійне зараження (сепсис), правець і газова гангрена.

Перша допомога при пораненні - припинення кровотечі, захист рани від мікробів, для цього потрібно накласти пов'язку, зменшення болю створенням зручного положення пораненої частини тіла. При ранах нижніх кінцівок і тулубу зручним положенням буде лежаче, верхніх - підвішування руки на перев'яз. Після накладення пов'язки хворий повинний бути направлений у лікарню для хірургічної обробки рани.

Кровотеча при пораненнях. Всяке поранення супроводжується кровотечею. Найбільш сильна кровотеча настає при ушкодженні артерій (артеріальна кровотеча). При цьому виділяється багато крові червоного кольору. Якщо рана відкрита, вона б'є з неї фонтаном, поштовхами. При пораненні значних артерій (шиї, стегна, пахової області) тільки негайна допомога може спасти життя пораненого.

При пораненні вен (венозна кровотеча) кров темно-червоного кольору, витікає з ушкодженої судини безупинним струменем.

Розрізняють зовнішні кровотечі, коли кров виділяється назовні через ушкоджену шкіру і слизисті, і внутрішні, при яких кров скопичується в тканинах і порожнинах тіла (черевний, грудний). Артеріальні кровотечі зі значних судин подають найбільшу небезпеку для життя. Крім небезпеки великої втрати крові, поранення вен шиї і грудної клітини може супроводжуватися влученням у тік крові пухирців повітря, що дають нерідко смертельну повітряну закупорку судин.

Допомога при кровотечі. Для зменшення втрати крові потрібно зупинити кровотечу якнайшвидше на місці події (тимчасове припинення кровотечі). У лікарні буде зроблене остаточне припинення кровотечі. При кровотечі з капілярів і дрібних вен достатньо буває підняти нагору поранену кінцівку або накласти давлючу пов'язку на рану: шкіру навколо рани змащують йодною настоянкою, потім на рану накладають перев'язувальний матеріал, вату і туго прибинтовують.

При артеріальній кровотечі з рани на руці або нозі гарним методом припинення його є притискання артерії до кістки вище (по току крові) місця поранення, тобто між раною і серцем. Цей метод дуже зручний як попередній засіб припинення кровотечі, поки не вдасться застосувати більш діючий.

Припинення кровотечі таким засобом повинний провадитися до прибуття медичного робітника або доставки хворого в лікувальне закладання.

При артеріальних кровотечах в області ліктьового згину, медіальної поверхні передпліччя, у підколінній і паховій областях кровотеча може бути зупинена шляхом згинання кінцівок. Максимально зігнуту в суглобі кінцівку утримують у такому стані ременем, бинтом, косинкою.

При значних артеріальних кровотечах на кінцівку накладають джгут або імпровізований джгут-закрутку (гумова трубка, носової хустка, білизна, але не мотузка або шнур, що можуть ушкодити тканини). При накладенні джгута на кінцівку його розташовують поверх прокладки (одяг, рушник, вата) так, щоб один його тур лежав поруч з іншим. Затягування джгута або закрутки проводиться до зникнення пульсу нижче місця поранення. Кінець джгута закріплюють вузлом або гачком і ланцюжком. Слабко накладений джгут не дає припинення кровотечі (кінцівка стає синюшною), при надмірному його затягуванні можуть бути ушкоджені м'які тканини і нерви кінцівки. Накладають джгут на термін не більш ніж на 1.5-2 часу, а взимку - на один час. Щопівгодини його послабляють на декілька хвилин, притискаючи пальцем артерію, а потім знову накладають, але декілька одступив від старого місця накладення. Джгут і закрутка повинні бути видні, а до одягу повинна бути прикріплена записка з указівкою часу накладення.

При відсутності джгута накладають закрутку. Вона кладеться також поверх одягу або на м'яку підкладку (рушник, вата). Перед накладенням закрутки кінцівку піднімають догори. Закрутку слабо зав'язують, у петлю вставляють дерев'яну паличку і закручують, підклавши в місці закрутки палець або бинт, щоб не защемити шкіру. Закрутку, як і палять, накладають тільки при сильних артеріальних кровотечах на стегні, гомілки, плечі і передпліччя. Її розташовують можливо ближче до рани, вище її по току крові. Через той що закрутка на передпліччя і гомілки не завжди досягає цілі, краще накладати її на стегно і плече, але якнайближче до місця поранення. На середню частину плеча закрутку не накладають, тому що вона може ушкодити нерв. Якщо її правильно накласти, кровотеча зупиняється, шкіра кінцівки блідне.

При венозній кровотечі на руці або нозі достатньо покласти постраждалого, підняти нагору руку або ногу й утримувати її в такому положенні; при цьому кровотеча швидко зупиняється.

Накладення пов'язки на рану. Після звільнення пораненої області від одягу шкіру навколо рани обтирають спиртом, одеколоном, бензином або горілкою і змащують йодом.

Невеличкі рани можна змазати йодом або спиртом по всій поверхні. На такі невеличкі, особливо різані рани накладають смужки липкого пластиру. На великі рани повинні бути накладені пов'язки.

Рекомендується накладати на рану стерильну пов'язку. При відсутності стерильного матеріалу можуть бути використані чиста хустка або серветка, пропрасовані гарячою праскою. Основне правило, що повинно бути дотримане при цьому - не торкатися руками тих частин серветок, що накладаються на рану. Серветки цілком повинні прикривати прошарок вати.

Ще зручніше робити перев'язку за допомогою спеціального перев'язувального пакета першої помочі (індивідуальний пакет). Він складається зі знезаражених ватно-марлевих подушечок (пов'язок), і бинта, що знаходяться в пергаментному папері, у прогумованому чохлі і матерчастій оболонці. Ватно-марлеві подушечки просочуються антисептичною речовиною (фурацилін) або антибіотиками (синтоміцин), що має значення для попередження розвитку інфекції.

При відкриванні матерчастої оболонки і чохла виймають булавку і, розгорнувши пергаментний папір, дістають подушечки так, щоб не стосуватися руками поверхні, що накладається на рану. Подушечки зміцнюють на рані оборотами марлевого бинта так, щоб вони не зсунулися убік від рани. Кінець бинта закріплюють булавою, що знаходиться під прогумованою оболонкою.

Для попередження розвитку правця при всіх пораненнях необхідно якнайшвидше ввести протиправцеву сироватку й анатоксин. Для винятку важких гнійних ускладнень і газової гангрени всі рани в можливо короткий термін після поранення підлягають первинній хірургічній обробці.

Травми голови.

Струс і стискування головного мозку. Спостерігаються при забитті голови, падінні. Несвідомий стан після удару головою при падінні може бути викликаний крововиливом, що здавлює головний мозок, або порушенням діяльності останнього -- струсом мозку.

Ознаки. Струс головного мозку характеризується утратою свідомості в момент ушкодження хоча б на короткий термін, наступною блювотою, запамороченням, головними біль. Прийшовши у свідомість, що постраждала не пам'ятає, як відбувся нещасливий випадок, а нерідко не може розповісти і те, що було протягом деякого часу перед нещасливим випадком. Особливо важко встановити струс мозку в постраждалого в стані сп'яніння. Тривала утрата свідомості або повторної втрати його через деякий термін після того, як постраждалий отямився, указує звичайно на більш важкий стан, тобто на забиття головного мозку і стискування його крововиливом.

Перша допомога. Постраждалий повинний знаходитися в максимально покійному і зручному положенні на спині з декілька піднятою головою і верхньою частиною тулуба. На голову варто покласти пухир із льодом або холодний компрес і терміново викликати швидку медичну допомогу або обережно, без трясіння і поштовхів, доставити хворого в лежачому положенні в лікарню. При блювоті голову постраждалого повертають набік і утримують її в такому положенні, видаляючи хусткою блювотні маси з рота і глотки.

Поранення голови. При забитому місці голови можуть бути ушкоджені м'які тканини покривів черепа (що дає багату кровотечу), кістки черепа, оболонки головного мозку і мозкової тканини. Ці ушкодження можуть викликати не тільки зовнішню кровотечу, але і ще більш небезпечне – внутрішньочерепне пошкодження, що здавлює головний мозок і може призвести до дуже важких ускладнень і навіть до загибелі постраждалого.

Ознаки. При будь-якій рані голови можуть бути і більш глибокі ушкодження. Якщо поранення супроводжувалося утратою свідомості, головною біль, блювотою, уповільненням, а потім прискоренням пульсу, приступами порушення або судомою, то можна припускати черепно-мозкове ушкодження. Проникаюче поранення черепа безумовно підтверджує витікання через рану світлої рідини і наявність у рані осколків кісток черепа.

Перша поміч. Волосся навколо рани необхідно постригти, шкіру змазати йодною настоянкою. Торкати тканини головного мозку, що випала в рану, не можна. На рану накладають пов'язку.

Переломи кісток черепа. Для переломів склепіння черепа характерна припухлість у місці ушкодження, при переломах основи нерідко з'являються крововиливи в області повік і ока, витікання із слухових проходів або носа світлої мозкової рідини. При відкритому переломі є рана на склепінні черепа.

Переломи черепа звичайно супроводжуються мозковими явищами: постраждалий знаходиться без свідомості, шкіра синюшна, із рота і носа може виділятися кров або піниста рідина, нерідко з'являється блювота.

Перша допомога. Всіх хворих з ушкодженнями черепа відправляють у лежачому положенні в лікарню, якщо навіть вони знаходяться у свідомості. Обережно накладають пов'язку на рану, можна прикласти пухир або поліетиленовий пакет із льодом або снігом.

Травми грудної клітини.

Переломи ребер. При травмі грудної клітини нерідко виникають переломи одного і багатьох ребер.

Для перелому ребра характерна неможливість через біль зробити глибокий вдих. При множинних переломах розвивається дихальна недостатність.

Перша допомога. Постраждалого краще транспортувати в лежачому положенні на носіях із піднятою головою і тулубом, якщо навіть він може пересуватися самий, щоб уникнути посилення крововиливу в грудну порожнину. Для полегшення хворій грудну клітину можна декілька стягти рушником. При множинних переломах необхідні заходи щодо попередження шоку.

Поранення органів грудної порожнини. При ранах груди, особливо колотих і вогнепальних, а також при переломі ребер велике значення мають ушкодження плеври і легкого. Такі поранення можуть супроводжуватися кровохарканням і кровотечею в плевральну порожнину. При ушкодженнях грудної клітини далеко не завжди, особливо в умовах вулиці, можна роздягти постраждалого, і про можливі ушкодження (поранення, забиті місця, переломи ребер, ушкодження легкого осколками ребра і т.д.) припадає судити по характері подиху, посиленню хворій при подиху, посинінню губ і відкашлюванню крові. Особливо велике значення має при пораненні груди влучення повітря в порожнину плеври через відкриту рану при вдиху і видиху (відкритий пневмоторакс). Можливо влучення повітря в плевру через рану лише при вдиху або з ушкодженого легкого (клапанний пневмоторакс).

Ознаки. При стискуванні груди з'являються синюшність і крововиливи в шкірі верхньої половини тулуба, розлади подиху. Крововилив у плевру дає картину неокрів'я унаслідок утрати крові (блідість, частий пульс, слабкість, запаморочення, непритомний стан). При відкритому пневмотораксі рана «дихає», тобто повітря із шумом входить і виходить через рану, чутно присмоктування повітря в момент вдиху, а при кашлі розприскується кров. Пневмоторакс часто супроводжується шоком і викликає важкі розлади подиху - задишку і ядуху. При клапанному пневмотораксі розлади подиху і серцевої діяльності швидко нарастають.

Перша поміч. При легеневій кровотечі краще транспортувати хворого в напівсидячому положенні. При пораненні груди, особливо при відкритому пневмотораксі, необхідно негайно прикрити рану пов'язкою. Шкіру навколо рани змащують вазеліном, рану поверх накривають розірваною гумовою рукавичкою або гумовою прокладкою від індивідуального

пакета (це необхідно для припинення надходження повітря в плевральну порожнину), закривають поверх марлею і накладають ватяну пов'язку.

Ушкодження органів черевної порожнини.

Травми печінки і селезінки можуть супроводжуватися внутрішньою кровотечею і давати картину гострої крововтрати. При пошкодженні шлунка, кишечнику і сечового міхура розвивається важке захворювання - запалення очеревини, яке небезпечне для життя.

Ознаки ушкодження внутрішніх органів - це болі, неспокійний стан хворого, поява спраги, запаморочення, слабості і навіть втрата свідомості, нерідко затримка газів, нудота і блювота, сонливість, блідість шкіри, частий пульс, частішання подиху, можливий шок. При ушкодженні нирок з'являються болі в попереку, кров у сечі.

Перша допомога. При підозрі на ушкодження органів черевної порожнини постраждалому не можна пити. Приймати ліки, особливо знеболюючі препарати не потрібно (це ускладнює лікарям встановлення правильного діагнозу). Під час транспортування в лікарню постраждалий повинен лежати на спині, необхідно створити постраждалому повний спокій. Можна прикласти пухир із льодом на животі.

При пораненні органів черевної порожнини необхідно накласти пов'язку на рану після змазування шкіри навколо її йодною настоякою. Вправляти органи, що випали через рану, (сальник, кишки) не можна, необхідно лише обкласти і прикрити їх перев'язувальним матеріалом.

Переломи.

Порушення цілості кісток називається переломом. Якщо шкіра, а для кісток черепа і таза і слизуватої оболонки не ушкоджені, перелом вважається закритим. При порушенні цілості шкіри утвориться поверхня рани (відкритий перелом).

Ознаки перелому: різкий біль у момент ушкодження, неможливість користуватися кінцівкою, зміна її форми, ненормальна рухливість у місці травми. При всіх неясних ушкодженнях кістки їх краще вважати переломами і застосовувати міри, показані при них.

Перша допомога. Потрібно зменшити рухливість відломків у місці перелому при транспортуванні застосовується шинна пов'язка. Добре накладена шина пов'язка попереджає розвиток шоку й інші ускладнення.

Необхідна частина шинної пов'язки - це тверда довгаста пластина (шина). Для різноманітних частин тіла застосовують готові шини: дощечки з фанери, дротові сітки й інші матеріали. При відсутності готових шин шинну пов'язку можна зробити самим, використовуючи різноманітні підручні матеріали, що можуть бути знайдені на місці події. При повній відсутності підручних матеріалів постраждалу ногу прибинтовують до здорової, а руку - до тулуба. Для захисту від здавлювання шиною на кісткові виступи кладуть м'які підкладки (вата чи одяг).

При відкритих переломах перша допомога полягає не тільки в досягненні нерухомості в місці перелому шляхом накладення шинної пов'язки, але й у захисті місця перелому від подальшого мікробного забруднення шляхом накладення пов'язки, на рану. При накладенні шини варто дотримувати обов'язкового правила: забезпечити нерухомість не менше 2 суглобів вище і нижче перелому.

Переломи ключиці.

При падінні на витягнуту руку або на плече нерідко настає перелом ключиці.

Ознаки. При русі рукою виникає біль, утворюється болючий набряк в області ключиці, де нерідко прощупуються під шкірою гострі краї відломків кістки; плече і вся рука опущені, ключиця укорочена.

Перша допомога. Достатньо накласти з хустки або косинки пов'язку, що називається перев'язом. Руку при цьому згинають у лікті, підпахвову ділянку кладуть грудку вати. Транспортування постраждалого здійснюється в положенні сидючи.

Переломи плечової кістки.

Вони часто настають при падінні на руку, у пристаркуватих осіб – частіше в її верхній частині.

Ознаки. Відзначається різкий біль у момент ушкодження і надалі при спробі руху рукою, припухлість відповідно місцю ушкодження і скривлення плеча.

Перша допомога. При накладенні пов'язки згинають руку в ліктьовому суглобі. Плече обережно витягають по довжині, уникаючи рухів і перегинів у місці ушкодження. Накладають шину по зовнішньої поверхні плеча, захоплюючи плечовий, ліктьовий і зап'ясний суглоби.

Шину (краще дротова або з фанери) закріплюють бинтами або хустками. Руку підвішують на косинку або прибинтовують разом із шиною до тулуба. Постраждалого можна транспортувати в положенні сидячи.

Переломи кісток передпліччя.

Обережно підняв передпліччя і зігнув руку в ліктьовому суглобі до прямого кута і випрямив пальці, витягають передпліччя по його осі, причому долоня повинна бути звернена до живота. Шину накладають, починаючи вище ліктьового суглоба і доводять її до основ пальців, прибинтовують. Постраждалий може пересуватися самий або його транспортують у положенні сидячи.

Переломи кісток кисті і пальців.

При падінні на руку, попаданні руки в частини машини, що рухаються, ударі молотком часто спостерігаються переломи кісток кисті і пальців.

Ознаки. Біль при стискуванні кісті в кулак, обмеження рухів, припухлість, іноді зміна форми кісті або пальця при торканні або потягуванні за палець.

Перша допомога. Шинну пов'язку найкраще накладати при напівзігнутому положенні пальців, наприклад шляхом охоплення голівки бинта, із картонною або фанерною шиною на передпліччя і підвішуванні руки на косинку.

Переломи хребта.

Внаслідок здавлювання хребта по осі відбувається сплюснення хребців, причому іноді відзначається стискування спинного мозку.

Ознаки. Постраждалий не може піднятися, розпрямити спину, різко обмежена рухливість у хребті, відзначається болючість при рухах. Можливі порушення чутливості нижче місця перелому і порушення функції тазових органів: нетримання або, навпаки, затримка випорожнень і сечі. Можливий шок.

Перша допомога. Неправильне і необережне надання допомоги може призвести до зсуву в місці перелому і стискуванню спинного мозку, тобто принести непоправну шкоду. Транспортувати постраждалого в лікарню потрібно в положенні на животі. Якщо хворого вкладають у положенні на спині, необхідна тверда підкладка на ношах (фанера, щит, двері), щоб попередити згинання хребта. При ушкодженні в області шиї підкладають пакунок одягу або подушку. Піднімання постраждалого з землі і перекладання його повинні провадитися кількома людьми, обережно, по команді, без усякого руху в місці перелому.

Переломи таза.

При автомобільних аваріях, при обвалах землі, падінні з висоти може відбутися перелом тазових кісток (лобкових, сідничних, клубових). Ці переломи часто супроводжуються великими крововиливами й ушкодженням внутрішніх органів (розірвання сечового пухиря і прямої кишки).

Ознаки. При переломах таза неможливо стояти, при спробах підняти ногу виникають болі, крововиливи в паховій області і на промежині, порушення загального стану.

Перша допомога. Транспортувати можна постраждалого тільки в лежачому положенні, на твердій поверхні (щит). Ноги варто зігнути в колінах, підклавши під колінні області валик із ковдри або одягу, і декілька розвести їх у сторони (положення «жаби»).

Переломи стегна.

Переломи стегна ставляться до важких ушкоджень, що відбуваються при падінні, особливо з висоти, на вулиці - під час ожеледі, при автомобільних і інших значних аваріях. У людей похилого віку (частіше в жінок) навіть при порівняно невеличкій травмі може відбутися перелом у верхній частині стегна (перелом шийки).

Ознаки. У момент ушкодження виникає дуже сильний біль, неможливо підвестися на ногу або підняти її в лежачому положенні. Можливі вигини ноги в місці перелому або неправильне положення стопи (повернена назовні). Можливий шок.

Перша допомога. Помічник береться за тил стопи і п'яткової області, згинає стопу під прямим кутом і повільно витягає і піднімає ногу постраждалого. Краще накласти дві шини: одну по внутрішній поверхні - від паху до кінця стопи, іншу по зовнішній поверхні - від пахової області до стопи. Шини закріплюють бинтами або косинками. При відсутності шин постраждалу ногу прибинтовують до здоровою.

Переломи кісток гомілки і стопи.

При падінні на вулиці під час ожеледі, при неловких стрибках, падінні з висоти, автомобільних аваріях, при падінні на ногу важких предметів виникають переломи гомілки кісток стопи.

Ознаки. Біль при опорі на ногу і рухах, припухлість у місці ушкодження або синець

Перша допомога. Транспортувати постраждалого краще в положенні лежачи після накладення шинної пов'язки, що повинна захоплювати гомілковостопний і колінний суглоби.

Ушкодження суглобів.

Ушкодження суглобів може бути у виді забиття, розтягу і розірвань зв'язок і суглобової сумки, крововиливи в порожнину суглоба. При більш важкому ушкодженні відбувається повний зсув кісток у суглобі, так що їх суглобні кінці перестають стикатися. Таке ушкодження називають вивихом.

Розтягування зв'язок.

Найбільше часто спостерігається в області гомілковостопного суглоба, коли підкручується стопа і рухливість в суглобі перевищує за обсягом звичайні.

Ознаки. Різкий біль у момент ушкодження іноді посилюється через якийсь час у зв'язку зі збільшенням крововиливу. Зовнішній вигляд суглоба не змінений, іноді спостерігається набряк. Рухи в суглобі збережені, але обмежені і болючі.

Перша допомога. Потрібно надати постраждалому суглобу підняте положення, туго забинтувати його і поверх бинта покласти пухир із льодом.

Крововилив у суглоб.

Частіше в колінний суглоб, може супроводжуватися порушенням цілості зв'язок суглоба або його хрящів (менісків).

Ознаки. Біль виникає в момент ушкодження з наростанням у наступний час, відзначаються збільшення обсягу суглоба і помітна його припухлість, різке обмеження і болючість рухів.

Перша допомога. Необхідно підняти кінцівку, туго забинтувати, при розриві меніску накласти шину, поверх пов'язки варто покласти пухир із льодом.

Вивихи.

Це стійкий зсув кісток у суглобі, коли суглобні поверхні перестають стикатися частково або цілком. Найбільше часто вивихи виникають у плечовому суглобі, потім у тазостегновому, але можливі і у всіх інших суглобах. При одночасному розірванні або пораненні м'яких тканин, зокрема шкіри, можливий відкритий вивих.

Ознаки. Найбільше характерна для вивиху повна неможливість рухів у суглобі, змушене неправильне положення кінцівки і нездатність змінити його внаслідок сильного болю і напруги м'язів. Форма суглоба різко змінена.

Перша допомога. Не потрібно самостійно вправляти вивих. Треба накласти шину на пошкоджений суглоб, при відкритому вивиху на рану треба накласти пов'язку.

Опіки.

При дії на тіло полум'я, розжарених твердих тіл, пари або гарячої рідини, а також дії електричного струму, іонізуючого випромінювання утворюються опіки (термічні). Можливі опіки міцними кислотами і лугами, йодом, фосфором, парою бензину і гасу та ін. хімічними речовинами (хімічні).

Ступінь важкості опіку залежить від глибини і площі пошкодження. Опіки до 10% поверхні тіла викликають лише місцеві зміни, більш великі супроводжуються важким ускладненням – опіковим шоком. Опіки більш 1/3 поверхні тіла небезпечні для життя.

Опіковий шок. Хворий скаржиться на сильний біль у місці ураження, спрагу. Він збуджений, пульс прискорений. Потім він стає апатичним. У нього з'являються задишка, синюшність, нудота, блювота, пульс ще більше прискорюється, потім сповільнюється; зменшується, а іноді й зовсім припиняється виділення сечі, настає згущення крові. З пошкодженої поверхні відбувається всмоктування у кров продуктів розпаду і мікробних токсинів. У наступні дні починається нагноєння поверхні опіку.

Ознаки опіку. В залежності від місцевих змін розрізняють чотири ступеня опіків: I ступінь – на місці опіку з'являється почервоніння, набряк, що болить 2-3 доби; II ступінь – утворюються пухирі. Загоєння відбувається через 5-6 діб і пізніше; III ступінь – більш глибокі ураження шкіри з утворенням струпу і довгим загоєнням; IV ступінь – змертвіння не лише шкіри, але й глибше залягаючих тканин, іноді їх обуглення. Опіки обличчя можуть супроводжуватися опіками очей, можливі опіки верхніх дихальних шляхів.

Перша допомога. Необхідно швидко припинити дію високої температури на тіло потерпілого. При горінні одягу потрібно загасити полум'я, накинув ковдру, щільно притулити її до тіла. Якщо на потерпілому тліє одяг, то необхідно облити її водою. Якщо відбувся опік гарячою рідиною, потрібно швидко зняти одяг. При опіках великої площі одяг краще не знімати, а розрізати. Допомога повинна бути дуже обережною, щоб не посилити страждання хворого. Не можна відривати прилиплі в області опіку частини одягу, потрібно обрізати їх навколо місця приклеювання і накласти асептичну пов'язку на обпечену поверхню зверху цих ділянок. Не потрібно змащувати поверхню опіку будь – якими домашніми засобами, мазями чи оліями, тому що це утруднює наступну хірургічну допомогу (обробку опіку і шкіри навколо нього).

При хімічних опіках обпечене місце ретельно промивають водою, потім опіки шкіри нейтралізують слабкими розчинами лугів (соди) при ураженні кислотою, при ураженні лугами – слабкими розчинами кислот (оцет).

При опіках вапном чи фосфором видаляють залишки речовини і ретельно промивають водою.

Необхідно дати хворому гаряче пиття, знеболити (анальгін, промедол) і негайно направити до лікаря. При невеликих опіках I ступеню уражену поверхню потрібно промити спиртом, одеколоном або протерти концентрованим розчином перманганату калію (розчин повинен бути темно – вишневого кольору).

Відмороження.

Відмороження може статися при низьких температурах навколишнього повітря. Ушкодження тканин під дією охолодження може відбутися і при температурі, вищій нуля, особливо у сиру, вітряну погоду, вологому одязі і порушенні нормального кровообігу (тісне взуття). Відмороження зазнають частіше пальці ніг і рук, ніс і вуха. Відмороженню сприяє втрата крові, послаблення здоров'я хворого, алкогольне сп'яніння.

Ознаки. При I ступені відмороження відбувається збліднення шкіри із втратою чутливості. Після зігрівання з'являються почервоніння і синюшність шкіри з невеликим набряком, що супроводжується печією. Всі явища проходять за декілька діб. При відмороженні II ступеню після зігрівання на шкірі з'являються пухирі з кров'янистим вмістом; при III ступені відмороження розвивається змертвіння (некроз) усіх шарів шкіри, а при IV ступені – некроз м'яких тканин і кісток, тобто частин кінцівок. В розвитку всіх відморожень розрізняють два періоди. Під час першого (дореактивного) періоду, тобто до зігрівання, потерпіла частина бліда, нечутлива, іноді щільна на дотик; відбувається спазм судин, порушення кровообігу і розлад живлення тканин. З початком зігрівання (у другий, реактивний період) кровообіг уповільнюється, виникає картина запалення, з'являється набряк тканин, пухирі на шкірі й закупорка кровоносних судин, яка і призводить до змертвіння тканин. Відмороження згодом більш розповсюдженим і глибоким, ніж це визначалося з початку.

Перша допомога. Необхідно швидко зігріти відморожену частину, але не можна зігрівати біля вогнища чи гарячої печі. Не рекомендують розтирати відморожені ділянки снігом. Зігріти краще у ванні, поступово доводячи температуру води до 37-38°, обмити милом і проводячи

обережний масаж в напрямку до серця, що повинне поліпшити кровообіг і попередити закупорку судин і некроз тканин. При появі пухирів масаж робити не можна. Одночасно потерпілому дають гарячий чай або кофе, вино.

При потеплінні відмороженої ділянки її обтирають спиртом, накладають асептичну пов'язку, поверх неї декілька шарів вати. Мазі шкідливі, вони ускладнюють наступну хірургічну обробку. Необхідно також зігріти потерпілого.

Для надання інших засобів допомоги хворий повинен бути швидко доставлений у лікувальний заклад.

Для попередження відмороження необхідне поступове звикання до холоду. В холодну погоду необхідно слідкувати за тим, щоб взуття не здавлювало ноги і не пропускало воду. При роботі на холоді необхідне посилене харчування, гаряче пиття.

Замерзання.

Тривала дія холоду на тіло людини призводить до зниження температури тіла, пригніченню всіх життєвих процесів і навіть до смерті (замерзання).

Ознаки. Людина з початку відчуває озноб, потім наступають сонливість, дрімота і глибокий сон, під час якого послаблюються дихання і серцева діяльність, виникають залякнення і смерть.

Перша допомога. Необхідно помістити потерпілого у тепле приміщення і зігріти його; розтерти заляклі руки і ноги краще спиртом чи горілкою. Якщо потерпілий може ковтати, йому дають гарячий чай або кофе. При відсутності ознак життя проводять реанімацію.

Ураження електричним струмом.

Ураження електричним струмом частіше за все буває при необережному поводженні з електроприладами чи при контакті із електричним дротом у якого пошкоджене ізоляційне покриття, а також при ураженні блискавкою.

Необхідно виконувати правила безпеки при користуванні не тільки промисловим, але і побутовим струмом напругою 220 і 127 вольт.

Ураження електричним струмом виникають у тих випадках, коли з електричним дротом, позбавленим ізоляції, або несправним електроприладом торкається оголена частина тіла або вологий одяг. Лише при струмах високої напруги можливе ураження вже при наближенні до дроту.

У результаті дії струму виникають порушення серцевої діяльності та дихання, ураження нервової системи, опіки і механічні пошкодження тканин.

При ураженні струмом надання першої допомоги може бути вирішальним моментом для врятування життя.

Перш за все необхідно припинити подальшу дію струму на потерпілого. Найшвидша міра припинення дії струму – висмикнути вилку із розетки, повернути вимикач, вивернути запобіжну пробку чи вимкнути рубильник, якщо це можливо зробити швидко. При наявності голого дроту потрібно відтягнути від нього потерпілого чи відтягнути дріт, прийняв міри, які забезпечують власну безпеку. Торкатися незахищеними руками як за дріт, так і за людину, що перебуває під дією струму, ні в якому випадку неможна. Попередньо потрібно ізолювати себе: встати на гумовий килим, суху дошку, вдіти на руки шкіряні або гумові рукавиці чи обмотати руки вовняною, шовковою тканиною або ін. поганим провідником електричного струму. Дріт може бути відсунутим палицею, сухою мотузкою, книгою і т. п.

Якщо доводиться пересікати електродріт, то краще пересікти окремо кожен дріт у шнурі або зробити це спеціальними кусачками із ізольованими ручками, можна пересікти дріт і сокирою, що має суху дерев'яну ручку. Іноді тому хто знаходиться під дією струму і не може випустити дріт із рук, допомагає порада – підстрибнути.

Якщо уражений струмом знаходиться на висоті, потрібно прийняти міри, що попередять його падіння і пошкодження.

Ознаки. Розрізняють легкі пошкодження: судомні скорочення м'язів, без втрати свідомості, пошкодження середнього ступеню – із втратою свідомості й важкі – із порушенням серцевої діяльності і дихання (картина клінічної смерті). На місцях контакту шкіряних покривів із провідником струму залишаються опіки у вигляді деревоподібних смуг або білих чи бурих ділянок шкіри.

Перша допомога. Після визволення потерпілого від дії струму неприпустимо закопувати потерпілого у землю. При припиненні серцевої діяльності й дихання проводять реанімацію. При зберіганні свідомості потерпілому дають тепле пиття, зігрівають, накладають асептичну пов'язку, якщо є сильні електричні опіки і направляють у лікарню.

Потерпілий від струму, навіть якщо він відчуває себе добре, підлягає огляду лікарем, тому що можуть наступити пізні ускладнення.

Отруєння.

При отруєнні отрутохімікатами до лікарняну допомогу надають негайно в польових умовах до прибуття лікаря чи відправки потерпілого в найближчий лікувальний заклад. Потрібно пам'ятати, що перші симптоми іноді зникають і настає період уявного благополуччя, слідом за яким може розвинутися набряк легень.

Якщо людина отруїлася в наслідок вдихання пари або пилу отруйних речовин, потерпілого видаляють з отруйної зони, виносять на свіже повітря, звільняють від одягу, забрудненого отрутохімікатами. В холодну пору року його укривають ковдрою, до ніг кладуть грілки. Негайно викликають лікаря.

Якщо отрута потрапила на шкіру (працівник не користувався спецодягом або неохайно його носив), отруту змивають струменем води або обережно знімають ватним тампоном, не розмазуючи по поверхні шкіри, потім обмивають водою.

При попаданні отрут на слизову оболонку очей, їх промивають великою кількістю води або 2%-ним розчином питної соди.

При отруєнні через шлунково–кишковий тракт потерпілому дають випити декілька склянок теплої води. Викликають блювоту, роздражуючи задню стінку глотки. Цю процедуру повторюють 2-3 рази для повного видалення отрути зі шлунку.

Для зв'язування отрути потерпілому дають випити активоване вугілля, розведене у воді (2-3 столові ложки на склянку води), а потім сольове проносне (20 г гіркої солі на півсклянки води).

Потерпілому, що втратив свідомість, дають понюхати нашатирний спирт на ватному тампоні. Якщо зупиняється дихання, проводять штучне дихання.

Перелічені заходи проводять незалежно від виду отрути. Якщо вид отрути відомий, проводять додаткові заходи в залежності від групи отрути.

При отруєнні отрутохімікатами, в складі яких є миш'як, у потерпілого з'являється нудота, блювота, біль в животі, загальна слабкість, судоми. У хворого штучно викликають блювоту, промивають шлунок через зонд розчином магнезії (20 г на 5 склянок води). Потім дають протиотруту – антидот металів або антидот миш'яку. При послабленні серцевої діяльності і загальної слабкості потерпілому дають міцний чай або зігрівають грілками.

При отруєнні препаратами, що утримують ртуть з'являється металічний присмак у роті, нудота, блювота, підвищене виділення слини, втома, головний біль, розлад нервової системи.

Хворого виводять із забрудненої зони, шлунок промивають розчином магнезії. Дають білок яйця для зв'язування ртуті або спеціальну протиотруту – унітіол.

При отруєнні фосфорорганічними сполуками (бутифосом, карбофосом, метилмеркаптофосом, октаметилом, препаратом М-31, тіофосом, хлорофосом) у потерпілого з'являються ознаки: кашель, задуха, звуження зіниць, головний біль, слинотеча, підвищена пітливість, сонливість, сплутаність свідомості, порушення координації руху, посмикування м'язів, тремтіння рук, голови, судоми. При попаданні в очі відмічається почервоніння, слезотеча, звуження зіниць.

Перша до лікарняна допомога: дають випити 6-10 склянок 2%-вого розчину питної соди (1 чайна ложка на склянку води) і викликають блювоту подразненням задньої стінки глотки або надавлюють на корінь язика. Цю процедуру повторюють 2-3 рази. Потім дають випити півсклянки 2%-вого розчину питної соди з додаванням 2-3 ложок активованого вугілля, сольове проносне (1-2 столові ложки глауберової солі або сульфату магнію на півсклянки води, запивають 2-3 склянками води), 1 таблетку атропіну. Хворому дають міцний чай, тепло вкривають. При зупинці дихання роблять штучне дихання.

Якщо препарат потрапив на шкіру, обробляють її 5-10%-вим розчином нашатирного спирту або знімають ватою (не втираючи) і змивають водою з милом, при попаданні в очі – промивають їх із піпетки чистою охолодженою кип'яченою водою, закапують по 2 краплі

30%-вого сульфацила натрію (альбуцид).

Загальні ознаки отруєння хлорорганічними сполуками (гама – ізомером, гексахлораном, каптаном, ПХП, поліхлоркамфеном): головний біль, запаморочення, слабкість, нудота, блювота, посмикування м'язів, знепритомлення, судоми. При попаданні на шкіру ці сполуки викликають почервоніння, набряк, печію, поколювання, висипання, пухирці.

Гама – ізомер ГХЦГ і гексахлоран викликають слинотечу, біль за грудиною, кашель, кровотечу із носу, почервоніння обличчя; поліхлорпінен – різь в очах, печію в роті, порушення координації рухів; полікамфен – різке збудження, задишку, посиніння шкіри.

При отруєнні цими отрутохімікатами необхідно випити 6-10 склянок 2%- вого розчину питної соди (чайна ложка соди на склянку води) і механічно викликати блювоту. Цю процедуру повторюють 2-3 рази. Випити активоване вугілля (2-3 столові ложки на склянку води), сольове проносне. Потерпілому дають міцний чай, зігрівають.

При кровотечі з носа на перенісся кладуть холод, у ніс вводять тампон, змочений перекисом водню. Отруту, що попала на шкіру, змивають струменем води, промивають слабким розчином перманганату калію. Пошкоджені очі промивають із піпетки охолодженою кип'яченою водою і закачують по 2 краплі 30%-вого розчину сульфацила натрію (альбуциду).

При отруєнні отрутохімікатами, похідними фенолу (ДНОК, нітрофен, пентахлорфенол) спостерігається: втома, сонливість, головний біль, серцебиття, нудота, задишка, підвищена пітливість, спрага, підвищення температури.

При попаданні на шкіру похідні фенолу викликають печію, свербіння, висипи у вигляді пухирців. При отруєнні ДНОК ділянки шкіри зафарбовуються у жовтий колір.

При отруєнні отрутохімікатами цієї групи потерпілому дають випити 6-10 склянок води з активованим вугіллям і викликають блювоту. Цю процедуру повторюють 2-3 рази. Дають сольове проносне.

При отруєнні препаратами міді з'являється металічний присмак у роті, слинотеча, нудота, блювота, болі у шлунку, прискорення пульсу, озноб, холодний піт, судоми.

В цьому випадку потрібно дати 6-10 склянок розчину магnezії і викликати блювоту. Прийняти сольове проносне. При послабленні серцевої діяльності дають 20 крапель настойки валеріани, міцний чай.

При отруєнні препаратами 2,4Д виникають різкі спазмові болі і животі, нудота, блювота, судоми, головний біль, підвищення температури, озноб, слабкість, прискорення пульсу. Допомога така сама, як і при отруєнні іншими препаратами.

Ознаки отруєння похідними карбамінової кислоти і надання допомоги такі самі, що і при отруєннях хлорорганічними пестицидами.

Мінеральні добрива, які застосовують в сільському господарстві, при порушенні організації технологічних процесів і недодержанні певних правил безпеки викликають отруєння, опіки, професійні захворювання.

Пил мінеральних добрив шкідливо впливає на органи дихання, слизові оболонки очей і носоглотки.

При попаданні вапна в очі з'являється різкий біль, слезотеча, світлобоязнь. При хронічних пошкодженнях шкіра стає сухою, жорсткою, тріскається. Вапно може викликати опіки і виразки.

При попаданні пилу добрив в очі їх негайно промивають великою кількістю води (10 хвилин).

При отруєнні аміаком через верхні дихальні шляхи потерпілого виносять на свіже повітря (зимою в тепле приміщення), розстібають комір, пасок та інший одяг, що заважає, дають вдихнути теплу водяну пару (в гарячу воду додають оцет), поють гарячим молоком з питною содою. При порушенні або зупинці дихання – проводять штучне дихання.

Обпечену аміаком ділянку шкіри обмивають і накладають пов'язку із 5%-вого розчину оцту.

При попаданні краплин аміаку в очі їх промивають великою кількістю води.

Суворе і послідовне дотримання санітарно-гігієнічних правил і техніки безпеки при роботі з отрутохімікатами і мінеральними добривами попереджує нещасні випадки і професійні отруєння.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція з охорони праці (№5)
при роботі на копіювальних апаратах, принтерах, іншій оргтехніці

I. Загальні вимоги.

1.1. При виконанні робіт необхідно дотримуватись загальної та даної інструкцій з охорони праці.

1.2. До самостійної роботи допускаються особи не молодше 18 років, які пройшли спеціальне навчання, інструктаж з охорони праці та правил з електробезпеки.

1.3. Особи, які обслуговують комплект обладнання, повинні бути проінструктовані з безпеки праці в повному обсязі, включаючи всі виробничі процеси (операції) і обладнання, з яким вони будуть взаємодіяти.

1.4. Особи, які постійно працюють з копіювальною та іншою оргтехнікою, з метою попередження в них професійних захворювань повинні проходити попередні, при влаштуванні на роботу, та періодичні медичні огляди – раз у два роки.

1.5. Під час роботи з копіювальною та іншою оргтехнікою мають місце небезпечні та шкідливі виробничі фактори:

фізичні – підвищене значення напруги в електричному ланцюзі, підвищений рівень електромагнітного випромінювання, підвищений рівень іонізації повітря, поява паперового пилу та інше;

психофізичні – статичні та динамічні перевантаження, розумове перенапруження, перенапруження зорового апарату.

1.6. Робота оргтехніки супроводжується значним електростатичним випромінюванням, інтенсивність якого зменшується пропорційно квадрату відстані від обладнання.

1.7. Для нейтралізації зарядів статичної електрики пропонується в приміщенні з копіювальною та іншою оргтехнікою збільшувати вологість повітря.

1.8. В полі зору оператора повинен бути забезпечений відповідний достатній розподіл освітлення.

II. До початку роботи.

2.1. Перевірити справність електропроводів, штепсельних вилок, розеток, наявність заземлення.

2.2. Перевірити відсутність в тракці зайвих предметів, заважаючих руху паперу, забруднень на робочій поверхні скла, а також наявність необхідної кількості паперу в робочих лотках.

2.3. Включити апарат. По закінченню процесу підготовки апарату до роботи, перевірити наявність індикації про справний стан.

2.4. При виявленні будь-яких неполадок до роботи не приступати і повідомити керівника.

III. Під час роботи.

3.1. Не дозволяється: знаходження сторонніх осіб в робочій зоні та відволікаючі сторонні розмови, подразнюючі шуми.

3.2. Тривалість безперервної роботи не повинна перевищувати 4 годин. Через кожну годину праці необхідно робити перерву 5-10 хвилин, а через 2 години – 15 хв., під час яких пропонується виконувати комплекс вправ виробничої гімнастики, а також в окремому приміщенні проводити сеанси психологічного розвантаження.

3.4. Підтримувати чистоту і порядок на робочому місці.

3.5. Забороняється:

закривати вентиляційні отвори апарату, що може призвести до його перегрівання та виходу з ладу:

- класти будь-які речі: папір, документацію на робочі поверхні;
- експлуатувати обладнання з зіпсованою ізоляцією кабелю;
- виконувати з'єднання (роз'єднання) силових кабелів при включеному обладнанні;
- самотужки ремонтувати апаратуру;
- використовувати рідинні або аерозольні очищувачі для чищення поверхонь апаратури. Для цього використовують чисту вологу ганчірку при вимкненому струмі;
- допускати на робоче місце осіб, які не мають відношення до роботи;
- перебувати в приміщенні з копіювальною та іншою оргтехнікою у верхньому одязі;
- приймати їжу і палити на робочому місці;
- перешкоджати паперу під час його руху;
- заправляти неякісний папір, не перевіривши відсутність зайвих предметів між аркушами.

IV. В аварійних ситуаціях

4.1. При раптовому припиненні подачі електроенергії виключити апаратуру і витягнути штепсельні вилки з розеток.

4.2. При появі запаху гару, диму або виявленні займання негайно відключити апаратуру і електрообладнання, сповістити керівництво, а в разі необхідності приступити до гасіння вогню.

V. Після закінчення роботи.

- 5.1. Відключити електричний струм
- 5.2. Прибрати робоче місце. Оригінали та інші документи скласти в ящик столу.
- 5.3. Ретельно вимити руки з милом.
- 5.4. Вимкнути освітлення.
- 5.5. Пропонується в окремій кімнаті провести сеанс психофізіологічного розвантаження і зняття втоми.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

**Інструкція з охорони праці (№ 6)
під час роботи на комп'ютерах (відеодисплейних терміналах)**

1. Загальні положення

- 1.1. Дія інструкції поширюється на всі відділи.
- 1.2. Інструкція розроблена на основі ДНАОП 0.00-1.31-99 “Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальної техніки”.
- 1.3. За даною інструкцією оператор (користувач) персонального комп'ютеру (відеодисплейного терміналу) інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 6 місяців (повторний інструктаж).
- 1.4. Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці», в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує, та оператора (користувача).
- 1.5. За невиконання даної інструкції оператор несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.
- 1.6. До роботи на персональній електронно-обчислювальній машині (ПЕОМ) або відеодисплейному терміналі (ВДТ) допускаються особи, які пройшли спеціальне навчання, медичний огляд, вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці та інструктаж з питань пожежної безпеки.
- 1.7. Оператор (користувач) повинен:**
- 1.7.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку.
- 1.7.2. Не допускати в робочу зону сторонніх осіб.
- 1.7.3. Не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці.
- 1.7.4. Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та безпеку колег по роботі.
- 1.7.5. Вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків.
- 1.7.6. Вміти користуватись первинними засобами пожежогашіння.
- 1.7.7. Виконувати правила особистої гігієни.
- 1.8. Основні небезпечні і шкідливі виробничі фактори, що можуть впливати на оператора (користувача):
- а) фізичні:
- підвищений рівень електромагнітного випромінювання;
 - підвищений рівень рентгенівського випромінювання;
 - підвищений рівень ультрафіолетового випромінювання;
 - підвищений рівень інфрачервоного випромінювання;
 - підвищений рівень статичної електрики;
 - підвищений рівень запиленість повітря робочої зони;
 - підвищений зміст позитивних аероіонів у повітрі робочої зони;
 - знижений вміст негативних аероіонів у повітрі робочої зони;
 - знижена чи підвищена вологість повітря робочої зони;
 - знижена чи підвищена рухомість повітря робочої зони;
 - підвищений рівень шуму на робочому місці (від вентиляторів, процесорів, аудіоплат, принтерів);
 - підвищений чи знижений рівень освітленості;
 - підвищений рівень прямої і відбитої блискоти;
 - підвищений рівень засліпленості;
 - нерівномірність розподілу яскравості в поле зору;
 - підвищена яскравість світлового зображення;
 - підвищений рівень пульсації світлового потоку;
 - ураження електричним струмом;
- б) хімічні:

- підвищений зміст у повітрі робочої зони двоокису вуглецю, озону, аміаку, фенолу, формальдегіду;

в) психофізіологічні:

- напруга зору;
- напруга уваги;
- інтелектуальні навантаження;
- емоційні навантаження;
- тривалі статичні навантаження;
- монотонність праці;
- великий обсяг інформації, оброблюваної в одиницю часу;
- нераціональна організація робочого місця;

г) біологічні:

- підвищений вміст у повітрі робочої зони мікроорганізмів.

1.9. Під час вибору приміщення для розміщення робочих місць ПЕОМ або ВДТ необхідно враховувати, що вікна можуть давати блискоту на екранах дисплеїв і викликати значне осліплення в тих, хто сидить перед ними, особливо влітку та в сонячні дні.

1.10. Приміщення з ПЕОМ та ВДТ повинні мати природне і штучне освітлення. При незадовільному освітленні знижується продуктивність праці оператора ПЕОМ (ВДТ), можливі короткозорість, швидка втомленість.

1.11. Організація робочого місця користувача ПЕОМ та ВДТ повинна забезпечувати відповідність усіх елементів робочого місця та їх розташування ергономічним вимогам ГОСТ 12.2.032 “Робоче місце при виконанні робіт сидя. Загальні ергономічні вимоги”; характеру та особливостям трудової діяльності.

1.12. Не допускається розташування робочих місць ПЕОМ в підвальних приміщеннях і цокольних поверхах.

1.13. Робочі місця з ВДТ і ПЕОМ під час виконання творчої роботи, яка потребує значної розумової напруги чи великої концентрації уваги, слід ізолювати одне від одного перегородкою висотою 1,5-2,0 м.

1.14. Неприпустимим є розташування приміщень категорій А і Б (ОНТП 24-86), а також виробництв з мокрими технологічними процесами поряд з приміщеннями, де розташовуються ЕОМ, виконується їх обслуговування, налагодження і ремонт, а також над такими приміщеннями або під ними. Виробничі приміщення, в яких розташовані ЕОМ, не повинні межувати з приміщеннями, де рівні шуму та вібрації перевищують норму (механічні цехи, майстерні тощо).

1.15. Робочі місця з ВДТ рекомендується розміщувати в окремих приміщеннях. В разі розміщення робочих місць з ВДТ в залах або приміщеннях з джерелами небезпечних і шкідливих факторів вони повинні розташовуватись у повністю ізольованих кабінетах з природним освітленням та організованим повітрообміном.

1.16. Площа, на якій розташовується одне робоче місце з ПЕОМ або ВДТ, повинна становити не менше як 6,0 м², об'єм приміщення - не менше як 20 м³.

1.17. Поверхня підлоги має бути рівною, без вибоїн, неслизькою, зручною для очищення та вологого прибирання, мати антистатичні властивості.

1.18. При розміщенні робочих місць необхідно виключити можливість прямого засвічування екрана джерелом природного освітлення.

1.19. Вимоги до освітлення для візуального сприймання операторами інформації з двох різних носіїв (з екрана ВДТ та паперового носія) різні.

Надто низький рівень освітленості погіршує сприймання інформації при читанні документів, а надто високий призводить до зменшення контрасту зображення знаків на екрані.

Тому відношення яскравості екрана ВДТ до яскравості оточуючих його робочих поверхонь не повинно перевищувати у робочій зоні 3:1, а робочих поверхонь і навколишніх предметів (стіни, обладнання) – 5:1.

1.20. Штучне освітлення у приміщеннях з ВДТ треба здійснювати у вигляді комбінованої системи освітлення з використанням люмінесцентних джерел світла у світильниках загального освітлення, які слід розташовувати над робочими поверхнями у рівномірно-прямокутному порядку.

1.21. Для запобігання засвітлювання екранів ВДТ прямими світловими потоками, лінії світильників повинні бути розташовані з достатнім бічним зміщенням відносно рядів робочих

місць або зон, а також паралельно до світлових отворів. Бажане розміщення вікон з одного боку робочих приміщень.

При цьому кожне вікно повинно мати світлорозсіювачі штори з коефіцієнтом відбивання 0,5-0,7.

1.22. Штучне освітлення повинно забезпечити на робочих місцях ПЕОМ освітленість 300-500 лк. У разі неможливості забезпечити даний рівень освітленості системою загального освітлення допускається застосування світильників місцевого освітлення, але при цьому не повинно бути відблисків на поверхні екрану та збільшення освітленості екрану більше ніж 300 лк.

1.23. У разі природного освітлення слід передбачити наявність сонцезахисних засобів, з цією метою можна використовувати плівки з металізованим покриттям або жалюзі з вертикальними ламелями, що регулюються.

1.24. Розташовувати робоче місце обладнане ВДТ, необхідно таким чином, щоб в поле зору оператора не потрапляли вікна або освітлювальні прилади; вони не повинні знаходитися й безпосередньо за його спиною.

1.25. На робочому місці має бути забезпечена рівномірна освітленість за допомогою переважно відбитого або розсіяного розподілу світла.

1.26. Світлових відблисків з клавіатури, екрана та від інших частин ВДТ у напрямку очей оператора не повинно бути.

Для їх виключення необхідно застосовувати спеціальні екранні фільтри, захисні козирки або розташовувати джерела світла паралельно напрямку погляду на екран ВДТ з обох сторін.

1.27. Для запобігання засліплення, світильники місцевого освітлення повинні мати відбивачі з непрозорого матеріалу чи скло молочного кольору. Захисний кут відбивача повинен бути не менше 40 °.

1.28. Не бажано, щоб одяг оператора був світлим і особливо блискучим.

1.29. Для оздоблення приміщень з ВДТ повинні використовуватися дифузно-відбиваючі матеріали з коефіцієнтами відбиття: стелі - 0,7-0,8; стін - 0,4-0,5; підлоги - 0,2-0,3.

1.30. Забороняється застосовувати для оздоблення інтер'єру полімерні матеріали, що виділяють у повітря шкідливі хімічні речовини.

Вміст шкідливих хімічних речовин у приміщеннях з ВДТ не повинен перевищувати концентрацій вказаних у ГОСТ 12.1.005-88 «Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони».

1.31. Робочі місця з ВДТ повинні розташовуватись на відстані не менше як 1,5 м від стіни з віконними прорізами, від інших стін - на відстані 1 м; між собою на відстані не менше як 1,5 м.

1.32. Основним обладнанням робочого місця оператора ВДТ є монітор, клавіатура, робочий стіл, стілець (крісло); допоміжним - пюпітр, підставка для ніг, шафи, полиці та інше.

1.33. При розташуванні елементів робочого місця слід враховувати:

1.33.1. Робочу позу оператора.

1.33.2. Простір для розміщення оператора.

1.33.3. Можливість огляду елементів робочого місця.

1.33.4. Можливість огляду простору за межами робочого місця.

1.33.5. Можливість робити записи, розміщення документації і матеріалів, які використовує оператор (користувач).

1.34. Взаємне розташування елементів робочого місця не повинно заважати виконанню всіх необхідних рухів та переміщень для експлуатації ПЕОМ; сприяти оптимальному режиму праці і відпочинку, зниженню втоми оператора (користувача).

1.35. При використанні допоміжних пристосувань під ВДТ, повинна бути передбачена можливість переміщення останнього відносно вертикальної осі в межах $\pm 30^\circ$ (вправо-вліво).

Для забезпечення точного і швидкого зчитування інформації поверхню екрана ВДТ слід розташовувати в оптимальній зоні інформаційного поля в площині, перпендикулярній нормальній лінії погляду оператора (користувача), який знаходиться в робочій позі. Допускається відхилення від цієї площини - не більше 45° ; допускається кут відхилення лінії погляду від нормального - не більше 30° .

1.36. Розташовувати ВДТ на робочому місці необхідно так, щоб поверхня екрана знаходилась на відстані 500-600 мм від очей оператора (користувача), в залежності від розміру екрана.

1.37. Необхідно розташовувати клавіатуру на робочому столі, не допускаючи її хитання, або на окремому столі на відстані 100-300 мм від краю ближче до працюючого.

Положення клавіатури та кут її нахилу повинен відповідати побажанням оператора (користувача) - кут нахилу в межах 5° - 15° .

1.38. Принтер треба розташовувати так, щоб доступ до нього оператора (користувача) та його колег був зручним; щоб максимальна відстань до клавіш управління принтером не перевищувало довжину витягнутої руки (по висоті 900-1300 мм, по глибині 400-500 мм).

1.39. Конструкція робочого столу повинна забезпечувати можливість оптимального розміщення на робочій поверхні обладнання, що використовується, з урахуванням його кількості, розмірів, конструктивних особливостей (розмір ВДТ, клавіатури, принтера, ПЕОМ та інше) та характеру його роботи.

1.40. Висота робочої поверхні столу повинна регулюватися у межах 680-800 мм; у середньому вона повинна становити 725 мм.

1.41. Ширина і глибина робочої поверхні повинні забезпечувати можливість виконання трудових операцій в межах моторного поля, межа якого визначається зоною в межах видимості приладів і досяжності органів керування.

Перевагу слід віддавати модульним розмірам столу, на основі яких розраховуються конструктивні розміри; ширину слід вважати: 600, 800, 1000, 1200, 1400; глибину - 800, 1000 мм, при нерегульованій його висоті - 725 мм.

1.42. Поверхня столу має бути матовою з малим відбиттям та теплоізолюючою.

1.43. Робочий стіл повинен мати простір для ніг висотою не менше як 600 мм, шириною не менше як 500 мм, глибиною на рівні колін не менше, як 450 мм та на рівні витягнутої ноги - не менше як 650 мм.

1.44. Крісло повинно забезпечувати підтримування раціональної робочої пози під час виконання основних виробничих операцій, створювати умови для зміни пози.

З метою попередження втоми крісло повинно забезпечувати зниження статичного напруження м'язів шийно-плечової ділянки та спини.

1.45. Тип робочого крісла повинен обиратися залежно від характеру та тривалості роботи.

Воно має бути підйомно-поворотним і регулюватися по висоті та кутах нахилу сидіння і спинки, а також відстані спинки від переднього краю сидіння.

Регулювання кожного параметра має бути незалежним і мати надійну фіксацію.

Всі важелі та ручки пристосування (для регулювання) мають бути зручними в управлінні.

1.46. Висота поверхні сидіння повинна регулюватись у межах 400-550 мм.

Ширина та глибина його поверхні має бути не менше як 400 мм.

Поверхня сидіння має бути плоскою, передні краї - закругленими.

1.47. Сидіння та спинка крісла мають бути напівм'яким, такими, що не електризуються та з повітронепроникним покриттям, матеріал якого забезпечує можливість легкого очищення від забруднення.

1.48. Зміна кута нахилу поверхні сидіння повинна бути в межах від 15° уперед та 5° назад.

1.49. Опорна поверхня спинки крісла повинна мати висоту 280-300 мм, ширину - не менше як 380 мм та радіус кривизни горизонтальної площини - 400 мм.

Кут нахилу спинки у вертикальній площині повинен регулюватися у межах (-30°) - $(+30^{\circ})$ від вертикального положення.

Відстань спинки від переднього краю сидіння повинна регулюватися у межах 260 – 400 мм.

1.50. Крісла повинні мати стаціонарні або знімні підлокітники довжиною не менше як 250 мм, шириною у межах 50-70 мм, що можуть регулюватися по висоті над сидінням у межах 200-260 мм та регулюватися по параметру внутрішньої відстані між підлокітниками у межах 350-500 мм.

1.51. Робоче місце має бути обладнане стійкою підставкою для ніг, параметри якої просто регулюються.

1.52. Підставка повинна мати ширину не менше як 300 мм, глибину не менше як 400 мм, з регулюванням, по висоті до 150 мм та по куту нахилу опорної поверхні підставки до 20° .

Поверхня підставки має бути рифленою, а по передньому краю мати бортик висотою 10 мм.

1.53. Робоче місце оператора (користувача) має бути обладнане легко переміщуваним пюпітром для розташування на ньому документів, розміщеним на одному рівні з екраном та

віддалений від очей оператора (користувача) приблизно на таку ж відстань (припустима розбіжність цих відстаней не більше як 100 мм).

1.54. Пюпітр не повинен вібрувати, бути стійким.

1.55. Значення площини пюпітра має бути не меншою за розміри найбільшою з джерел інформації, що застосовується оператором (користувачем).

При необхідності перегортання оригіналу обидві його сторони повинні розташовуватися на підставці.

Рукопис повинен слабо прилипати до підставки або кріпитися за допомогою спеціальних затискачів. Поверхня пюпітра має бути матовою.

Пюпітр повинен мати лінійку, що легко пересувається по рядках, прозору та зручну для використання.

1.56. Раціональна поза оператора (користувача): розташування тіла при якому ступні працівника розташовані на площині підлоги або на підставці для ніг, стегна зорієнтовані у горизонтальній площині, верхні частини рук - вертикальні, кут ліктьового суглоба коливається у межах 70-90°, зап'ястя зігнуті під кутом не більше ніж 20°, нахил голови - у межах 15-20°, а також виключені часті її повороти.

1.57. Для забезпечення оптимальної робочої пози оператора (користувача) необхідно:

1.57.1. Засоби праці, з якими оператор (користувач) має тривалий або найбільш частий зоровий контакт, повинні розташовуватися у центрі зони зорового спостереження та моторного поля.

1.57.2. Забезпечити відстань між найважливішими засобами праці, з якими оператор (користувач) працює найбільш часто близько до 500 мм.

1.57.3. Виробничі завдання операторів (користувачів) розробляти з урахуванням мінімізації перепадів яскравості між найбільш важливими об'єктами зорового спостереження.

1.58. Під час розташування екрана ВДТ на технологічному обладнанні, необхідно передбачити зручність зорового нагляду в вертикальній площині під кутом $\pm 30^\circ$ від нормальної лінії погляду оператора (користувача) ПЕОМ, відстань від екрана до ока працівника повинна складати 500-900 мм в залежності від розміру екрана.

1.59. Для нейтралізації зарядів статичної електрики в приміщенні, де виконуються роботи на ПЕОМ, рекомендується збільшувати вологість повітря за допомогою кімнатних зволожувачів.

1.60. Крім даної інструкції оператор (користувач) повинен виконувати інструкцію з безпечної експлуатації ПЕОМ заводу-виробника.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Увімкнути систему кондиціонування повітря в приміщенні.

2.2. Оглянути робоче місце і привести його в порядок; впевнитись, що на ньому відсутні сторонні предмети; все обладнання і блоки ПЕОМ з'єднані з системним блоком за допомогою з'єднувальних шнурів.

2.3. Перевірити надійність встановлення апаратури на робочому столі. ВДТ має стояти не на краю стола. Повернути ВДТ так, щоб було зручно дивитися на екран - під прямим кутом (а не збоку) і трохи зверху вниз; при цьому екран має бути трохи нахиленим - нижній його край ближче до оператора (користувача).

2.4. Перевірити загальний стан апаратури, перевірити справність електропроводки, з'єднувальних шнурів, штепсельних вилок, розеток, заземлення захисного екрана.

2.5. Забороняється:

- експлуатація кабелів та проводів з пошкодженою або такою, що втратила захисні властивості за час експлуатації, ізоляцією; залишення під напругою кабелів та проводів з неізовольованими провідниками;

- застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають вимогам Правил будови електроустановок до переносних електропроводок;

- застосування для опалення приміщення нестандартного (саморобного) електронагрівального обладнання або ламп розжарювання;

- користування пошкодженими розетками, з'єднувальними коробками, вимикачами, а також лампами, скло яких має сліди затемнення або випинання;

– підвішування світильників безпосередньо на струмопровідних проводах, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими ковпаками (розсіювачами);

– використання електроапаратури та приладів в умовах, що не відповідають вказівкам (рекомендаціям) підприємств-виготовлювачів.

2.6. Відрегулювати освітленість робочого місця.

2.7. Відрегулювати та зафіксувати висоту крісла, зручний для оператора (користувача) нахил його спинки.

2.8. У разі необхідності приєднати до процесора необхідну апаратуру (принтер, сканер тощо).

Усі кабелі, що з'єднують системний блок (процесор) з іншими пристроями, слід вмикати та вимикати тільки при вимкненому комп'ютері.

2.9. Ввімкнути апаратуру комп'ютера вимикачами на корпусах в послідовності: стабілізатор напруги, ВДТ, процесор, принтер (якщо передбачається друкування).

2.10. Відрегулювати яскравість свічення екрана ВДТ, мінімальний розмір світної точки, фокусування, контрастність.

Не слід робити зображення занадто яскравим, щоб не втомлювати очей.

Рекомендується:

- яскравість свічення екрана - не менше 100 кд/м;

- відношення яскравості екрана ВДТ до яскравості оточуючих його поверхонь в робочій зоні - не більше 3:1;

- мінімальний розмір точки свічення - не менше 0,4 мм для монохромного ВДТ і не менше 0,6 мм для кольорового;

- контрастність зображення знаку - не менше 0,8.

2.11. У разі виявлення будь-яких несправностей роботу не розпочинати, повідомити про це керівника робіт.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. З відеодисплейним терміналом.

3.1.1. Необхідно стійко розташувати клавіатуру на робочому столі, не допускаючи її хитання.

Разом з тим має бути передбачена можливість її поворотів та переміщень.

Положення клавіатури та кут її нахилу мають відповідати побажанням оператора (користувача).

Якщо в конструкції клавіатури не передбачено простору для опори долонь, то їх слід розташовувати на відстані не менше 100 мм від краю столу в оптимальній зоні моторного поля.

Під час роботи на клавіатурі сидіти прямо, не напружуватися.

3.1.2. Для зменшення несприятливого впливу на оператора (користувача) пристроїв типу «миша» (вимушена поза, необхідність постійного контролю за якістю дій) належить забезпечити вільну велику поверхню столу для переміщення «миші» і зручного упору ліктьового суглоба.

3.1.3. Не дозволяються сторонні розмови, подразнюючі шуми.

3.1.4. Періодично при вимкненому комп'ютері прибирати ледь змоченою мильним розчином бавовняною ганчіркою пил з поверхонь апаратури.

Екран ВДТ та захисний екран протирають ватою, змоченою у спирті.

Не дозволяється використовувати рідину або аерозольні засоби для чищення поверхонь комп'ютера.

3.1.5. Забороняється:

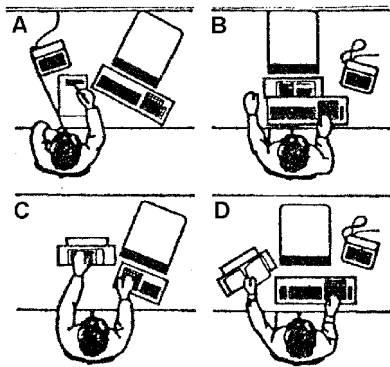
3.1.5.1. Самостійно ремонтувати апаратуру, тим більше ВДТ, в якому кінескоп знаходиться під високою напругою (близько 25 кВ); ремонт апаратури виконують тільки спеціалісти з технічного обслуговування комп'ютерів, вони ж раз на півроку повинні відкривати процесор і вилучати пилососом пил і бруд, що там накопились.

3.1.5.2. Класти будь-які предмети на апаратуру комп'ютера, напої на клавіатуру або поруч з нею - це може вивести їх з ладу.

3.1.6. Для зняття статичної електрики рекомендується час від часу, доторкатися до металевих поверхонь (батарея центрального опалення тощо).

3.1.7. Для зниження напруженості праці на ПЕОМ необхідно рівномірно розподіляти і чергувати характер робіт відповідно до їх складності.

З метою зменшення негативного впливу монотонії доцільно застосувати чергування операцій введення тексту та числових даних (зміна змісту робіт), чергування редагування текстів та введення даних (зміна змісту та темпу роботи) і т. ін.

3.1.8. Для зменшення негативного впливу на здоров'я працівників виробничих факторів необхідно, застосовувати регламентовані перерви. Тривалість регламентованих перерв наведена у таблиці, де прийняті такі позначення:

- група А - читання інформації з попереднім запитом (діалоговий режим роботи);
- група Б - введення інформації;
- група В - творча робота у режимі діалогу ПЕОМ (налагодження програм, переклад та редагування текстів та інше).

Таблиця

**Час регламентованих перерв операторів (користувачів)
ВДТ залежно від категорії та групи робіт**

Категорія робіт	Група роботи			
	А кількість знаків	Б кількість знаків	В год.	Час перерви при 8-годинній зміні, хв.
I	20000	15000	2	20
II	21000-40000	16000-30000	2,1-4	40
III	понад 40000	понад 30000	понад 4	60

3.1.9. Навантаження за робочу зміну будь-якої тривалості має не перевищувати для групи робіт А - 60000 знаків, для групи робіт Б - 45000 знаків, для групи робіт В - 6 годин.

3.1.10. Тривалість безперервної роботи за ВДТ без регламентованої перерви має не перевищувати 2 години.

3.1.11. Тривалість обідньої перерви визначається чинним законодавством про працю та правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства.

3.1.12. При 8-годинній робочій зміні регламентовані перерви доцільно встановити:

3.1.12.1. Для I категорії робіт за ВДТ - через 2 години від початку зміни та через 2 години після обідньої перерви (кожна тривалістю 10 хв.).

3.1.12.2. Для II категорії через 2 години від початку зміни (тривалістю 15 хв.), через 1,5 та 2,5 години після обідньої перерви (тривалістю 15 та 10 хв. відповідно або тривалістю 5-10 хв. через кожну годину роботи, залежно від характеру технологічного процесу).

3.1.12.3. Для III категорії робіт - через 2 години від початку зміни, через 1,5 та 2,5 години після обідньої перерви (тривалістю 20 хв. кожна або тривалістю 5-15 хв. через кожну годину роботи, залежно від характеру технологічного процесу).

3.1.13. Під час роботи за ВДТ у нічну зміну, незалежно від групи та категорії робіт, тривалість регламентованих перерв збільшується на 60 хв.

3.1.14. Під час регламентованих перерв з метою зниження нервово-емоційного напруження та втоми зорового аналізатора, що розвиваються у операторів (користувачів), усунення

негативного впливу гіподинамії та гіпокінезії, запобігання розвитку позотонічної втоми рекомендується виконувати комплекс вправ виробничої гімнастики, а також в спеціально обладнаних приміщеннях проводити сеанси психофізіологічного розвантаження.

3.1.15. У випадку виникнення у працюючих за ВДТ зорового дискомфорту та інших несприятливих суб'єктивних відчуттів, що настають, незважаючи на дотримання санітарно-гігієнічних і ергономічних вимог, режимів праці та відпочинку, слід застосовувати індивідуальний підхід у обмеженні часу робіт за ВДТ та корекцію тривалості перерв для відпочинку або проводити заміну іншими видами робіт (не пов'язаних з використанням ВДТ).

3.2. На лазерних принтерах.

3.2.1. Розташувати принтер необхідно поруч з процесором таким чином, щоб з'єднувальний шнур не був натягнутий. Забороняється ставити принтер на процесор.

3.2.2. Перед тим, як програмувати роботу принтера, переконатися, що він знаходиться в режимі зв'язку з комп'ютером.

3.2.3. Для досягнення найбільш чистих, з високою роздільною здатністю зображень і щоб не зіпсувати апарат, має використовуватися папір, вказаний в інструкції до принтера (звичайно вагою 60-135 г/м типу Canon, HP або Xerox).

Зрізи паперу мають бути зроблені гострим лезом без задирок - це зменшить імовірність зминання паперу.

3.2.4. Забороняється використовувати папір:

- надрукований з однієї сторони;
- вага якого виходить за межі рекомендованої;
- занадто гладкий і блискучий, а також високотекстурований;
- ламінований;
- рваний, зморщений або папір з нерегулярними отворами від діркопробивача чи степлера.
- перфорований на декілька частин або цигарковий (основа копіювального паперу);
- фірмові бланки, заголовок яких надрукований не термостійкими фарбами, що мають витримувати 200°C протягом 0,1 с; ці фарби можуть перейти на термозакріплюючий валик і стати причиною дефектів друку.

3.2.5. Під час зминання паперу відкрити кришку і обережно витягнути лоток з папером.

Необхідно бути уважним, щоб не обпектися під час витягування аркуша з термозакріплюючого пристрою.

3.2.6. Дотримуватися правил зберігання картриджа згідно з інструкцією фірми-виготовлювача (подалі від прямих сонячних променів, при температурі 0-35°C тощо).

3.2.7. Забороняється:

3.2.7.1. Зберігати картридж без упаковки.

3.2.7.2. Ставити картридж на торці, тобто вертикально.

3.2.7.3. Перевертати картридж етикеткою донизу.

3.2.7.4. Відкривати кришку валика і доторкатися до нього.

3.2.7.5. Самому заповнювати використаний картридж.

3.2.8. При погіршенні якості друку (сліди тонера на папері) почистити принтер зсередини від видимих слідів тонера. Перед чищенням принтер треба вимкнути.

3.2.9. Необхідно бути уважним, щоб не порвати тонкий дріт, що охороняє нитку розжарення коронатора. Коронатор належить чистити з усіх боків за допомогою спеціальної щітки до повного вилучення слідів тонера. Якщо щітки не передбачено, можна скористатися бавовняним тампоном, змоченим ізопропиловим спиртом або водою. Слідкувати, щоб рідина з тампона не капала і не потрапляла на ролики або інші пластмасові деталі.

3.2.10. Сріблястий валик і направляючу паперопровідної системи чистити тільки серветкою, зволоженою водою. У такий спосіб чистять і замок папероподавального лотка.

3.2.11. Дотримуватися обережності під час чищення термозакріплюючої системи, тому, що вона нагрівається до 200°C.

3.2.12. Необхідно бути уважним, щоб тонер не потрапив на одяг - він може залишити плями.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Закінчити та записати у пам'ять комп'ютера файл, що знаходиться в роботі. Вийти з програмної оболонки і повернутися в середовище MS DOS.

4.2. Вимкнути принтер, інші периферійні пристрої, вимкнути ВДТ і процесор. Вимкнути стабілізатор, якщо комп'ютер підключений до мережі через нього. Штепсельні вилки витягнути з розеток. Накрити клавіатуру кришкою для запобігання попаданню в неї пилу.

4.3. Прибрати робоче місце. Оригінали та інші документи покласти в ящик стола.

4.4. Ретельно вимити руки теплою водою з милом.

4.5. Вимкнути кондиціонер, освітлення і загальне електроживлення підрозділу.

4.6. Рекомендується в спеціально обладнаному приміщенні провести сеанс психофізіологічного розвантаження і зняття втоми з виконанням спеціальних вправ аутотренінгу.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Аварійна ситуація чи нещасний випадок можуть статися в разі: ураження електричним струмом, загорання апаратури тощо.

5.2. У разі раптового припинення подавання електроенергії вимкнути комп'ютер в такій послідовності: периферійні пристрої, ВДТ, процесор, стабілізатор напруги, витягнути штепсельні вилки з розеток.

5.3. При виявленні ознак горіння (дим, запах гару), вимкнути апаратуру, знайти джерело займання і вжити заходів щодо його ліквідації, повідомити керівника робіт, не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб.

5.4. Якщо є потерпілі, надавати їм першу медичну допомогу, при необхідності, викликати швидку медичну допомогу.

5.5. Надання першої медичної допомоги.

5.5.1. Надання першої медичної допомоги при ураженні електричним струмом.

У разі ураження електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення – відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

У разі відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичну допомогу.

5.5.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після нього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.5.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластиною, палицею, картоном або іншим подібним предметом.

Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.5.4. Надання першої допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами, ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та обв'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.5.5. Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вгору;
- кровоточиву рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити 2 зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);
- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, при допомозі згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.6. У разі виникнення пожежі викликати пожежну частину та приступити до гасіння її наявними засобами пожежогасіння.

5.7. Виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації небезпеки.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція з охорони праці (№7) для водія автомобіля

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. До управління автомобілем допускаються особи не молодше 18 років, призначені розпорядженням міського голови, які мають посвідчення на право управління відповідним типом транспортного засобу і пройшли:

- професійну підготовку;
- медичний огляд (при ухиленні працівника від проходження медичних оглядів працівник до виконання трудових обов'язків не допускається);
- вступний інструктаж;
- навчання безпечним методам і прийомам праці і перевірку знань з безпеки праці;
- первинний інструктаж на робочому місці, а надалі – повторний інструктаж.

Виконання робіт, не пов'язаних з обов'язками водія, допускається після проведення цільового інструктажу.

1.2. Водій зобов'язаний:

1.2.1. Дотримуватися норм, правил і інструкцій з охорони праці і пожежної безпеки, правил дорожнього руху, правил внутрішнього трудового розпорядку.

1.2.2. Правильно застосовувати колективні і індивідуальні засоби захисту, дбайливо відноситися до виданих в користування спецодягу, спецвзуття і іншим засобам індивідуального захисту.

1.2.3. Негайно повідомляти своєму безпосередньому керівнику про нещасний випадок, що відбувся на виробництві, про ознаки професійного захворювання, а також про ситуацію, яка створює загрозу життю і здоров'ю людей.

1.2.4. Уміти поводитися з пожежним інвентарем і правильно використовувати його у разі виникнення пожежі.

1.2.5. Виконувати тільки доручену роботу.

1.3. Забороняється вживати спиртні напої, а також приступати до роботи в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння. Палити дозволяється тільки в спеціально відведених місцях.

1.4. Небезпечними і шкідливими виробничими факторами при виконанні робіт є:

- наїзди проїжджаючих транспортних засобів;
- наїзди при самовільному русі транспортних засобів;
- порушення правил дорожнього руху пішоходами, що приводять до аварійних ситуацій;
- термічні фактори (пожежі, вибухи при подачі палива в карбюратор двигуна самопливом, перевірці наявності палива в баці з використанням відкритого полум'я, витікання газу із газобалонної установки; опіки парою, охолоджуючою рідиною);
- злочинні дії пасажирів та інших осіб;
- нервово-емоційне напруження при управлінні автомобілем;
- монотонність праці при управлінні автомобілем;
- шум, вібрація;
- незручна робоча поза при ремонті і технічному обслуговуванні автомобіля;
- підвищене фізичне навантаження;
- підвищена температура та швидкість руху повітря в теплий період року;
- підвищена загазованість повітря робочої зони (зміст двоокису вуглеводу, окислу вуглеводу, оксидів азоту, пари бензину тощо).

Першочергове значення серед шкідливих виробничих факторів належить нервово-емоційному напруженню. Величина напруження пов'язана з кількістю і характером інформації, що надходить, відповідальністю за життя учасників руху і збереженням їх здоров'я, за збереження матеріальних цінностей, а також залежить від індивідуальних особливостей водія.

Інформаційний потік, що надходить до водія автомобіля, за певних умов може викликати стан монотонії та засинання під час руху. Це спостерігається під час поїздок у транспортному потоці, що рухається з рівномірною швидкістю, і посилюється за умов одноманітності шляху, низької інтенсивності руху.

Нервово-емоційне напруження залежить також від конкретних ситуацій в реальних дорожніх умовах: різке гальмування, обгін та ускладнений проїзд нерегульованого та регульованого перехрестя, вхід в транспортний потік і вихід з нього тощо.

1.5. При захворюванні або травмуванні, як на роботі, так і поза нею, необхідно повідомити про це керівника та звернутися в лікувальний заклад.

1.6. При нещасному випадку потрібно надати допомогу потерпілому відповідно до інструкції по наданню долікарської допомоги, викликати працівника медичної служби. Зберегти до розслідування обстановку на робочому місці такою, якою вона була в момент випадку, якщо це не загрожує життю і здоров'ю присутніх і не призведе до аварії.

1.7. При виявленні несправності устаткування, пристроїв, інструмента повідомити про це керівника. Користуватися і застосовувати в роботі несправні пристрої та інструменти забороняється.

1.8. При пересуванні по території необхідно дотримуватися наступних вимог:

- ходити тільки по пішохідних доріжках, тротуарах;
- переходити залізничні шляхи і автомобільні дороги тільки у встановлених місцях;
- при виході з будівлі пересвідчитися у відсутності транспорту, що рухається.

1.9. Для дотримання правил особистої гігієни водій повинен мати в автомобілі миючі засоби (поверхово-активні, придатні до вживання на шкірних покриттях), щітку для миття рук, рушник, дрантя для витирання рук від паливно-мастильних матеріалів. Водії, що мають контакт (забруднення рук) з різними маслами, лакофарбовими матеріалами і т.п. (перевезення вказаних речовин, виконання ремонтних робіт), повинні забезпечуватися захисними рукавичками, мазями, пастами.

1.10. Приймати їжу слід в обладнаних приміщеннях (їдальні, буфеті, кімнаті прийому їжі).

1.11. Водій автомобіля щорічно повинен проходити медичний огляд.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. При підготовці автомобіля до виїзду водій зобов'язаний перевірити:

- наявність посвідчення на право водіння автомобіля, шляховий лист;
- технічний стан автомобіля, справність гальмової системи, рульового управління, приладів освітлення і сигналізації, склоочисників, установку дзеркал, чистоту і видимість номерних знаків, а також відсутність підтікання палива, масла тощо;
- тиск повітря в шинах;
- наявність інструмента та інвентарю;
- заправку автомобіля паливом, маслом, водою, гальмовою рідиною, антифризом і рівень електроліту в акумуляторній батареї;
- наявність запасного колеса, буксирного троса, аптечки першої допомоги, домкрата, вогнегасника.

2.2. Заправлення автомобіля паливом проводити при непрацюючому двигуні. Заправлення автомобілів бензином потрібно проводити з бензоколонки зі шлангом, забезпеченим роздавальним пістолетом. Забороняється заправляти автомобілі бензином за допомогою відер, лійок тощо. Заправник і водій повинні знаходитися при заправленні з навітряного боку автомобіля.

На заправному пункті **забороняється**:

- палити і користуватися відкритим вогнем;
- проводити ремонтні та регульовальні роботи;
- заправляти автомобіль паливом при працюючому двигуні;
- допускати перелив і розлив палива;
- знаходження пасажирів в салоні.

2.3. Перед заправкою системи охолодження двигуна антифризом необхідно:

- перевірити, чи немає в системі охолодження (в з'єднувальних шлангах, радіаторі, сальниках водяного насоса) протікання, а при наявності - необхідно її ліквідувати;
- промити систему охолодження чистою гарячою водою.

2.4. Виїзд автомобіля на маршрут з несправностями, що загрожують безпеці руху, **забороняється**.

2.5. Перед запуском двигуна необхідно переконатися, що автомобіль загальмований стоянковим гальмом, а важіль перемикачів передач поставлений у нейтральне положення.

2.6. Перед запуском двигуна автомобіля, який підключений до системи підігрівання, необхідно відключити і від'єднати елементи підігрівання.

2.7. Забороняється здійснювати запуск двигуна шляхом буксирування автомобіля та перемикачів ланцюга живлення стартера.

2.8. Швидкість руху транспортних засобів по території виконавчого комітету міської ради не повинна перевищувати 5 км/год.

2.9. Перевіряти технічний стан автомобіля і його агрегатів, перед виїздом і після повернення, слід при загальмованих колесах. Виняток з цього правила складає випадок випробовування гальм.

2.10. Для огляду автомобіля в темний час доби потрібно користуватися переносним електричним світильником напругою не вище 12 В із запобіжною сіткою або електричним ліхтарем з автономним живленням.

2.11. При перевірці технічного стану автомобіля необхідно перевіряти також номенклатуру і справність інструментів і пристосування, що видаються водієві.

2.12. Перед початком роботи водій зобов'язаний перевірити, щоб:

- вітрове та бокове скло не мало тріщин та затемнень, що ускладнюють видимість;
- бокове скло плавно пересувалося від руки або склопідйомними механізмами;
- на сидінні та спинці сидіння не було провалів, рваних місць, виступаючих пружин та гострих кутів; сидіння і спинка повинні мати справне регулювання, що забезпечує зручну посадку водія;
- замки всіх дверей були справними, що виключає можливість їх самовільного відкривання під час руху;
- опалювальні пристрої салону в холодний час були справними;
- підлога салону автомобіля була заслана килимком, який не має отворів та інших пошкоджень.

2.13. Водій зобов'язаний перевірити, щоб автомобіль був забезпечений упорними колодками (не менше двох штук) для підкладення під колеса, широкою підкладкою під п'яту домкрата, а також медичною аптечкою, знаком аварійної зупинки та вогнегасником.

2.14. Водій не має права виїжджати на автомобілі, якщо його технічний стан не відповідає Правилам дорожнього руху, Правилам технічної експлуатації рухомого складу автомобільного транспорту і Правилам охорони праці на автомобільному транспорті.

2.15. Водій може виїжджати на маршрут тільки після проходження медичного огляду і відповідної відмітки в шляховому листі.

2.16. Перед відправленням в рейс тривалістю більше доби водій повинен бути ознайомлений з режимом праці та відпочинку, мати записаний в шляховому листі маршрут слідування з вказівкою місць тимчасового і тривалого відпочинку.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Виконувати вимоги правил руху і вказівки регулювальників руху відповідно до Правил дорожнього руху.

3.2. Вибирати швидкість руху з урахуванням дорожніх умов, видимості і оглядовості, інтенсивності і характеру руху на дорогах, особливостей стану автомобіля і вантажу, що перевозиться, або пасажирів.

3.3. Перед подачею автомобіля назад водій повинен переконатися, що його ніхто не об'їжджає і поблизу немає людей або якихось перешкод.

Перед початком руху заднім ходом в умовах недостатнього огляду ззаду (із-за вантажу в салоні, при виїзді із воріт тощо) водій повинен вимагати, а вантажовідправник зобов'язаний виділяти людину для організації руху автомобіля.

3.4. Забороняється управляти автомобілем при відкритих дверях.

3.5. Особи, які знаходяться в автомобілі, зобов'язані виконувати вимоги водія з питань безпеки.

3.6. При зупинці (стоянці) автомобіля водій, залишаючи транспортний засіб, повинен вжити заходів проти самовільного його руху; зупинити двигун, встановити важіль перемикачів передач в нейтральне положення, загальмувати автомобіль стоянковим гальмом.

Якщо автомобіль стоїть навіть на незначному ухилі, необхідно додатково підставити під колеса упорні колодки.

На спусках та підйомах, де спосіб постановки не регламентується засобами регулювання руху, транспортні засоби необхідно ставити під кутом до краю проїжджої частини так, щоб виключити можливість їх самовільного руху.

3.7. Виходячи з салону автомобіля, водій повинен переконатися у стані поверхні (наявність вибоїн, слизькості, сторонніх предметів тощо), а при виході на проїжджу частину дороги - ще і у відсутності руху як у попутному, так і зустрічному напрямках.

3.8. При ремонті автомобіля на маршруті слідування водій зобов'язаний виконувати вимоги безпеки:

- з'їхати на узбіччя дороги;
- встановити знаки безпеки;
- включити габаритні вогні при поганій видимості;
- зупинити автомобіль за допомогою стоянкової гальмової системи;
- одягти сигнальний жилет;
- підкласти під колеса упори.

При роботах на узбіччі під автомобілем забороняється знаходитися з боку проїжджої частини.

3.9. При проведенні ремонтних робіт в неопалювальному приміщенні або на відкритому повітрі, лежачи під автомобілем або стоячи навколівшки, необхідно застосовувати лежак, мати.

3.10. Забороняється підігрівати двигун відкритим вогнем.

3.11. При перегріванні двигуна пробку радіатора можна відкривати тільки тоді, коли температура води (рідини) нижче 100 °С, інакше при відкриванні пробки станеться викид киплячої води. Пробку радіатора на гарячому двигуні необхідно відкривати у рукавицях або накривши її ганчіркою. Пробку слід відкривати обережно, не допускаючи інтенсивного виходу пари в бік відкриваючого.

3.12. Для попередження випадків обмороження при усуненні несправностей зимою в дорозі слід працювати тільки в рукавицях. Забороняється торкатися металевих предметів, деталей та інструменту руками без рукавиць.

3.13. Для запобігання виникнення пожежі на автомобілі забороняється:

- подавати при несправній паливній системі бензин в карбюратор із ємності самопливом за допомогою шланга або іншим способом;
- проводити ремонт паливної системи при працюючому двигуні, включеному запалюванні;

- залишати в салоні автомобіля або на двигуні забруднені маслом або паливом використані обтиральні матеріали;
- підігрівати двигун та інші агрегати відкритим вогнем, а також користуватися їм в безпосередній близькості від приладів системи живлення двигуна;
- палити і користуватися відкритим вогнем при визначенні наявності палива у баці, а також при заправленні автомобілів із додаткових ємностей.

3.14. Водієві забороняється:

- управляти автомобілем в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, а також в хворому або втомленому стані;
- передавати управління автомобілем особі, не вказаній в подорожньому листі, яка знаходиться в нетверезому стані або не має при собі посвідчення на право управління автомобілем;
- самовільно відхилятися від маршруту, вказаного в шляховому листі;
- перевозити вантаж, якщо він закриває огляд шляху;
- перевозити вантаж в несправній тарі;
- відривати за допомогою автомобіля вантаж, що знаходиться в ґрунті або примерз;
- допускати скупчення на двигуні або його картері бруду, пального, масла;
- користуватися відкритим вогнем при перевірці рівня електроліту в акумуляторній батареї та усуненні несправностей механізмів;
- зберігати і перевозити в салоні бензин та інші легкозаймисті рідини;
- відпочивати або спати в салоні автомобіля при працюючому двигуні;
- допускати до ремонту автомобіля на маршруті слідування сторонніх осіб (супроводжуючих, пасажирів тощо);
- встановлювати домкрат на випадкові предмети;
- виконувати будь-які роботи, знаходячись під автомобілем, вивішеному тільки на домкраті, без установки козелка;
- використовувати як підставку під вивішений автомобіль випадкові предмети: камені, цеглини тощо.

3.15. При буксируванні транспортного засобу потрібно забезпечити постійне спостереження за транспортним засобом, що буксирується (в кабіні автомобіля, що буксирується, повинен знаходитися водій). Довжина ланки жорсткого зчеплення не повинна перевищувати 4 м, а гнучкої - 6 м; при цьому зв'язуюча ланка гнучкого зчеплення через кожний метр повинна бути позначена сигнальними щитками або прапорцями розміром не менше 200 x 200 мм.

Включити при буксируванні в світлий час доби незалежно від умов видимості на транспортному засобі, що буксирує, ближнє світло фар, а на тому, що буксирується, - габаритні вогні; при поганій видимості на транспортному засобі, що буксирується включити задні габаритні вогні, а при буксируванні на гнучкому зчепленні - і передні габаритні вогні.

Буксирування забороняється:

- транспортним засобом з причепом;
- при загальній довжині поїзда зчеплених транспортних засобів понад 24 м;
- двоколісних мотоциклів без коляски, велосипедів;
- двох і більше механічних транспортних засобів одночасно;
- транспортного засобу без робочого гальма або з несправним гальмом, якщо маса транспортного засобу, що буксирується, перевищує половину загальної фактичної маси, що буксирує;
- на гнучкому зчепленні зі швидкістю більше 30 км/год. або транспортного засобу з несправними гальмами або рульовим управлінням;
- на гнучкому зчепленні транспортного засобу з несправним рульовим управлінням.

3.16. При роботі на внутрішньозаводській лінії, крім Правил дорожнього руху і вимог інструкції з охорони праці, дотримуватися наступних додаткових вимог:

- якщо на шляху руху зустрічаються перешкоди, об'їжджати їх на відстані не ближче за 1 м, а якщо ширина проїзду недостатня для такого об'їзду, припинити рух і вимагати видалення з проїзду перешкод;
- бути особливо уважним на поворотах, при виїзді із-за кутів будівель, переїзді через залізничні шляхи, у вузьких місцях, а також на складах; швидкість в цих випадках повинна бути мінімальною;
- подавати попереджувальний сигнал при рушенні з місця і в небезпечних місцях.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Після повернення з маршруту очистити автомобіль від бруду і поставити на місце, відведене для стоянки.

4.2. У зимовий час при зберіганні в неопалювальному гаражі, якщо тимчасово залита вода, злити воду з радіатора і двигуна.

4.3. Залишатися на нічліг в закритому автомобілі забороняється.

4.4. При зупинці автомобіля водій, покидаючи кабінку, повинен вжити всі заходи проти самовільного руху - вимкнути запалювання або перекрити подачу палива, встановити важіль перемикачів передач в нейтральне положення, загальмувати стоянковим гальмом.

Якщо автомобіль стоїть навіть на незначному схилі, необхідно додатково поставити під колеса упорні колодки.

4.5. Перед постановкою автомобіля на місце стоянки водій повинен переконатися у відсутності витoku палива або усунути його.

4.6. При зупинці і стоянці на неосвітлених ділянках дороги в темний час доби або в інших умовах недостатньої видимості на автомобілі повинні бути включені габаритні або стоянкові вогні.

4.7. Ширина проїзду між автомобілями в приміщеннях для стоянки повинна бути достатньою для вільного в'їзду автомобіля на своє місце (за один маневр), а відстань від межі проїзду до автомобіля - не менше 0,5 м.

4.8. Після постановки автомобіля в приміщенні для стоянки двигун повинен бути зупинений.

4.9. У приміщеннях, призначених для стоянки, а також на стоянках під навісом або на майданчиках забороняється:

- палити, користуватися відкритим вогнем;
- залишати відкритими горловини паливних баків автомобілів;
- підзаряджувати акумуляторні батареї (в приміщеннях);
- зберігати будь-які матеріали і предмети;
- мити або протирати бензином деталі або агрегати, а також руки і одяг;
- зберігати паливо (бензин, дизельне паливо), за винятком палива в баках автомобілів;
- заправляти автомобілі рідким (газоподібним) паливом, а також зливати паливо з баків і випускати газ;
- встановлювати предмети і обладнання, які можуть перешкоджати швидкій евакуації автомобілів у разі пожежі або іншого стихійного лиха;
- пуск двигуна з будь-якою метою, крім виїзду автомобіля з приміщення.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СЛЮСАРНО-РЕМОНТНИХ РОБІТ

5.1. Під час проведення слюсарно-ремонтних робіт водій зобов'язаний:

5.1.1. Дотримуватися норм, правил та інструкцій з охорони праці, пожежної безпеки і правил внутрішнього трудового розпорядку.

5.1.2. Правильно застосовувати колективні і індивідуальні засоби захисту, дбайливо відноситися до виданих в користування спецодягу, спецвзуття і іншим засобам індивідуального захисту.

5.1.3. Негайно повідомляти своєму безпосередньому керівнику про будь-який нещасний випадок, що відбувся на виробництві, про ознаки професійного захворювання, а також про ситуацію, яка створює загрозу життю і здоров'ю людей.

5.1.4. Виконувати тільки доручену роботу. Виконання робіт підвищеної небезпеки проводиться за нарядом-допуском після проходження цільового інструктажу.

5.2. Забороняється вживати спиртні напої, а також приступати до роботи в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння. Палити дозволяється тільки в спеціально обладнаних місцях.

5.3. Небезпечними і шкідливими виробничими факторами для слюсаря при виконанні робіт з профілактичного обслуговування і ремонту автомобілів є:

- падіння вивішених частин транспортних засобів при обслуговуванні і ремонті підвіски, коліс, мостів тощо;
- зберігати легкозаймисті рідини і горючі матеріали, кислоти, фарби, карбід кальцію тощо в кількостях більше змінної потреби;
- проводити роботи з відкритим вогнем без спеціального дозволу і вжиття заходів протипожежної безпеки;
- заправляти автомобіль паливом;
- зберігати чисті обтиральні матеріали разом з використаними;
- захаращувати проходи між стелажми і виходи з приміщень матеріалами, обладнанням, тарою, знятими агрегатами тощо;
- зберігати відпрацьоване масло, порожню тару з-під палива і мастильних матеріалів;
- при установці автомобіля на оглядову яму перекривати їм основний і запасний виходи з неї;
- встановлювати автомобілі з відкритою горловиною баків і при наявності течі із паливної системи.

5.4. При проведенні робіт по технічному обслуговуванню і ремонту автомобілів на газовому паливі необхідно:

- підняти капот для провітрювання;
- виконувати роботи по зняттю, установці і ремонту газової апаратури тільки за допомогою спеціального пристосування, інструмента і обладнання; агрегати газової апаратури дозволяється знімати тільки в охолоджену стані (при температурі поверхні деталей не вище +60 °C);
- перевіряти герметичність газової системи живлення стиснутим повітрям, азотом або іншими інертними газами при закритих витратних і відкритому магістральному вентилях;
- оберігати газове обладнання від забруднення і механічних пошкоджень;
- кріпити шланги на штуцерах хомутиками.

5.5. Регулювання приладів газової системи живлення безпосередньо на автомобілі повинні виконуватись в окремому спеціально обладнаному приміщенні, ізольованому від інших приміщень перегородками (стінами).

5.6. При проведенні технічного обслуговування і ремонту автомобілів, працюючих на газовому паливі, забороняється:

- підтягати різьбові з'єднання та знімати з автомобіля деталі газової апаратури і газопроводи, що знаходяться під тиском;
- випускати стислий газ в атмосферу або зливати зріджений газ на землю;
- скручувати, сплющувати та перегинати шланги і трубки, користуватися замасленими шлангами;
- встановлювати газопроводи, які виготовлені самостійно;
- застосовувати допоміжні важелі при відкриванні та закриванні магістрального та витратних вентилів;
- використовувати для кріплення шлангів дріт або інші предмети.

5.7. При роботі гайковими ключами необхідно підбирати їх відповідно до розмірів гайок; правильно накладати ключ на гайку. Не можна підтискати гайку ривком.

5.8. При роботі зубилом або іншим інструментом для рубки необхідно користуватися захисними окулярами для запобігання пошкодження очей металевими частками, а також надівати на зубило захисну шайбу для захисту рук. Забороняється стояти проти кінця заготовки, що обробляється.

5.9. Перевіряти співвісність отворів дозволяється за допомогою конусної оправки, а не пальцями.

5.10. Зняті з автомобіля вузли та агрегати слід установлювати на спеціальні стійкі підставки, а довгі деталі - на стелажі.

5.11. При роботі з пневматичним інструментом подавати повітря дозволяється після установки інструмента у робоче положення. Забороняється направляти струмінь повітря на себе або на інших.

5.12. З'єднувати шланги пневматичного інструмента і роз'єднувати їх дозволяється після відключення подачі повітря.

5.13. Паяльні лампи, електричні і пневматичні інструменти дозволяється видавати особам, які пройшли інструктаж та знають правила поводження з ними.

5.14. Перед тим, як користуватися переносними світильниками, які працюють від напруги 12В, необхідно перевірити наявність на лампі захисного скляного ковпака, захисної сітки і справність кабелю.

5.15. При перевірці рівня масла і рідини в агрегатах забороняється користуватися відкритим вогнем.

5.16. При заміні або доливанні масел і рідин в агрегати, зливні і заливні пробки необхідно відкручувати і закручувати призначеним для цієї мети інструментом.

5.17. Для подання мастила у високо розміщенні маслянки необхідно користуватися стандартною підставкою під ноги в оглядовій ямі.

5.18. Для роботи попереду і позаду автомобіля і для переходу через оглядову яму необхідно користуватися перехідними містками, а для спуску в оглядову яму і підйому з неї - спеціальними сходами.

5.19. Забороняється:

- підключати електроінструмент до мережі при відсутності або несправності штепсельного роз'єму;

- переносити електричний інструмент, тримаючи його за кабель, а також торкатися рукою частин, що обертаються, до їх зупинки;

- направляти струмінь повітря на себе або на інших при роботі з пневматичним інструментом;

- встановлювати прокладку між зівом ключа і гранями гайок і болтів, а також нарощувати ключ трубою або іншими важелями, якщо це не передбачено конструкцією ключа.

5.20. Для перевірки і випробовування гальм на стенді необхідно вжити заходів, що виключають самовільне скочення автомобіля з валиків стенда.

5.21. Робота на діагностичних і інших постах з працюючим двигуном дозволяється при включеній місцевій витяжній вентиляції, яка ефективно видаляє відпрацьовані гази.

5.22. Забороняється працювати у виробничих приміщеннях, де виділяються шкідливі речовини, при несправній або не включеній вентиляції.

5.23. На дільницях і в цехах, де ведуться роботи з деталями, забрудненими етилованим бензином, повинні встановлюватися баки з гасом.

У разі попадання етилованого бензину на шкіру рук або інші частини тіла необхідно обмити ці місця гасом, а потім теплою водою з милом.

5.24. Забороняється працювати на обладнанні зі знятим, незакріпленим або несправним обгороджуванням.

5.25. Зняття і установку пружин роблять спеціальними знімачами.

5.26. Випресовування та запресовування втулок, підшипників та інших деталей з щільною посадкою повинно проводитись за допомогою спеціального пристосування, пресів або молотків з мідними бойками.

5.27. При ремонті автомобілів з високим розташуванням вузлів і деталей застосовуються сходи-драбини з рівнями шириною не менше 150 мм. Застосовувати приставні сходи забороняється.

5.28. Перед проведенням робіт, які пов'язані з прокручуванням колінчастого та карданного валів, відключити запалювання, перекрити подачу палива.

5.28. При роботі під автомобілем користуйтеся захисними окулярами, лежачками.

5.29. При запуску двигуна тримати заводну рукоятку так, щоб всі пальці руки обхоплювали її з одного боку.

5.30. При обкатці двигуна стережіться його частин, що обертаються.

5.31. Не можна знімати з машини агрегати, вузли в той час, коли під машиною працюють люди.

5.32. Не можна укладати і ставити біля машини, на підніжки, на естакаді зняті агрегати, вузли і деталі, оскільки вони можуть впасти і нанести травму працюючим.

5.33. При заміні мостів і ресор під піднятий кінець рами підставте спеціальні підставки. Забороняється замість підставок використовувати різні предмети або залишати машину на домкратах.

6. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

6.1. При дорожньо-транспортному пригоді водії, причетні до нього, зобов'язані:

- без гаяння часу зупинитися і не торкати з місця транспортний засіб, а також інші предмети, що стосуються випадку;

- у разі необхідності викликати медичну допомогу, а якщо це неможливо, відправити потерпілих на попутному транспорті в найближчу лікувальну установу;

- повідомити про те, що трапилось в поліцію, записати прізвища очевидців і чекати прибуття працівників поліції.

6.2. При виникненні пожежі під час руху необхідно зупинити автомобіль, вжити заходів до гасіння пожежі засобами пожежогасіння.

6.3. При виникненні пожежі повідомити в пожежну охорону, керівнику робіт і приступити до гасіння пожежі.

При загорянні одягу необхідно передусім згасити полум'я підручним матеріалом. При цьому неможна накривати потерпілого з головою, щоб уникнути опік дихальних шляхів і отруєння токсичними продуктами горіння.

6.4. При вимушеній зупинці автомобіля на узбіччі або на краю проїжджої частини дороги для проведення ремонту водій зобов'язаний включити аварійну світлову сигналізацію, одягнути сигнальний жилет і встановити знак аварійної зупинки або миготливий червоний ліхтар на відстані не ближче 20 м до транспортного засобу в населених пунктах та 40 м - за їх межами.

6.5. Перед підйомом частини автомобіля домкратом необхідно встановити автомобіль на горизонтальному неслизькому майданчику за межами проїжджої частини дороги, зупинити двигун, загальмувати автомобіль стоянковим гальмом, вивести людей із салону, закрити двері, встановити під колеса, що не підіймаються, упорні колодки.

При підйомі частини автомобіля на ґрунтовій поверхні необхідно вирівняти місце установки домкрата, покласти під домкрат міцну дерев'яну підставку площею не менше 0,1 м² або дошку.

Забороняється встановлювати домкрат на випадкові предмети.

6.6. При накачуванні або підкачуванні знятих з автомобіля шин в дорожніх умовах необхідно у вікна диска колеса встановити запобіжну вилку відповідної довжини і міцності або покласти колесо замковим кільцем униз (там, де воно використовується).

6.7. При появі під час руху запаху бензину водій повинен негайно зупинити автомобіль, виявити причину появи запаху та усунути її.

6.8. На автомобілі, працюючому на газовому паливі, при будь-якій несправності редукторів високого і низького тиску, електромагнітного запірного клапана необхідно закрити витратні та магістральний вентилі, а несправні вузли зняти з автомобіля та направити на перевірку в спеціальну майстерню (на спеціалізовану дільницю).

6.9. При вимушеній зупинці на залізничному переїзді водій автомобіля зобов'язаний висадити людей і негайно вжити всіх заходів для звільнення переїзду і зупинки поїзда.

Якщо автомобіль не вдасться видалити з переїзду, то водій автомобіля повинен:

- послати двох людей вздовж шляхів в обидва боки на 1000 м від переїзду (якщо одного, то у бік гіршої видимості шляху), пояснивши порядок подачі сигналу зупинки машиністу поїзда, що наближається; сигналом зупинки служить круговий рух руки: вдень - з клаптем яскравої матерії або будь-яким добре видимим предметом, вночі - факелом або ліхтарем;

- залишатися біля автомобіля і подавати сигнали загальної тривоги серіями з одного довгого і трьох коротких звукових сигналів;
- бігти назустріч поїзду (локомотиву, дрезині) при його появі, подаючи сигнал зупинки.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

**Інструкція з охорони праці (№8)
для двірника та прибиральника виробничих територій**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи установи.
- 1.2. За цією інструкцією двірник інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім - через кожні 6 місяців (повторний інструктаж).
Результати інструктажу заносяться до "Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці", в журналі після проходження інструктажу повинні бути підписи особи, що інструктує та двірника.
- 1.3. Власник повинен застрахувати двірника від нещасних випадків та професійних захворювань. У разі ушкодження здоров'я двірника з вини власника він (двірник) має право на відшкодування заподіяної йому шкоди.
- 1.4. За невиконання цієї інструкції двірник несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.
- 1.5. До роботи двірником допускаються особи віком не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд, вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці та інструктаж з пожежної безпеки.
- 1.6. Двірник повинен:
 - 1.6.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку.
 - 1.6.2. Знати номери телефонів виклику пожежної частини (101), поліції (102), швидкої медичної допомоги (103), аварійної газової служби (104).
 - 1.6.3. Знати прізвище, ім'я та по батькові, номер телефону дільничного інспектора.
 - 1.6.4. Знати територію підприємства та всі об'єкти, які на ній розташовані.
 - 1.6.5. Знати розташування пожежних гідрантів.
 - 1.6.6. Знати та вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим.
 - 1.6.7. Вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння.
 - 1.6.8. Виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником та щодо якої проінструктований.
- 1.7. Головні небезпечні та шкідливі фактори, які впливають на двірника:
 - 1.7.1. Незадовільні метеорологічні умови.
 - 1.7.2. Рухомий автотранспорт, машини, механізми.
 - 1.7.3. Підвищена запиленість та загазованість повітря робочої зони.
 - 1.7.4. Незахищений обірваний електродріт.
 - 1.7.5. Недостатня освітленість робочої зони під час роботи в нічний час доби.
 - 1.7.6. Гострі краї, задирки та шорсткість на поверхнях інструментів для прибирання та обладнання.
 - 1.7.7. Токсична та подразнююча дія на органи дихання, шкіру та слизові оболонки хімічних речовин, що використовуються для дезінфекції об'єктів на території підприємства.
- 1.8. Двірник забезпечується таким спецодягом, як: костюм бавовняний, фартух бавовняний з нагрудником, рукавиці комбіновані; взимку додатково — куртка бавовняна на теплій підкладці; в інший час року додатково — плащ непромокальний та засоби індивідуального захисту залежно від виконуваної роботи.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

- 2.1. Надягти спецодяг, сигнальний жилет, приготувати засоби роботи (мітли, совки та ін.). Забороняється працювати в легкому взутті (босоніжках, сандалях, капцях тощо).
- 2.2. Оглянути стан поливальних кранів, поливальних шлангів.

2.3. Перевірити стан каналізаційних люків (вони повинні бути закритими або мати огорожу висотою 0,8 м).

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Перед початком прибирання території її необхідно полити для зменшення пилу.

3.2. Територію підприємства належить утримувати в чистоті.

Двірник має стежити за тим, щоб проїзди і проходи на території підприємства були вільними для руху, вирівняні, не мали вибоїн, ям і були достатньо освітлені в темний та нічний час.

3.3. Двірник має стежити за справністю тунелів, містків, переходів, естакад, а також за наявністю і справністю їх загорож (поручнів, обшивок, бортів).

Люки, ями і траншеї, які робляться для технічних потреб, мають бути загороджені, а проходи і проїзди біля них - завжди чистими.

3.4. Двірник має стежити за тим, щоб сировина, напівфабрикати та готові вироби вивантажувались у спеціально відведених місцях і складувались таким чином, щоб запобігати їх розповсюдженню або шкідливій дії на оточуючих.

3.5. Виробнича сировина, обладнання, продукція і відходи виробництва можуть тимчасово складуватися на території підприємства в спеціально відведених місцях за умови, що вони не захащують проїздів, проходів, місць відпочинку і не порушують екстер'єру підприємства.

3.6. Якщо дворник помітить будь-яке порушення, що заважає нормальному руху внутрішньозаводського транспорту або пересуванню людей по території підприємства, він повинен негайно повідомити керівництво, виставити знаки безпеки.

3.7. Користуватися тільки справною прибиральною технікою, розсувною драбинкою, ношами, візком та іншими пристроями.

3.8. Прибирання території біля працюючого обладнання виконувати тільки за наявності загорожі небезпечних зон.

3.9. При перевезенні сміття візком не допускати розсипання сміття по території підприємства.

3.10. В літній час при поливанні території водою (для зменшення пилу), а також при прибиранні території після дощу взувати гумові чоботи або калоші та одягати гумові рукавички.

3.11. Взувати гумові чоботи з теплими онучами або шкарпетками при очищенні і ремонті водостоків (канав) для відводу атмосферних вод.

3.12. В зимовий час при очищенні території від снігу, при посипанні піску проти обledenіння бути уважним, щоб не посковзнутися.

Забороняється посипати обledenілу поверхню території сіллю.

3.13. Дахи будівель в зимовий час мають регулярно очищуватися від снігу (за винятком дахів з м'якою покрівлею та при нульовому ухилі), а карнизи — від обledenіння.

3.14. Перед скиданням снігу належить перевірити, чи загороджена небезпечна зона біля будівлі та чи є черговий для попередження перехожих про небезпеку. При роботі на даху дворник має бути у взутті на неслизькій підшві, користуватися запобіжним поясом, переносною драбиною-стрем'янкою, яка прикріплюється до конструкції будівлі (місце їх кріплення вказує керівник робіт). Двірник повинен бути проінструктований щодо безпечного виконання робіт.

Лопати, що застосовуються для скидання снігу, мають бути з мотузковими петлями, які вішаються на руку, щоб запобігати падінню лопат униз.

3.15. Дворові вбиральні і заасфальтовані (замощені) підходи до них належить утримувати в чистоті, а в нічний час забезпечити їх освітлення. Вигрібні ями при неканалізованих вбиральнях належить своєчасно очищати, не допускаючи їх переповнення.

3.16. В туалетах, побудованих на підвір'ї, мити підлогу розчином хлорного вапна (дві столові ложки на відро води). В зимовий час розчин треба підігрівати. Не залишати в туалетах розведене (кашоподібне) хлорне вапно.

Раковини умивальників і унітазів у вбиральнях мити гарячою водою із содою (3-5%-ний розчин) або спеціальними миючими розчинами.

3.17. Переносити гарячу воду у відрах, закритих кришками. У приміщенні, де встановлені газові плити для підігрівання води, перед початком роботи перевіряти, чи були закриті крани і чи немає запаху газу. При виявленні запаху газу, горінні його не в усіх отворах пальника, витіканні

газу, несправності кранів газової плити закрити кран на газопроводі і повідомити про несправність керівника.

3.18. При митті вікон з вулиці не ставати на підвіконня, а користуватися для цього спеціальною розсувною драбинкою, а також підвісними колісками. Драбинка має бути справною, мати щаблі, скріплені тятивами, а не прибиті цвяхами. Щаблі мають бути без тріщин і відколів, тятиви — мати верхні та нижні стяжні болти. На кінцях драбинки мають бути гумові накладки або загострені металеві наконечники, що запобігають ковзанню її по підлозі (драбинку необхідно випробувати на статичне навантаження).

3.19. Стежити за тим, щоб ганчірки, папір та інші відходи, просочені бензином, гасом, змивально-мастильними матеріалами, фарбою для підлоги і т. ін., що виносяться з виробничих приміщень після закінчення роботи, були складені в окремі металеві ящики з кришками.

3.20. Стежити за тим, щоб прибиральниці виносили сміття з приміщення тільки в спеціальних ящиках у відведене для цього на подвір'ї місце.

3.21. Відходи виробництва і сміття належить регулярно вивозити з території установи на полігони захоронення або знешкоджувати. При тимчасовому зберіганні на території установи сміття і відходів виробництва, а також при зберіганні напівфабрикатів і сировини стежити за тим, щоб були вжиті заходи проти забруднення ними ґрунту, води і повітря. Смітцеві збірники з негорючих матеріалів мають бути обладнані кришками, що щільно закриваються. Сміттєзбірники необхідно щоденно очищати і періодично дезинфікувати.

3.22. Короткочасне зберігання відходів виробництва на території установи дозволяється тільки в спеціально відведених місцях, загороджених і віддалених від виробничих та допоміжних будівель і споруд та місць відпочинку.

3.23. Майданчики для відходів, вигрібні ями місцевої каналізації і т. ін. треба систематично очищувати і дезинфікувати.

3.24. Стежити, щоб приямки, що виходять у двір або на вулицю, були завжди загороджені або закриті надійними металевими решітками. Решітки треба утримувати чистими і неушкодженими.

3.25. Відходи отруйних або небезпечних з точки зору інфекції речовин мають зберігатися, транспортуватися і знешкоджуватися з дотриманням правил, викладених в спеціальних інструкціях.

3.26. Стежити, щоб в місцях, відведених для паління, були встановлені урни, місткості з водою і піском і були вивішені таблички з написом "Місце для паління".

3.27. Забороняється:

3.28.1. Робити прибирання під працюючим обладнанням або поблизу механізмів, які рухаються.

3.28.2. Зупиняти або пускати на робочий хід обладнання, а також витирати обладнання під час його роботи.

3.28.3. Використовувати для миття віконних рам бензин, гас, ацетон, скипидар та інші легкозаймисті і горючі рідини.

3.28.4. Залишати в проходах, проїздах, дверних прорізах тощо мітли, швабри та інші предмети.

3.28.5. Заходити та засовувати руки за загорожу як діючого, так і недіючого в даний момент обладнання.

3.28.6. Збирати в один ящик ганчірки, відходи дерева, папір та промаслене шмаття. Для кожного виду відходів має бути окремий ящик.

3.28.7. Збирати сміття в дерев'яні ящики.

3.28.8. Розводити вогнище для спалювання сміття.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Всі прибиральні механізми, інструменти, драбини тощо прибрати у відведені місця.

4.2. Зняти спецодяг і засоби захисту, покласти їх у шафу. При забрудненні їх належить промити.

4.3. Вимити теплою водою з милом руки та обличчя, прополоскати рот. Якщо є можливість,

прийняти душ.

4.4. Доповісти керівнику робіт про всі недоліки, які мали місце під час роботи.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНІЙ СИТУАЦІЇ

5.1. Аварійна ситуація може виникнути в разі:

5.1.2. Травмування машинами та механізмами, що рухаються по території.

5.1.3. Ураження електричним струмом.

5.1.4. Поранення інструментом.

5.1.5. Падіння з висоти.

5.1.6. Виникнення пожежі.

5.1.7. Відкритих люків.

5.2. Якщо виникла ситуація, що може призвести до аварії або нещасного випадку, необхідно огородити небезпечну зону і не допускати в неї сторонніх осіб; повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. Якщо є потерпілі, надавати їм першу медичну допомогу; при необхідності викликати "швидку медичну допомогу".

5.4. Надання першої медичної допомоги

5.4.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення — відтягти його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

За відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичну допомогу

5.4.2. Перша допомога при пораненні

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язувальний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакета якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту (якщо можливо, свіжовипрасовану) носову хустинку, чисту полотняну ганчірку або ін. На те місце ганчірки, що припадає безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.4.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах

При переломах і вивихах кінцівок необхідно ушкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Ушкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При передбачуваному переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або рота) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрюванні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.4.4. Надання першої допомоги при опіках кислотами і лугами

При попаданні кислоти або лугу на шкіру ушкоджені ділянки необхідно ретельно промити цівкою чистої води на протязі 15-20 хвилин, після цього ушкоджену кислотою поверхню обмити 5%-ним розчином питної соди, а обпечену лугом — 3%-ним розчином борної кислоти або розчином оцтової кислоти.

При попаданні на слизову оболонку очей кислоти або лугу очі необхідно ретельно промити цівкою чистої води протягом 15-20 хвилин, після цього промити 2%-ним розчином питної соди, а при ураженні очей лугом — 2%-ним розчином борної кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати рот 3%-ним розчином оцтової кислоти або 3%-ним розчином борної кислоти, при опіках кислотою — 5%-ним розчином питної соди.

При попаданні кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10%-ним розчином питної соди, при попаданні лугу — розпиленням 3%-ним розчином оцтової кислоти.

5.4.5. Надання першої допомоги при теплових опіках

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.4.6. Перша допомога при кровотечі

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку догори;
- кровоточиву рану закрити перев'язувальним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4—5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натискуванням);
- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.5. При виникненні пожежі приступити до її гасіння наявними засобами пожежогасіння та викликати пожежну частину.

Виконувати всі вказівки керівника робіт щодо усунення небезпечної ситуації.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція з охорони праці (№ 9) для неелектротехнічного персоналу (електробезпека)

1. Загальні положення

Інструкція з охорони праці для працівників, професійна діяльність яких пов'язана з роботою при виконанні якої може виникнути небезпека ураження електричним струмом (для неелектротехнічного персоналу) (далі – інструкція) встановлює вимоги безпеки при роботі з виробничим обладнанням, призначеним для загального користування, напругою не більше 380 В та поширюється на працівників, які користуються цим обладнанням.

1.1 До виробничого електротехнічного обладнання напругою не більше 380 В належать електротехнічні пристрої заводського виготовлення, які призначені для загального користування, а саме: побутові електротехнічні пристрої (персональний комп'ютер, копіювальний апарат та інші) і виробничі електротехнічні пристрої (ручний електроінструмент, обігрівний та охолоджувальний тощо).

1.2 До роботи допускаються особи, що пройшли навчання у вигляді інструктажу і перевірку знань безпечних методів роботи по обслуговування електроустановок з присвоєнням їм І-ї групи допуску з електробезпеки. Оформлення проводиться в журналі перевірки знань з техніки безпеки у персоналу з групою електробезпеки І.

1.3 Перша група з електробезпеки працівникам присвоюється після щорічної перевірки знань безпечних методів роботи на використовуваних електротехнічних пристроях. Посвідчення про перевірку знань при цьому не видається.

1.4 Працівник повинен вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків, вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння та знати, де вони розташовані.

1.5 Необхідно знати, де виключається використовуване електротехнічне обладнання від електромережі на розподільчому електрощиту.

1.6 Забороняється самовільно знімати вивішені забороняючі плакати на електровимикачах та включення при цьому цих електровимикачів.

1.7 ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

1.7.1. Міняти електролампочки в освітлювальних приладах.

1.7.2. Самовільно ремонтувати електрообладнання.

1.7.3. Використовувати електропровід, який з'єднаний між собою шляхом скручування та який має неізольовані частини та пошкодження ізоляції.

1.8. Про всі зауваження та недоліки в роботі з електрообладнання необхідно повідомити особу, відповідальну за технічно-справний стан роботи та безпечну експлуатацію обладнання та електротехнічний персонал, обслуговуючий електрообладнання.

1.9. Працівник зобов'язаний дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи.

2.1 Перед початком роботи необхідно перевірити:
наявність та справність заземлення обслуговуючого обладнання;
зовнішнім оглядом переконатися в справності ізоляції дроту для підключення обладнання до електромережі;

цілісність ізолюючих елементів обладнання;

що вимикачі, розетки, рубильники, пульти управління надійно закріплені, закриті кожухами і кришками, забезпечують вмикання і вимикання, відсутність іскріння і нагрівання місць контактів;

що у місцях вводу електропроводів у електрообладнання ввідна арматура надійно закріплена і захищена від механічних пошкоджень.

3. Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1. Під час роботи з електрообладнанням **необхідно дотримуватися таких правил:**
- 3.1.1. щоб на електроустаткування не попадала волога;
 - 3.1.2. не допускати перегріву відповідних частин обладнання;
 - 3.1.3. при зміні тону звуку працюючого електрообладнання – вимкнути його;
 - 3.1.4. не використовувати саморобні або пошкоджені електроподовжувачі.
- 3.2. Не дозволяти користуватися електрообладнанням стороннім особам.
- 3.3. При припиненні подачі електроенергії вимкніть обладнання з електромережі.
- 3.4. Під час роботи з електрообладнанням **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:**
- 3.4.1 проводити будь-який ремонт обладнання;
 - 3.4.2 відкривати силові, розподільчі електрощити;
 - 3.4.3 виконувати роботу біля відкритих струмопровідних частин, що перебувають під напругою, в обмежених умовах та недостатньо освітлених місцях;
 - 3.4.4 наступати на тимчасово прокладений у місцях проходу електрокабель, торкатися до обірваних оголених електропроводів або електропроводів з пошкодженою ізоляцією;^[1]_{SEP} 3.4.5 проводити включення та відключення електроустаткування вологими (мокрими) руками;
 - 3.4.6 лити воду на електрообладнання та витирати вогкою ганчіркою освітлювальні пристрої (електролампи). Витирати пил з електротехнічного пристрою та мити його корпус допускається за умови відключення пристрою від електроживлення;
 - 3.4.7 залишати без нагляду ввімкнені виробничі електротехнічні пристрої та допускати перевантаження розетки;
 - 3.4.8 використовувати для обігріву приміщень саморобні електронагрівальні пристрої, електронагрівачі з відкритими спіралями та лампи розжарювання.
- 3.5. Відключати електрообладнання, якщо при доторкуванні до нього відчувається дія на Вас електричного струму.
- 3.6. Виконувати всі вимоги з електробезпеки згідно інструкції по експлуатації обслуговуючого електрообладнання.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи.

- 4.1. Електрообладнання, що використовувалось, за допомогою вимикача відключити від електроживлення, а потім вимкнути рубильник на загальному електрощиті.
- 4.2. Зовнішнім оглядом перевірте технічний стан обладнання.
- 4.3. Про всі зауваження та недоліки, які виникли під час експлуатації електрообладнання повідомте особу, відповідальну за технічний стан електрообладнання.
- 4.4. Вимкнути у приміщенні, де роботи закінчено, усі види освітлення (крім чергового).
- 4.5. Не залишати увімкненими без нагляду електронагрівальні прибори.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

- 5.1 При виникненні небезпечної ситуації (ознак горіння, дим, запах гару, тощо) негайно відключіть обладнання від електромережі та повідомте про це особу, відповідальну за справний стан обладнання.
- 5.2 У разі виникнення пожежі негайно приступіть до її гасіння первинними засобами пожежогасіння (порошковим або вуглекислотним вогнегасником), при необхідності повідомте пожежну частину по телефону за номером 101.
- 5.3 У разі ураження електричним струмом можливі такі травми: опік тіла, осліплення (в наслідок ураження очей), електроліз крові, розрив тканин, параліч нервової системи тощо. Найбільш небезпечним для людини є електричний удар від проходження струму через тіло.

Електричний удар, як правило, супроводжується втратою свідомості, судомами, частково або повною зупинкою дихання і серцевої діяльності. Чим довше людина перебуває під дією електроструму, тим важча нанесена травма. Позитивний результат при наданні першої допомоги потерпілому залежить від швидкості його звільнення від дії електричного струму.

5.4 Звільнення потерпілого від дії електричного струму проводять різними способами, однак основним з них є швидке відключення найближчим вимикачем, рубильником або іншим апаратом відключення тієї частини електрообладнання, якої торкається потерпілий.

У разі неможливості швидкого відключення електрообладнання слід відтягнути потерпілого від струмопровідних частин, яких він торкається. Під час звільнення потерпілого від дії електричного струму той, хто надає допомогу, вживає заходів безпеки, щоб самому не потрапити під напругу внаслідок доторкання до струмопровідних частин або тіла потерпілого.

5.5 У разі ураження напругою до 1 кВ **потерпілого можна звільнити таким чином:** відтягнути потерпілого від струмопровідної частини за одяг, якщо він сухий і відстає від тіла або ізолювавши руки, одягнувши діелектричні рукавиці чи обмотати їх сухою тканиною. При цьому не слід торкатися тіла потерпілого, його вологого одягу (взуття), навколишніх заземлених предметів. В усіх цих випадках необхідно підкласти собі під ноги дошку або інші не електропровідні матеріали для захисту від крокової напруги.

5.6. При ураженні електричним струмом надати потерпілому першу долікарську допомогу відповідно до інструкції надання першої долікарської допомоги, викликати швидку медичну допомогу по телефону 103.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція з охорони праці (№ 10) під час робіт з ручним електрифікованим інструментом

1. Загальні положення

1.1. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи установи.

1.2. При експлуатації ручного електрифікованого інструменту (далі електроінструмент) слід також керуватись інструкціями підприємств-виготовлювачів, а також ДНАОП 0.00-1.21-98 “Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів”, “Правилами улаштування електроустановок”, ГОСТ 12.1.013-78 “Будівництво. Електробезпека. Загальні вимоги”.

1.3. Електроінструмент за умовами безпеки поділяється на такі класи:

I - електроінструмент, у якого всі деталі, що перебувають під напругою, ізольовані і штепсельна вилка має заземлювальний контакт;

II - електроінструмент, у якого всі деталі, що перебувають під напругою, мають подвійну або посилену ізоляцію (цей електроінструмент не має пристроїв для заземлення);

III - електроінструмент на номінальну напругу не вище 42В, у якого ні внутрішні, ні зовнішні кола не перебувають під іншою напругою. Електроінструмент класу III, призначений для живлення від безпечної наднової напруги.

Номінальна напруга для електроінструмента класів I і II має бути не більше 220 В для електроінструмента постійного струму; 380 В - для електроінструмента змінного струму.

1.4. Електроінструмент, який живиться від електромережі, слід обладнувати незнімним гнучким кабелем (шнуром) зі штепсельною вилкою.

Незнімний гнучкий кабель електроінструмента класу I повинен мати жилу, яка з'єднує заземлювальний затискач електроінструмента із заземлювальним контактом штепсельної вилки.

1.5. Кабель в місці введення до електроінструмента класу I слід захищати від стирань і перегинів еластичною трубкою з ізоляційного матеріалу.

Трубку слід закріплювати в корпусних деталях електроінструмента, вона повинна виступати з них на довжину не менше п'яти діаметрів кабелю. Закріплення гребки на кабелі поза інструментом забороняється.

1.6. Для приєднання однофазного електроінструмента шланговий кабель повинен мати три жили: дві - для живлення, одну - для заземлення.

1.7. Для приєднання трифазного електроінструмента застосовується чотирижильний кабель, одна жила якого потрібна для заземлення.

Ці вимоги стосуються тільки електроінструмента із таким корпусом, який слід заземлювати.

1.8. Доступні для доторкання металеві деталі електроінструмента класу I, які можуть опинитись під напругою у випадку пошкодження ізоляції, повинні бути з'єднані із заземлювальним затискачем.

Електроінструмент класів II і III не заземлюють.

1.9. Заземлення корпусу електроінструмента слід здійснювати спеціальною жилою живильного кабелю, яка не може одночасно бути провідником робочого струму.

Використовувати з цією метою нульовий робочий провід забороняється.

1.10. Штепсельна вилка повинна мати відповідну кількість робочих і один заземлювальний контакт. Конструкція вилки повинна забезпечувати випереджальне замикання заземлювального контакту під час ввімкнення та більш запізнене розмикання його під час вимикання.

1.11. Конструкція штепсельних вилок електроінструмента класу III повинна унеможливити з'єднання їх з розетками на напругу понад 42 В.

1.12. До роботи з електроінструментом допускаються особи не молодше 18 років, які пройшли медичне обстеження, спеціальне навчання і перевірку знань щодо безпечного виконання робіт із застосуванням електроінструменту, та інструктаж з охорони праці на робочому місці.

1.13. Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці». В журналі після проходження інструктажу повинні бути підписи особи, яку інструктують та особи, яка інструктує.

1.14. За невиконання даної інструкції робітник несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.15. До роботи з електроінструментом класу I в приміщеннях з підвищеною небезпекою та поза приміщеннями допускаються працівники з II групою електробезпеки.

До роботи з електроінструментом II і III класу достатньо I групи з електробезпеки.

1.16. Кабель електроінструменту має бути захищений від випадкових пошкоджень і зіткнень його з гарячими, вогкими та масними поверхнями.

1.17. Електроінструмент підлягає періодичній перевірці не рідше 1 разу на 6 місяців.

1.18. До періодичної перевірки входять:

- зовнішній огляд;
- перевірка роботи на холостому ході не менше 5 хвилин;
- вимірювання опору ізоляції мегомметром на напругу 500В протягом 1 хвилини за умов ввімкненого вимикача, в цьому разі опір ізоляції має бути не менше 1 МОм.
- перевірка справності кола заземлення (для електроінструмента класу I).

1.19. У електроінструменту вимірюється опір обмоток і струмовідного кабелю відносно корпусу та зовнішніх металевих деталей.

1.20. Справність кола заземлення перевіряється за допомогою пристрою на напругу не більше 12 В, один контакт якого підключається до заземлювального контакту штепсельної вилки, а другий - до доступної для дотику металевої деталі інструмента (наприклад, до шпинделя). Електроінструмент вважається справним, якщо пристрій показує наявність струму.

1.21. Після капітального ремонту електроінструменту чи ремонту його електричної частини він підлягає випробуванню в такому обсязі і послідовності:

- перевірка правильності складання зовнішнім оглядом та триразовим ввімкненням і вимиканням вимикача у підключеного на номінальну напругу електроінструмента, в цьому разі не має бути відмов пускання і зупинення;
- перевірка справності кола заземлення (для електроінструмента класу безпеки I);
- випробування ізоляції на електричну міцність;
- обкатка в робочому режимі не менше 30 хвилин.

1.22. Після капітального ремонту електроінструменту опір ізоляції між деталями, що перебувають під напругою і корпусом, або деталями для основної ізоляції має бути не нижче 2 МОм, для додаткової - 5 МОм, для підсиленої - 7 МОм.

Випробування електричної міцності ізоляції електроінструменту слід проводити напругою змінного струму частотою 50Гц:

для електроінструменту класу безпеки I - 1000 В, класу безпеки II - 2500 В, класу безпеки III - 400 В.

1.23. Електроди випробувальної установки прикладаються до одного з контактів штепсельної вилки та до шпинделя або металевого корпусу або ж до фольги, накладеної на корпус електроінструмента, виконаного із ізоляційного матеріалу (вимикач має бути ввімкнений).

Ізоляція електроінструменту має витримати зазначену напругу протягом 1 хвилини.

1.24. Результати перевірок і випробувань електроінструменту слід заносити в «Журнал обліку, перевірки та випробування електроінструменту, трансформаторів, перетворювачів частоти та переносних світильників». Журнал повинна вести призначена розпорядженням по підприємству особа, відповідальна за збереження та справність електроінструменту.

1.25. На корпусах електроінструменту слід зазначити інвентарні номери, а також дати наступних перевірок.

1.26. Зберігати електроінструмент та допоміжне обладнання до нього слід у сухому приміщенні, обладнаному стелажми, полицями, скринями, що надійно забезпечують його збереження, згідно з вимогами до умов зберігання, зазначеними в паспорті електроінструмента.

Забороняється складати електроінструмент в два ряди і більше без спеціального упакування.

1.27. Під час транспортування електроінструменту слід вживати застережних заходів, що унеможливають його пошкодження. Забороняється перевозити електроінструмент разом з металевими деталями та виробами.

1.28. Під час кожного чергового видавання електроінструменту на виробництві особою відповідальною за збереження та справність електроінструменту в присутності працівника мають бути перевірені:

- комплектність і надійність кріплення деталей;

- справність деталей корпусу, рукоятки та кришок щіткотримачів, наявність захисних кожухів та їх справність (зовнішнім оглядом);
- надійність роботи вимикача;
- задовільна робота на холостому ході.

1.29. У електроінструменту класу I, крім того, має бути перевірена справність кола заземлення між його корпусом і заземлювальним контактом штепсельної вилки. Працівнику мають бути видані засоби індивідуального захисту (діелектричні рукавички, калоші, килими).

1.30. Забороняється видавати для роботи електроінструмент, який не відповідає хоча б одній із перелічених вимог або електроінструмент з простроченою датою періодичної чергової перевірки.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перевірити справність електроінструменту:

2.1.1. Стан конуса шпинделя і хвостовика робочого інструменту; якщо конус забруднений, його необхідно очистити.

2.1.2. Надійність кріплення всіх різьбових з'єднань.

2.1.3. Легкість і плавність ходу ходових деталей.

2.1.4. Справність редуктора, для чого шпиндель електроінструмента необхідно декілька раз повернути від руки при відключеному двигуні; якщо редуктор справний, шпиндель обертається легко, без заїдання.

2.1.5. Наявність огорожувальних засобів.

2.2. Безпосередньо перед початком роботи необхідно перевіряти:

2.2.1. Відповідність напруги і частоти струму електричної мережі до напруги і частоти струму електродвигуна електроінструмента, зазначених в паспорті.

2.2.2. Надійність закріплення робочого інструменту (свердел, абразивних кругів, дискових пил, ключів-насадок та ін.).

2.3. Якщо електроінструмент протягом довгого часу зберігався на складі, то перед роботою необхідно перевірити стан ізоляції.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Дозволяється працювати тільки тим електроінструментом по безпечній експлуатації якого робітник проінструктований.

3.2. Під час роботи електроінструментом класу I застосування засобів індивідуального захисту (діелектричних рукавичок, калош, килимів та ін.) обов'язкове, за такими винятками:

- якщо тільки один електроінструмент одержує живлення від розподільчого трансформатора безпеки;

- якщо електроінструмент одержує живлення від перетворювача частоти з окремими обмотками;

- якщо електроінструмент одержує живлення через захисно-вимикальний пристрій.

3.3. У приміщеннях без підвищеної небезпеки ураження працівників електричним струмом достатньо застосувати діелектричні рукавиці, а в приміщеннях зі струмовідними підлогами - також і діелектричні калоші або килими.

3.4. Перед видачею засобів індивідуального захисту необхідно перевірити чи не минув термін їх випробування.

3.5. Термін випробування заходів індивідуального захисту: діелектричні рукавички - 1 раз на 6 місяців; діелектричні калоші - 1 раз на 12 місяців; діелектричні боти - 1 раз на 36 місяців; діелектричні килимки - оглядаються 1 раз на 6 місяців.

3.6. Електроінструментом класів II і III дозволяється працювати без застосування індивідуальних засобів захисту в приміщеннях без підвищеної небезпеки ураження працівників електричним струмом.

3.7. У посудинах, апаратах та інших металевих спорудах в умовах обмеженої можливості переміщення і виходу з них дозволяється працювати електроінструментом класів I і II за умов, якщо тільки один електроінструмент одержує живлення від автономної двигун-генераторної установки, розподільчого трансформатора безпеки або перетворювача частоти із роздільними обмотками, а також електроінструментом класу III. В цьому разі джерело живлення (трансформатор, перетворювач тощо) слід розміщувати поза вказаними посудинами, а вторинне коло джерела не слід заземлювати.

Роботи в посудинах повинні виконувати два робітники; один з них наглядаючий, який тримає в руках мотузку, вільний кінець якої повинен бути не менше 2 м, а другий зав'язаний за кінець рятувального пояса робітника, який знаходиться в посудині.

3.8. Робітникові забороняється:

3.8.1. Підключати електроінструмент напругою до 12 В до електричної мережі загального користування через автотрансформатор, резистор або потенціометр.

3.8.2. Натягати, перекручувати та перегинати кабель, ставити на нього вантаж, а також допускати перетинання кабелю живлення електроінструменту з тросами, кабелями та рукавами газозварки.

3.8.3. Вставляти робочу частину електроінструмента в патрон і виймати її із патрона, а також регулювати інструмент без відключення його від електромережі штепсельною вилкою та повної зупинки обертальних частин.

3.8.4. Розбирати і ремонтувати інструмент, кабель, штепсельні з'єднання та інші частини самостійно, якщо ці роботи не входять до його службових обов'язків.

3.8.5. Вилучати стружку або тирсу під час роботи електроінструмента. Стружку слід видаляти спеціальними крючками або щітками після повної зупинки електроінструмента.

3.8.6. Працювати електроінструментом з приставних драбин.

3.8.7. Обробляти електроінструментом обмерзлі та мокрі деталі.

3.8.8. Працювати електроінструментами, які не захищені від дії крапель або бризок і не мають знаків відзнаки (крапля в трикутнику або дві краплі), в умовах дії крапель і бризок, а також на відкритих майданчиках під час снігопаду, дощу.

Працювати таким електроінструментом поза приміщеннями дозволяється лише за сухої погоди, а під час снігопаду чи дощу - під навісом на сухій землі або настилі.

3.8.9. Залишати без нагляду електроінструмент, приєднаний до електромережі, а також передавати його особам, що не мають права з ним працювати.

3.8.10. Торкатись різального інструменту, що обертається.

3.9. Під час роботи електродрилем предмети, що підлягають свердлінню, необхідно надійно закріплювати.

3.10. Забороняється продовження робіт електроінструментом в разі найменших ознак його несправності або якщо особа, що працює з ним, раптом відчує хоча б слабку дію електроструму: в обидвох випадках робота має бути негайно припинена, а несправний електроінструмент зданий для перевірки і ремонту.

3.11. Забороняється працювати електроінструментом, у якого закінчився термін періодичної перевірки, а також у разі виникнення хоча б однієї із таких несправностей:

3.11.1. Пошкодження штепсельного з'єднання, кабелю або його захисної трубки.

3.11.2. Пошкодження кришки вимикача.

3.11.3. Ненадійна робота вимикача.

3.11.4. Іскріння щіток на колекторі, що супроводжується круговим вогнем на його поверхні.

3.11.5. Витікання масла з редуктора або вентиляційних каналів.

3.11.6. Поява диму або специфічного запаху, характерного для ізоляції, що горить.

3.11.7. Поява підвищеного шуму, стукоту, вібрації.

3.11.8. Зіпсування або поява тріщин в корпусній деталі, рукоятці, захисному огороженні.

3.11.9. Пошкодження робочої частини інструмента.

3.11.10. Зникнення електричного зв'язку між металевими частинами корпусу та нульовим захисним штирем штепсельної вилки.

3.12. Підключення (відключення) допоміжного обладнання (трансформаторів, перетворювачів частоти, захисно-вимикальних пристроїв тощо) до мережі, його перевірку, а також усунення неполадок мають проводити спеціально підготовлені працівники, що мають III групу.

3.13. При включенні електроінструменту замкнення заземлення повинно передувати замкненню робочих контактів.

3.14. Для попередження пошкодження проводу чи кабелю ріжучим інструментом, а також для зручності при роботі їх слід перекидати через плече або кріпити до поясного ремня за допомогою карабінів.

3.15. Забороняється включати в електричну мережу електроінструмент при включеному електродвигуні, а також включати електроінструмент з навантаженням на робочому органі.

3.16. Забороняється приєднувати електроінструмент до мережі шляхом навішування захищених кінців проводів або їх скручування.

3.17. В разі раптової зупинки електроінструменту (зникнення напруги, заклинювання рухомих частин тощо) він має бути вимкнений вимикачем. Під час перенесення електроінструменту з одного робочого місця на друге, а також під час перерви в роботі та її закінченні електроінструмент обов'язково має бути відімкнений від мережі штепсельною вилкою.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Відключити електроінструмент від електричної мережі шляхом роз'єднання штепсельного з'єднання.

4.2. Прибрати робоче місце від стружки спеціальною щіткою.

4.3. Ретельно очистити електроінструмент від бруду, мастила і пилу, а ржавіючі частини протерти ганчіркою злегка змащеною мастилом.

4.4. Протерти проводи сухою ганчіркою, акуратно згорнути в бухту.

4.5. Здати електроінструмент на склад.

4.6. Засоби індивідуального захисту скласти у відведене для них місце.

4.7. Зняти спецодяг, очистити від пилу, скласти у відведене для нього місце, помити руки, обличчя з милом; при можливості прийняти душ.

4.8. Доповісти керівникові робіт про всі недоліки, які мали місце під час роботи з електроінструментом.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Під час роботи з електроінструментом може виникнути ситуація, що може привести до аварії або нещасного випадку: ураження електрострумом, пожежа, падіння з висоти, вихід з ладу електроінструменту, поява диму, різкий запах горілої ізоляції, підвищені стукіт, шум, вібрація; зіпсування або поява тріщин в корпусі та інше.

5.2. При виникненні такої ситуації треба негайно припинити роботу, відключити електроінструмент від електромережі шляхом роз'єднання штепсельного з'єднання.

5.3. Огородити небезпечну зону, не допускати в неї сторонніх осіб.

5.4. Повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.5. Якщо є потерпілі, надати їм першу медичну допомогу; при необхідності, викликати швидку медичну допомогу.

5.6. Одним із небезпечних факторів, які виникають в аварійній ситуації при роботі з електроінструментом, є ураження електричним струмом.

Перемінний струм 127, 220, 380 В навіть при незначній його силі (0,05 А) становить небезпеку, а струм силою 0,1 А може призвести до смертельного наслідку.

5.7. Перша допомога при нещасних випадках.

5.7.1. Перша допомога при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу.

5.7.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.7.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.7.4. Перша допомога при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом або 3%-ним марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.7.5. Перша допомога при кровотечі.

5.7.5.1. Підняти поранену кінцівку вгору.

5.7.5.2. Рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин. Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском).

5.7.5.3. У разі сильної кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою. У разі великої кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.8. Якщо сталася пожежа, необхідно викликати пожежну частину і приступити до її гасіння наявними засобами пожежогасіння.

5.9. В усіх випадках необхідно виконувати вказівки керівника робіт по ліквідації наслідків аварії.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція з охорони праці (№ 11) при вантажно-розвантажувальних роботах

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці при вантажно-розвантажувальних роботах розроблена відповідно до Закону України «Про охорону праці» (постанова ВР України від 14.10.1992 № 2694-XII) в редакції від 20.01.2018 р., на основі «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9 в редакції від 01 вересня 2017 року.

1.2. Дана інструкція з охорони праці розроблена з метою запобігання фактів травмування та забезпечення безпечної роботи працівників при вантаженні-розвантаженні.

1.3. До самостійної роботи з навантаження-розвантаження допускаються особи, які вивчили цю інструкцію з охорони праці, пройшли відповідну підготовку, вступний і первинний інструктажі з охорони праці на робочому місці, стажування, пройшли обов'язковий медичний огляд, при відсутності будь-яких протипоказань за станом здоров'я.

1.4. На працівника, який виконує вантажно-розвантажувальну роботу, можуть впливати такі небезпечні і шкідливі виробничі фактори:

- фізичні перевантаження;
- знижена температура повітря у виробничих приміщеннях і на вулиці;
- підвищена запиленість повітря робочої зони;
- підвищений рівень шуму на робочому місці;
- недостатня освітленість робочої зони;
- обвалення вантажів, тари;
- підвищена вологість повітря;
- гострі кромки, задири і нерівності поверхонь обладнання, інструменту, інвентарю, тари;
- фізичні перевантаження.

1.5. В процесі навантаження-розвантаження повинен використовуватись спецодяг, зручне неслизьке взуття, рукавиці.

1.6. Приміщення харчоблоку має бути обладнане ефективною припливно-витяжною вентиляцією.

1.7. У приміщенні повинна бути медична аптечка з набором необхідних медикаментів і перев'язувальних матеріалів, призначена для термінового надання першої допомоги потерпілим при травмах.

1.8. Працюючі на навантаженні-розвантаженні повинні дотримуватися правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння.

1.9. Працівник повинен бути навчений і мати навички надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках, знати місце розташування аптечки.

1.10. Працівник, який допустив невиконання або порушення даної інструкції з охорони праці при вантажно-розвантажувальних роботах, притягується до дисциплінарної відповідальності у відповідності з Правилами внутрішнього трудового розпорядку, трудовим договором і, при необхідності, підлягає позачерговій перевірці знань, норм і правил охорони праці.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Одягти спецодяг, застібнувши його на всі гудзики, не допускаючи звисаючих кінців одягу, прибрати волосся під головний убір. Перевірити відсутність в одязі гострих, колючих і ріжучих предметів. Надіти спеціальне взуття.

2.2. Співробітник, зайнятий у проведенні вантажно-розвантажувальних робіт зобов'язаний:

- включити і відрегулювати місцеве освітлення;

перевірити наявність і справність первинних засобів пожежогашіння;
підготувати необхідні засоби індивідуального захисту і перевірити їх справність;
перевірити робоче місце, в тому числі проходи та евакуаційні виходи на відповідність вимогам безпеки;
видалити із зони виконання робіт сторонніх осіб;
перед початком роботи з додатковими засобами для здійснення вантажно-розвантажувальних робіт необхідно переконатися в їх справності та відповідності ваги вантажу, що піднімається вантажопідйомності обладнання.

2.3. Працівник не повинен приступати до виконання робіт при наступних порушеннях вимог охорони праці:
відсутність необхідних і справних засобів механізації;
захаращеність робочої зони;
недостатня освітленість робочих місць, проходів і проїздів;
наявність перешкод (виступаючих предметів, оголених проводів та ін.) в зоні виконання робіт.

2.4. Для своєчасного проведення вантажно-розвантажувальних робіт з місць складування і зберігання необхідно підготувати майданчики, засоби розвантаження, у зимовий час необхідно перевірити робочі місця на відсутність криги, снігу. При необхідності засипати кригу піском, забезпечити очищення майданчика від сміття і снігу.

2.5. Про всі виявлені недоліки в роботі працівник, виконуючий вантажно-розвантажувальні роботи, зобов'язаний повідомити безпосередньо керівнику і приступити до роботи тільки після їх усунення.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. У процесі роботи з навантаження-розвантаження працівник повинен керуватися правилами експлуатації обладнання, що використовується на даному виді робіт, застосовувати безпечні способи і прийоми виконання робіт, виконувати тільки ту роботу, по якій пройшов навчання, інструктаж з охорони праці і до якої допущений.

3.2. Не доручати свою роботу ненавченим і стороннім особам.

3.3. Всі вантажно-розвантажувальні роботи необхідно проводити в рукавицях, спецодязі і взутті, в світлий час доби.

3.4. При виконанні вантажно-розвантажувальних робіт працівникам забороняється перебувати в зоні можливого зміщення, падіння або перекидання вантажу.

3.5. При перенесенні вантажів працівник повинен вибирати вільний, рівний і найбільш короткий шлях.

3.6. Щоб уникнути нещасного випадку (притискання ноги або руки до підлоги) важкі предмети слід встановлювати на спеціальні підкладки.

3.7. У разі виникнення екстрених ситуацій або неможливості виконання роботи з яких-небудь причин, повідомити про них свого безпосереднього керівника.

3.8. Гранична норма перенесення важких предметів по рівній і горизонтальній поверхні на одну людину не повинна перевищувати:

для жінок: при чергуванні з іншою роботою 7-10 кг

для чоловіків старше 18 років — 50 кг

вантаж масою більше 50 кг повинні піднімати не менше двох робітників (чоловіків).

3.9. При одночасному перенесенні вантажів відстань між працівниками, які несуть одиницю вантажу (ящик, мішок і т. п.), має бути не менше 2 м.

3.10. При перекочуванні бочок і т. п. працівник повинен слідувати за вантажем і контролювати швидкість його переміщення.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Навести порядок на місці проведення робіт.

4.2. Зібрати всі інструменти і пристосування і прибрати їх у відведене для цього місце.

4.3. Зняти з себе спецодяг і помістити його в гардеробну шафу, вимити руки і обличчя з милом, прийняти душ.

4.4. При наявності зауважень в роботі повідомити керівника.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні будь-яких причин, що роблять виконання вантажно-розвантажувальних робіт небезпечним для здоров'я, слід негайно припинити роботу і повідомити про подію безпосереднього керівника. Роботу дозволяється відновити тільки після усунення всіх аварійних факторів.

5.2. При загорянні в приміщенні негайно евакуювати людей і приступити до ліквідації осередка загоряння за допомогою вогнегасника. При подальшому поширенні вогню викликати пожежну службу за телефоном 101 і повідомити про подію керівнику.

5.3. При отриманні травми необхідно негайно надати першу допомогу потерпілому, при необхідності, викликати швидку медичну допомогу за телефоном 103 або транспортувати постраждалого в найближчий лікувальний заклад. Проінформувати про те, що трапилося безпосереднього керівника.

5.4. При отриманні травми необхідно покликати на допомогу, скористатися аптечкою першої медичної допомоги та довести інформацію до відома свого керівника.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція з охорони праці (№ 12) при користуванні електропобутовими приладами

1. Загальні положення.

1.1 За даною інструкцією працівник, який користується електропобутовими приладами (електрочайники, мікрохвильові печі, кавові апарати, калорифери, підігрівачі води, холодильники та інші побутові електроприлади) інструктується перед початком роботи. Результати інструктажу заносяться до "Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці".

1.2 За невиконання даної інструкції працівник, який користується електропобутовими приладами несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.3 Працівники зобов'язані дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про особисту безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території закладу.

1.4 До користування електропобутовими приладами на підприємстві допускаються особи, які пройшли вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці та інструктаж з пожежної безпеки.

1.5 Працівник, який користується електропобутовими приладами повинен:

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
- пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці;
- вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим при нещасних випадках;
- вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння.

1.6 Основні небезпечні та шкідливі фактори, які можуть виникнути при користуванні електропобутовими приладами:

- опіки;
- ураження електричним струмом;
- надмірна дія електромагнітного та мікрохвильового випромінювання приладу.

1.7 Забороняється:

- використовувати електроприлади при умовах, які не відповідають вимогам Правил пожежної безпеки і інструкціям з пожежної безпеки, які діють у закладі;
- користуватися несправними електропобутовими приладами;
- самостійно виконувати будь-який ремонт електричних пристроїв, пов'язаний з розбиранням корпусу, а також вносити зміни в конструкцію електроприладу;
- вмикати в електромережу електроприлади та пристрої потужність яких перевищує дозволу для даної електропроводки;
- експлуатація кабелів і проводів з пошкодженою ізоляцією або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості;
- застосування саморобних подовжувачів;
- користуватися приладом якщо розетка, у яку буде підключатися електроприлад не має заземлення;
- загороджувати вентиляційні отвори електроприладів;
- використовувати мікрохвильову піч для сушіння матеріалів;
- використовувати побутові електронагрівальні прилади без негорючих підставок та (або) в місцях, де їх застосування не можливе ;
- використовувати саморобні побутові електронагрівальні прилади;
- залишати працюючі електронагрівальні прилади без нагляду.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1 Перед початком користування електро побутовими приладами необхідно перевірити:
відповідність напруги приладу та розетки, до якої підключається прилад;
відповідність штекеру та розетки, до якої підключають пристрій;
справність розетки (візуально), до якої буде підключатись електроприлад;
справність електропроводки приладу (вилки, шнура, місця їхнього з'єднання, відсутність пошкодження ізоляції проводу);

встановлення приладу у вертикальному положенні;
відсутність зовнішніх механічних пошкоджень приладу;
відсутність поблизу легкозаймистих речовин.

2.2 При необхідності використання подовжувача, використовувати тільки 3-х провідний подовжувальний шнур заводського виготовлення, та який має вилку з 2-ма контактами, заземлюючий отвір і 2 заземлюючі пластини.

2.3 Встановити прилад на негорючій основі (підкладці) на рівній площині і на достатньо відкритому просторі, щоб забезпечити його правильну вентиляцію. Відстань між електроприладами і стінами повинні витримуватись згідно із «Інструкціями з експлуатації електроприладів», наданих заводом виробником, правилами пожежної безпеки. Відстань повинна давати змогу безперешкодного вимкнення приладу від електромережі у разі необхідності.

2.4 Включити електроприлад у електромережу.

2.5 При виявленні пошкоджень, несправностей електроприлад не включати. Повідомити особу відповідальну за електробезпеку.

3. Вимоги безпеки під час користування електро побутовими приладами.

3.1 Під час користування електро побутовим приладом уважно стежити за його роботою, коли він ввімкнений в електромережу.

3.2 Не допускати, щоб шнур живлення:
звисав зі стола, аби уникнути зачеплення та падіння приладів;
був пошкоджений, перекручений, зав'язаний вузлом;

3.3 Не торкатися до електроприладу, який включений в електромережу, мокрими руками.

3.4 Електричний чайник (кавоварку, інші прилади): розташуйте на рівній поверхні. Не розташовуйте чайник біля гарячих приладів, відкритого вогню, завісок, під навісними полицями. Налийте потрібну кількість води в чайник. Рівень води можна визначити за допомогою відмітки на зовнішньому боці чайника. Завжди стежте за мінімальним та максимальним рівнем води.

3.5 Не торкайтеся будь-яких компонентів чайника, окрім ручки. Переконайтеся в тому, що кришка надійно закрита. Не залишайте електричний чайник включеним без нагляду.

3.6 Використовуйте прилад тільки з прикладеною базою живлення. Встановлюйте чайник так, щоб підстава чайника контактувала з базою живлення. Не можна використовувати базу живлення для інших цілей.

3.7 Не можна знімати чайник з бази живлення під час роботи, спочатку відключіть прилад.

3.8 Мікрохвильова піч:

При користуванні мікрохвильовою піччю слід користуватися посудом, виготовленим із жаростійкої кераміки, скла або пластмаси. Не користуйтеся посудом з металу. Це може привести до виникнення іскрового розряду.

Щоб уникнути пошкодження печі від перегріву, не закривайте вентиляційні отвори на пристрої.

Рідини та іншу їжу не можна нагрівати в герметично закритих контейнерах, тому що це може призвести до вибуху.

Не готуйте їжу при відкритих дверцятах.

Не нагрівайте їжу в герметично закритих контейнерах і не перетримуйте продукти в печі.

При нагріванні продуктів у пластиковій або паперовій упаковці стежте, щоб не виникло загоряння в мікрохвильовій печі.

Не нагрівайте в печі олію або жир для фритюру, оскільки даний пристрій не регулює температуру олії.

3.9 Забороняється використання електро побутового приладу у разі виникнення хоча б однієї з таких несправностей:

поява іскріння, диму або специфічного запаху, характерного для ізоляції, що горить;
пошкодження кабелю (проводу) електроживлення;
пошкодження пускових органів електроприладу;
пошкодження розетки, до якої підключено прилад;
порушення цілісності корпусу приладу.

4. Вимоги безпеки після завершення користування електропобутовими приладами.

4.1 Відключити електропобутові прилади та від'єднати провід живлення від розетки електромережі. При цьому слід пам'ятати, що, від'єднуючи вилку електроприладу від розетки, слід тримати її за корпус, а не смикати за провід живлення, аби не потрапити під дію електричного струму.

4.2 Витримати час щоб електроприлад охолонув, при необхідності, протерти його та ущільнювачі дверцят вологою серветкою.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1 У разі небезпеки негайно вимкнути електропобутовий прилад, від'єднати його від електромережі.

5.2 У разі виникнення пожежі (ознак горіння), повідомити керівника та, при необхідності, викликати представників пожежної охорони за телефоном - 101 та вжити можливих заходів щодо евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі наявними засобами пожежогасіння та збереження обладнання, дотримуючись порядку дії при ліквідації пожежі. При цьому пам'ятати, що гасіння електротехнічних пристроїв, що знаходяться під напругою, виконується тільки після їх попереднього відключення від електромережі і здійснюється за допомогою вуглекислотних або порошкових вогнегасників, а в окремих випадках – сухим піском.

5.3 В разі необхідності, надати потерпілому першу допомогу згідно з інструкцією з надання першої домедичної медичної допомоги, що діє у закладі. У разі подальшого погіршення самопочуття людини, не зупиняючи надання першої медичної допомоги, вжити заходів щодо виклику за телефоном (103) швидкої медичної допомоги.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

**Інструкція з охорони праці (№ 13)
при прибиранні приміщень
з використанням дезінфікуючих засобів**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія інструкції поширюється на всіх працівників, які здійснюють прибирання, а також приготування дезінфікуючих розчинів (далі – дезрозчини) та санітарну обробку ними приміщень.

1.2. До виконання робіт з санітарної обробки приміщень та обладнання дезінфікуючими розчинами допускаються працівники віком не молодше 18 років, які пройшли вступний та первинний інструктажі з питань охорони праці та пожежної безпеки та навчання безпечним методам приготування та використання дезрозчинів.

1.3. До виконання робіт з використанням дезрозчинів не допускаються вагітні жінки, а також особи, яким встановлені протипоказання відповідно до медичного висновку.

1.4. Тимчасово не допускаються до роботи з використанням дезрозчинів особи, які мають ушкодження шкіри у вигляді подряпин, ран та подразнення на відкритих частинах тіла, на які можливе потрапляння дезрозчинів.

1.5. Працівники повинні один раз на 6 місяці проходити повторні інструктажі з питань охорони праці, а при виконанні разових робіт, безпосередньо не пов'язаних із обов'язками за спеціальністю – цільовий інструктаж відповідно до характеру виконуваної роботи.

1.6. Перед початком виконання робіт, пов'язаних з експлуатацією електрообладнання (пилососи, миючі машини тощо), працівники повинні пройти інструктаж для отримання І групи з електробезпеки та один раз на рік проходити перевірку знань відповідних нормативних актів з охорони праці та пожежної безпеки.

1.7. При залученні працівників до виконання робіт, пов'язаних з підняття на висоту 1,3 м і вище, вони повинні попередньо пройти медичний огляд та спеціальне навчання з безпечного виконання робіт на висоті.

1.8. Кожен працівник під час виконання своїх трудових обов'язків повинен:

- виконувати тільки ту роботу, яка передбачена робочою інструкцією або доручена йому керівником;
- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території виконавчого комітету міської ради;
- знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогашіння та уміти ними користуватися;
- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги санітарно-гігієнічних норм і правил, уміти надавати домедичну допомогу;
- знати властивості дезінфікуючих засобів, їх дію на організм людини;
- користуватися передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту.

1.9. Палити та приймати їжу дозволяється тільки у спеціально відведених для цього місцях.

1.10. Основними шкідливими та небезпечними виробничими факторами, які за певних обставин можуть призвести до травматизму чи професійних захворювань, є такі:

- підвищена напруга електричної мережі;
- падіння працівників на поверхні та з висоти;
- шкідливі хімічні речовини, які входять до складу дезрозчинів.

1.11. Працівник безоплатно забезпечується спецодягом, спецвзуттям та засобами

індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до діючих Типових галузевих норм чи норм, передбачених Колективним договором.

1.12. Всі дезінфікуючі засоби повинні зберігатися в окремому, спеціально відведеному добре вентиляваному приміщенні, яке замикається на замок, у щільно закупореній тарі з позначенням дезінфектанту, термінів його виготовлення і придатності.

1.13. На кожен препарат необхідно мати посвідчення гігієнічної реєстрації, сертифікат (або його копію) виробника, інструкцію (методичні рекомендації) щодо застосування.

1.14. Протиральні матеріали та інвентар (відра, ганчір'я, швабри, щітки, поролонові губки) повинні зберігатися у спеціальному приміщенні і використовуватися за призначенням, а інвентар, до того ж, бути промаркований.

1.15. Працівник має право відмовитися від роботи, якщо умови її виконання створюють загрозу його здоров'ю або життю чи суперечать вимогам нормативних актів з охорони праці.

1.16. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе адміністративну, дисциплінарну та карну відповідальність згідно діючого законодавства України.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Працівник перед початком роботи повинен:

- одягнути та привести до ладу передбачений для виконання роботи спецодяг, спецвзуття та ЗІЗ;
 - підготувати необхідний робочий інвентар;
 - приготувати розчини у кількості та концентрації, яка необхідна для проведення роботи;
 - оглянути приміщення, в якому буде проводитися прибирання, оцінити стан робочого місця та переконатися в безпеці проведення роботи, при необхідності ввімкнути освітлення;
 - оглянути прилади та електрообладнання, яке буде використовуватися в роботі, переконатися, що воно не має зовнішніх пошкоджень та придатне до експлуатації.
- 2.2. При виявленні загрози безпечному проведенню роботи (оголені електродроти, несправне електрообладнання, запах диму тощо), необхідно доповісти про це безпосередньому керівнику і до роботи не приступати. Дозволяється приступати до роботи тільки після усунення виявлених недоліків.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Фасування деззасобів необхідно проводити у витяжній шафі або спеціальному приміщенні, обладнаному припливно-витяжною вентиляцією.

У місцях фасування та приготування робочих розчинів і проведення дезінфекції забороняється присутність сторонніх осіб.

3.2. При використанні деззасобів необхідно обов'язково користуватися гумовими рукавичками та марлевими пов'язками (респіраторами або протигазом).

3.3. Дезінфекцію та/або санітарну обробку поверхонь (підлога, стіни, двері, віконні рами тощо), проводять способом зрошення, протирання, або замочування їх ганчір'ям (серветками, мочалками тощо), яке змочене робочим розчином. Після проведення дезінфекції приміщення необхідно ретельно провітрити протягом 15 – 20 хв.

3.4. Поверхні санітарно-технічного обладнання (раковини, унітази тощо) зрошують дезрозчином або двічі (з інтервалом 15 хв.) протирають ганчір'ям, яке ним змочене. Допускається дезінфікувати поверхні санітарно-технічного обладнання способом чищення порошкоподібними засобами, які наносять на щітку або ганчір'я. Після дезінфекції санітарно-технічного обладнання його необхідно промити проточною водою.

3.5. При прибиранні не допускається залишати підлогу надто вологою, залишати неприбраними калюжі води.

3.6. Інвентар для прибирання санітарно-побутових приміщень та місць загального користування не повинен використовуватися для прибирання аудиторій, кабінетів, службових

приміщень тощо.

3.7. Забороняється проводити прибирання всередині розподільчих пристроїв та силових щитів. Це повинні робити тільки електротехнічні працівники.

3.8. Не дозволяється витирати мокрою ганчіркою ввімкнуті в електромережу електроприлади та електрообладнання.

3.9. Не дозволяється прибирати сміття голими руками, необхідно обов'язково користуватися рукавичками.

3.10. Під час роботи необхідно бути максимально обережними. У разі проведення прибирання під полицями, столами тощо для запобігання травм не допускається різко підводитися.

3.11. Миття вікон, стелі та стін слід проводити з підлоги з використанням щіток, швабр або іншого інвентарю з подовженими держаками.

3.12. Забороняється використовувати для підмоцнування випадкові підручні предмети (коробки, стільці, ящики тощо). Для цього слід використовувати надійні козелки, риштування, драбини або драбинки. При цьому висота, на яку може підійматися працівник, не повинна перевищувати 1,3 м.

3.13. Миття зовнішньої сторони вікна повинно здійснюватися з підлоги при умові відчинення його всередину приміщення. Проводити миття зовнішньої сторони вікон з середини приміщення стоячи на підвіконні чи висунувшись з вікна не допускається.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Привести у належний стан робоче місце, протиральний інвентар промити проточною водою та просушити.

4.2. Всі залишки відпрацьованої робочої рідини підлягають скиданню до каналізаційної системи в розведеному вигляді.

4.3. Дозволяється зберігати невикористаний робочий розчин протягом 5 діб у тарі, щільно закритій кришкою.

4.4. Зняти спеціальний одяг, спецвзуття, інші ЗІЗ та помістити їх до місця зберігання.

4.5. Вимити руки, обличчя, при необхідності прийняти душ, переодягнутися у чистий одяг.

4.6. Доповісти керівнику про виявлені під час роботи недоліки.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В процесі роботи можуть виникнути наступні аварійні ситуації:

- пошкодження ізоляції електрообладнання, виникнення напруги дотику чи крокової напруги;
- витікання дезрозчину та перевищення гранично-допустимої концентрації його в повітрі.

5.2. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно:

- обгородити небезпечну зону і не допускати в неї сторонніх осіб; якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не повинна призвести до більш тяжких наслідків, необхідно її зберегти такою, якою вона була на момент настання події, для проведення розслідування;
- при пожежі приступити до її ліквідації; якщо погасити пожежу своїми силами неможливо, викликати пожежну команду;
- повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. У разі настання нещасного випадку:

- негайно звільнити потерпілого від дії вражаючого фактору;
- перенести його в безпечне місце;
- визначити стан потерпілого, при необхідності надати йому домедичну допомогу, а у

тяжких випадках викликати екстрену медичну допомогу.

5.4. При ліквідації аварійної ситуації виконувати вказівки керівника робіт.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція з охорони праці (№ 14) для працівника, який перебуває у службовому відрядженні

1. Загальні положення

1.1. Ця інструкція, розроблена у відповідності до вимог Закону України "Про охорону праці", «Інструкції про службові відрядження в рамках України і за кордон», затвердженої наказом Міністерства фінансів України, «Правил поведінки у громадському транспорті», належить до нормативно-правових актів з охорони праці і встановлює вимоги безпеки під час перебування у службовому відрядженні.

1.2. Дія цієї Інструкції розповсюджується на працівників, які відряджаються за розпорядженням керівника установи на певний строк до іншого населеного пункту для виконання робіт, службового доручення, або проходження навчання, підвищення кваліфікації (далі – відряджені працівники).

1.3. До виконання робіт у відрядженні допускаються особи, які: пройшли інструктаж з питань охорони праці, в тому числі за цією Інструкцією.

1.4. Особа, відповідальна за направлення працівників у відрядження, в супровідних документах зазначає мету відрядження, маршрут, час перебування працівників у відрядженні і вид транспортного засобу, на якому їм дозволено добиратися до місця відрядження та у зворотному напрямку.

1.5. На відрядженого працівника розповсюджується режим робочого часу тієї установи, організації, до якої він відряджений.

1.6. Працівник зобов'язаний:

1.6.1. Дотримуватися вимог цієї Інструкції, інструкцій з охорони праці за видами виконуваних робіт, інструкції з пожежної безпеки, правил внутрішнього трудового розпорядку, санітарних норм і правил особистої гігієни.

1.6.2. Знати номери телефонів екстреного виклику відповідних служб:

101 – пожежно-рятувальна служба;

102 - поліція;

103 - невідкладна медична допомога;

104 - аварійна газова служба.

1.6.3. Відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для життя чи здоров'я працівника, оточуючих чи навколишнього природного середовища.

1.6.4. Дотримуватися завдання на виконання робіт.

1.7. За порушення вимог безпеки та цієї Інструкції працівник несе дисциплінарну, адміністративну, матеріальну та кримінальну відповідальність згідно чинного законодавства.

2. Вимоги безпеки при проїзді в транспортному засобі

2.1. Пересуваючись до місця відрядження та у зворотному напрямку на своєму транспортному засобі, працівники повинні виконувати вимоги Правил дорожнього руху. При використанні орендованих засобів пересування (автомобіль, автобус, потяг тощо) - виконувати вимоги безпеки, які висуваються обслуговуючим персоналом транспортного засобу.

2.2. Чекати транспортний засіб необхідно на зупинках.

2.3. Заходити в транспортний засіб потрібно не поспішаючи, не штовхаючись у дверях.

2.4. Не засинати під час руху автотранспорту: можна отримати травму під час різкого гальмування або маневру.

2.5. Не притулятися до дверей, намагатися під час руху не стояти в проході або на східцях транспортних засобів.

2.6. Не відвертати увагу водія, не заважати йому під час керування транспортним засобом.

- 2.7. Під час висадки пасажирів не можна самовільно відчиняти двері.
- 2.8. При виході із транспортного засобу бути уважним, виходити обережно, тримаючись за поручні, не штовхаючись.

3. Вимоги безпеки при русі по території населеного пункту

3.1. Рухаючись по території населеного пункту потрібно виконувати такі вимоги:
ходити лише по пішохідних доріжках, тротуарах, а за їх відсутності — по узбіччю, обов'язково повернувшись обличчям до автотранспорту, що рухається; переходити вулицю у визначених місцях на зелене світло світлофора та при відсутності транспорту, що наближається; не сідати і не спиратися на випадкові предмети і огороження; холодну пору року не перебувати в зоні можливого падіння з даху снігу і бурульок; рухаючись сходовими маршами, триматися за поручні; не перевищувати вантажопідйомність ліфтів, дотримуватися правил користування ними; не підходити та не чіпати предмети та речовини, які несуть потенційну загрозу (металеві пристрої, закриті ємкості, отрутохімікати);

бути уважним, проявляти особисту обережність; дбати про особисту безпеку і здоров'я.

3.2. Забороняється вживати спиртні напої, наркотичні речовини і з'являтися в нетверезому стані, стані наркотичного чи токсичного сп'яніння. Палити дозволяється лише в спеціально відведених і обладнаних для цього місцях.

3.3. У неробочий час працівник повинен виконувати правила поведінки в громадських місцях.

3.4. Забороняється вступати в конфліктні ситуації з особами, які їх провокують. При виникненні загрози нападу зловмисників необхідно привернути до себе увагу колег, перехожих, співробітників поліції.

4. Вимоги безпеки при перебуванні в готелі, гуртожитку

4.1. При поселенні в готель чи гуртожиток працівники зобов'язані:

ознайомитися з діючими Правилами внутрішнього трудового розпорядку і суворо їх дотримуватися;

перевірити в номері справність електричних розеток, вимикачів, сантехніки;

при виявленні неполадок або невідповідностей поставити до відома чергового готелю (гуртожитку);

ознайомитися з евакуаційними шляхами.

4.2. Якщо в готелі (гуртожитку) дозволено користування електро побутовими приладами, потрібно обов'язково дотримуватися правил безпеки при користуванні ними.

5. Вимоги безпеки під час роботи

5.1. Працівник зобов'язаний:

5.1.1. При прибутті до місця відрядження повинні доповісти про своє прибуття керівнику установи, організації.

5.1.2. Дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку тієї установи, організації, куди працівник був відряджений.

5.1.3. Перед початком роботи перевірити своє робоче місце: наявність, комплектність і справність необхідних засобів, пристроїв, приладів, інструменту, приладів контролю і безпеки; повідомити керівника робіт про існуючі недоліки з охорони праці.

5.1.4. Виконувати тільки ті завдання і тільки в такому обсязі, які визначені завданням на відрядження.

5.1.5. Дбайливо ставитися до виданих інструментів, пристроїв, приладів, повідомляти про їх несправність керівника робіт.

5.1.6. Дотримуватися вимог інструкцій та нормативних актів з охорони праці.

5.1.7. Повідомляти керівника робіт про аварійні ситуації, займання і пожежі, нещасні випадки і захворювання в процесі виконання робіт.

6. Вимоги безпеки після закінчення роботи

Працівник зобов'язаний:

6.1. Прибрати робоче місце, здати видані матеріали, інструмент, пристрої, прилади, засоби захисту тощо.

6.2. Доповісти керівнику структурного підрозділу про закінчення і обсяг виконаних робіт.

6.3. Оформити посвідчення про відрядження.

6.4. За доставку відрядженого персоналу транспортом на місце основної діяльності (маршрут руху, місця зупинок тощо) несе відповідальність підрозділ, який замовляє автотранспорт.

6.5. Відрядженим працівникам забороняється:

змінювати на свій розсуд маршрут руху, місця зупинок, вид транспортного засобу (при використанні автотранспорту підприємства);

порушувати вимоги безпеки на транспорті.

7. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

7.1. Під час перебування у службовому відрядженні можливі такі аварійні ситуації: травмування працівників; пожежа; ДТП.

7.2. Про виникнення чи можливість виникнення аварійної ситуації відряджений працівник повинен негайно повідомити безпосереднього керівника робіт.

7.3. Про всі випадки травмування на робочому місці чи за місцем проживання (готель, гуртожиток) відряджений працівник повідомляє керівника установи, організації, до якої він направлений.

7.4. Керівник установи, організації зобов'язаний організувати доставку і супровід потерпілого до лікувального закладу і письмово повідомити про нещасний випадок у службу охорони праці за основним місцем роботи відрядженого.

7.5. У всіх випадках травмування потерпілому надається перша долікарська допомога в залежності від виду і ступеня тяжкості отриманої травми.

7.6. При виникненні пожежі працівник повинен:

терміново повідомити керівника структурного підрозділу про загорання; вимкнути (по можливості) електроустаткування що зайнялося, від мережі електроживлення та розпочати гасіння вуглекислотним або порошковим вогнегасником. Застосовувати воду і пінний вогнегасник для гасіння пожеж в електроустановках забороняється. При неможливості загасити пожежу власними силами необхідно сповістити пожежну охорону за телефоном „101”, організувати евакуацію людей і майна та відійти на безпечну відстань від місця загорання.

7.7. У випадку загорання одягу на людині його необхідно зірвати і загасити. При охопленні вогнем великої частини одягу людину потрібно закутати в тканину чи ковдру (тільки не з головою) і загасити полум'я.

7.8. При виявленні пожежі в приміщенні готелю чи гуртожитку працівник зобов'язаний: негайно викликати пожежну охорону за телефоном „101” (при наявності телефону в номері);

знеструмити електропобутові прилади (якщо такі є в наявності);

повідомити про загорання чергового готелю чи гуртожитку;

приступити до гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння, якщо є така можливість;

у разі неможливості загасити пожежу власними силами негайно евакуюватися з приміщення готелю (гуртожитка).

7.8. При дорожньо-транспортній пригоді працівник, якщо сам не постраждав, повинен надати першу допомогу потерпілому, викликати "швидку допомогу", допомогти відправити потерпілих до лікувального закладу, дочекатися приїзду поліції, записати прізвища, номери телефонів та домашні адреси свідків, повідомити про випадок безпосереднього керівника.

7.9. При виникненні чи загрозі виникнення інших аварійних ситуацій працівник повинен діяти у відповідності зі своїми обов'язками та згідно з Планом ліквідації аварій.

7.10. По можливості зберегти доаварійний стан на робочому місці для подальшого розслідування та усунення причин аварії, якщо це не загрожує життю та здоров'ю людей та не призведе до травмування працюючих.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція з охорони праці (№ 15) при використанні вогнегасника

1. Загальні положення

- 1.1 Вогнегасник вуглекислотний переносний ВВ призначений для гасіння горіння рідких речовин, що не розчиняються у воді, електрообладнання під напругою електроструму до 1000 В, а також пожеж у приміщеннях, у яких розміщені ПК.
- 1.2 Вогнегасник не може використовуватися для гасіння пожеж речовин, горіння яких відбувається без доступу повітря (бавовна, піроксилін і т.п.).
- 1.3. Забороняється розташовувати вогнегасник у зонах попадання прямих сонячних променів і поблизу опалювальних приладів.
- 1.4. Технічне опосвідчення корпусу вогнегасника виконується один раз на п'ять років.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Провести зовнішній огляд вогнегасника і впевнитися в його справності.

3. Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1. При гасінні необхідно:

зірвати пломбу, висмикнути чеку;
направити насадок на полум'я під кутом 45°;
натиснути на важіль запірно-пускового пристрою;
струмінь вуглекислого снігу подавати з краю вогню;
гасити з відстані 1 м;
по закінченні гасіння відпустити важіль.

УВАГА! Час безперервної роботи вогнегасника типу ВВ складає 9 секунд.

Забороняється:

наносити удари по вогнегаснику;
експлуатувати вогнегасник з наявністю вм'ятин, здутостей або тріщин на корпусі;
кидати вогнегасник у полум'я та вдаряти ним об землю для приведення до дії;

спрямовувати під час експлуатації насадку вогнегасника у бік людей.

4. Вимоги безпеки по закінченню роботи.

4.1. Перезаряджати після будь-якого використання в пункті технічного обслуговування вогнегасників.

4.2. Не розбирати і не перезаряджати вогнегасник особам, які не мають дозволу на проведення таких робіт.

4.3. Не використовувати вогнегасник для потреб, не пов'язаних з пожежогасінням.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При попаданні вуглекислого снігу в очі і на відкриті ділянки тіла промити вражені місця чистою проточною водою.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО

Інструкція з охорони праці (№ 16) при експлуатації генераторів електроенергії

1. Загальні положення

1.1. Дана інструкція розроблена на основі технічних даних і вимог безпеки при експлуатації бензинових і (або) дизельних генераторів електроенергії (далі – генератор електроенергії) з урахуванням положень нормативно-правових актів з охорони праці і є нормативним актом, що містить обов'язкові для вивчення та виконання працівниками правил безпеки під час роботи та обслуговування даного обладнання.

1.2. До самостійної роботи з обслуговування генераторів електроенергії допускаються працівники не молодше 18 років, які не мають медичних протипоказань при виконанні робіт з підвищеною небезпекою, мають групу з електробезпеки не нижче II і пройшли інструктажі з охорони праці та пожежної безпеки.

1.3. Працівник, який обслуговує генератор електроенергії, повинен знати будову та принцип роботи генератора, інструкцію з експлуатації заводу-виробника, дану інструкцію з охорони праці.

1.4. На корпусі генератора електроенергії повинні бути всі передбачені документацією пояснювальні і попереджувальні надписи, позначення і знаки.

1.5. На робочому місці працівника, який обслуговує генератор електроенергії, можуть діяти такі шкідливі і небезпечні фактори:

- отруєння вихлопами, що містять чадний газ;
- отруєння парами пального і інших експлуатаційних рідин;
- опіки при доторканні не захищених частин тіла до розпечених частин паливної та вихлопної систем;
- опіки і компресійні травми внаслідок вибуху пального;
- ураження електричним струмом.

1.6. Забороняється працювати з генератором електроенергії після вживання алкоголю, наркотиків і прийому медикаментів, що уповільнюють швидкість реакції.

1.7. За невиконання вимог даної інструкції персонал, що обслуговує генератор електроенергії, несе відповідальність згідно з правилами внутрішнього трудового розпорядку та чинного законодавства.

2. Вимоги охорони праці перед початком роботи

2.1. Працівник, що обслуговує генератор електроенергії, повинен бути одягненим в сухий, бажано бавовняний одяг, застібнутий на всі гудзики, волосся підібране під головний убір. Для захисту рук необхідно користуватися рукавичками, для електричних перемикачів застосовувати рукавички з діелектричного матеріалу.

2.2. Перед початком роботи необхідно вивчити інструкцію заводу-виробника з експлуатації генератора електроенергії, знати його будову та принцип роботи, заходи безпеки.

2.3. Для надання першої домедичної допомоги при нещасному випадку перевірити, чи є доступною аптечка, чи належно вона скомплектована медичними засобами.

2.4. Генератор електроенергії розміщується на відкритому повітрі або в просторому провітрюваному приміщенні з безперервно працюючою вентиляцією, при цьому відстань до стін, іншого обладнання і будь-яких інших займистих матеріалів повинно бути більше 1 м. При встановленні генератора електроенергії біля житлових або офісних будівель відстань до стін має бути не менше 6 м. Для захисту від дощу і снігу необхідно передбачити відповідне накриття.

2.5. При роботі генератора створюється вібрація, тому встановлювати його рекомендується на горизонтальній поверхні і безпечній відстані від обладнання і матеріалів, що знаходяться поруч.

2.6. Підключення генератора електроенергії до електричної мережі споживачів повинен здійснювати фахівець відповідно до норм ПУЕ (Правила улаштування електроустановок), ПБЕЕС (Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів) і технічної документації виробника.

2.7. Для підключення електрообладнання слід використовувати тільки якісні дроти без пошкоджень ізоляції. Будь-яке пошкодження потрібно невідкладно усунути або замінити пошкоджений цілий відділок мережі, попередньо вимкнувши генератор електроенергії.

2.8. Перед кожним запуском генератора електроенергії потрібно пересвідчитись в приєднанні його корпусу до заземлення. Якщо не має рекомендацій виробника, для заземлення краще всього використовувати мідний ізольований провід перерізом не менше 2,5 мм², який щільно приєднується одним кінцем до корпусу генератора електроенергії а другим надійно закріплюється на «землю». «Землею» може бути штатний заземлювач або відрізок арматури чи металевої труби, вбитий в ґрунт на глибину 1,0-1,2 м. Заземлення служить не тільки для захисту від враження струмом, але відводить електростатичні заряди від металевих частин обладнання і покращує якісні показники напруги.

2.9. Запускаючи генератор електроенергії ручним стартером, не намотуйте шнур на руку, всі дії виконуйте спокійно і розважливо.

2.10. Перед кожним включенням генератора електроенергії необхідно проводити ретельний візуальний огляд обладнання, періодично, згідно рекомендацій виробника, перевіряти рівень масла, пального, стан повітряного і паливного фільтрів, стан свічки запалювання тощо.

2.11. Якщо при дотику до металевих частин обладнання відчувається напруга або пошкоджений заземлюючий провід, слід вимкнути генератор електроенергії і усунути несправність.

3. Вимоги охорони праці під час роботи

3.1. Під час роботи генератора електроенергії утворюється небезпечна для життя людини напруга електроструму, тому забороняється обслуговування генератора мокрими або вологими руками. З тієї ж причини забороняється експлуатація генератора електроенергії без захисту від дощу або снігу.

3.2. Забороняється:

- підключати споживачів без повного прогріву двигуна;
- використовувати допоміжні предмети для полегшення пуску двигуна ручним стартером;
- приєднувати обладнання, потужність активного навантаження якого перевищує номінальну потужність генератора електроенергії;
- приєднувати обладнання, потужність реактивного навантаження якого перевищує половину номінальної потужності генератора електроенергії;
- експлуатувати генератор електроенергії без повітряного фільтра (чи з відкритою його кришкою) або без глушника;
- відкривати кришку баку для пального при працюючому двигуні;
- торкатися до гарячих деталей системи відводу відпрацьованих газів і глушителя, які розжарюються до дуже високої температури і навіть після відключення залишаються небезпечно гарячими досить тривалий час (вони зазвичай відзначаються попереджувальними написами або етикетками);
- накривати працюючий або розігрітий генератор електроенергії будь-якими предметами чи матеріалами, що можуть перешкоджати відводу тепла;
- зберігати запаси пального і інших пожежонебезпечних речовин на відстані ближче 1м від працюючого генератора електроенергії;
- заправляти або обслуговувати (ремонтувати) генератор електроенергії при працюючому або не повністю охололому двигуні;
- курити і користуватися відкритим вогнем під час заправки двигуна паливом;
- експлуатувати генератор електроенергії, якщо вимикач не переходить в положення «Включено» і «Виключено» належним чином;
- залишати працюючий генератор електроенергії без нагляду в зоні досяжності дітей, тварин, сторонніх осіб.

3.3. Не допускайте довготривалого контакту палива і інших експлуатаційних рідин генератора електроенергії зі шкірою. При попаданні рідин на шкіру – промийте це місце водою з милом, при попаданні пального чи мастила на одягу – ретельно виперіть її.

3.4. При тривалому перебуванні біля працюючого генератора електроенергії потрібно користуватися захисними навушниками.

4. Вимоги охорони праці після закінчення робіт

4.1. Вимкніть генератор електроенергії, дайте йому охолонути до безпечної температури, від'єднайте від мережі.

4.2. Огляньте місця можливого підтікання палива і інших експлуатаційних рідин, за необхідності – протріть ці деталі.

4.3. Огляньте доступні відділи приєднуваної мережі, оцініть цілісність ізоляції.

4.4. Перемістіть у визначене для зберігання місце генератор електроенергії і приєднувальні кабелі.

4.5. Приведіть в порядок робоче місце, приберіть інструменти і пристосування.

4.6. Зніміть спецодяг та інші засоби індивідуального захисту, помістіть їх у визначене місце.

4.7. Вимийте руки і обличчя водою з милом.

5. Вимоги охорони праці в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні пожежі необхідно вимкнути обладнання і приступити до гасіння загоряння первинними засобами пожежогасіння, одночасно повідомивши через інших працівників безпосереднього керівника і, в залежності від складності ситуації, викликати пожежну охорону за телефоном: 101.

5.2. При ураженні електричним струмом необхідно звільнити потерпілого від напруги, зупинивши генератор електроенергії і відключивши обладнання. Якщо виникне необхідність звільняти потерпілого від дії струму без зняття напруги, потрібно використовувати для цього діелектричні рукавички, підручні сухі дерев'яні або інші струмонепровідні предмети. Відтягувати потерпілого допускається тільки однією рукою, не торкаючись незахищеними руками його оголеного тіла і частин обладнання, що може знаходитись під напругою.

5.3. Якщо в результаті отруєння чадним газом або парами пального у постраждалого відсутності дихання і пульс – потрібно невідкладно приступити до реанімації:

- звільнити грудну клітку від тісного одягу і розстебнути поясний ремінь;
- покласти потерпілого на спину, закинувши йому голову назад і покласти під шию валик;
- відновити прохідність дихальних шляхів, звільнивши рот від слизу і сторонніх тіл;
- почати непрямий масаж серця і штучне дихання;
- прикласти холод до голови.

5.3.1. Реанімацію продовжувати до повного відновлення серцевої діяльності або до прибуття медпрацівників.

5.3.2. Якщо потерпілий втратив свідомість, але пульс є, потрібно перевернути його на бік або на живіт, прикласти холод до голови і, підтримуючи його в такому положенні, очікувати прибуття лікарів. Залишати потерпілого лежати на спині забороняється.

5.4. При пораненні необхідно звільнити постраждале місце від одягу і зупинити кровотечу, наклавши марлеву пов'язку і щільно її прибинтувати. Якщо пошкоджені кровоносні судини – необхідно вище рани накласти джгут, попередньо підклавши під нього тканинну підкладку. Після накладення джгута на руку переконається у відсутності пульсу на променевої артерії. Джгут може перебувати на кінцівці не більше півгодини, після чого його необхідно на 20-30 секунд зняти, щоб дати можливість відновитися кровообігу.

5.5. При опіках без порушень цілісності опікових міхурів необхідно постраждалу ділянку охолодити водою або прикласти на 20-30 хвилин компрес з льодом. Забороняється змащувати місце опіку жирами, оліями, мазями, спиртом тощо, самостійно видаляти чужорідні тіла, проколювали міхури.

5.5.1. При опіках шкіри з порушенням цілісності опікових міхурів потрібно постраждалу частину тіла накрити сухою серветкою або чистою тканиною, поверх накласти холодний компрес і направити постраждалого до лікарні. Забороняється промивати рану водою, бинтувати постраждалу поверхню.

(посада керівника підрозділу -
розробника

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Погоджено:

Керівник служби охорони праці

(підпис)

Івашина Е.Л.
(прізвище, ініціали)

Начальник юридичного відділу

(підпис)

Федрунов О.М.
(прізвище, ініціали)

Керуюча справами виконавчого комітету

Антоніна НІКІТЧЕНКО